MAIKARABELO A BAFSA BA AFRIKA BORWA

Tekano

Swara batho ka moka ka go lekana le ka tshwanelo. O se ke wa hlaola.

Seriti sa botho

Hlompha bohle. Bontšha go loka le go hlokomela.

Bophelo

Dilo ka moka tše di phelago di bohlokwa. Swara dilo ka moka tše di phelago ka tlhompho.

Ba lapa

Godiša o be o hlomphe batswadi ba gago. Bontšha go loka le go botega go balapa.

Thuto

Tsena sekolo, ithute o be o šome ka maatla. Latela melao ya sekolo.

Mošomo

Thuša balapa ka mošomo wa ka gae. Bana ba se ke ba gapeletšwa go nyaka mošomo.

Tokologo le tšhireletšo

O se ke wa gobatša, wa hlakiša goba wa tšhošetša ba bangwe, gomme o se ke wa dumelela ba bangwe go dira bjalo. Rarolla go se kwane ka khutšo.

Thoto

Hlompha dithoto tša ba bangwe. O se ke wa senya thoto ebile o se ke wa utswa.

Bodumedi, go ba le tumelo le moakanyo

Hlompha ditumelo le meakanyo ya ba bangwe.

Tšhireletšo

Hlokomela lefase. O se ke wa senya meetse le mohlagase. Hlokomela diphoofolo le dimela. Swara legae la geno le motse wa geno o hlwekile, o bolokegile.

Boagi

Eba moagi wa go loka, wa potego wa Afrika Borwa. Hlompha melao, gomme o kgonthiše gore ba bangwe ba dira bjalo.

Tokelo ya go hlagiša maikutlo

O se ke wa phatlalatša maaka le lehloyo. Kgonthiša gore batho ga ba rogiwe goba ba hlabja ka mantšu.

ISBN 978-1-4315-0075-8

Rainbow WORKBOOKS

SEPEDI HOME LANGUAGE
GRADE 3 – BOOK 2
TERMS 3 & 4
ISBN 978-1-4315-0075-8
THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.
10th Edition

Workbooks available in this series:

- *Grade R (in all official Languages);*
- *Literacy/Home Language Grades 1 to 6 (in all 11 official Languages);*
- *Mathematics Grades 1 to 3 (in all 11 official Languages);*
- *Mathematics Grades 4 to 9 (in Afrikaans and English);*
- *Life Skills Grades 1 to 3 (in all 11 official Languages); and*
- *Grades 1 to 6 English First Additional Language.*

Gr3 SEP HL B2_Cover.indd 1

E boeleditšwe ebile e sepelelana le CAPS

SEPEDI LELEME LA GAE – Mphato wa 3 Puku ya 2

ISBN 978-1-4315-0075-8

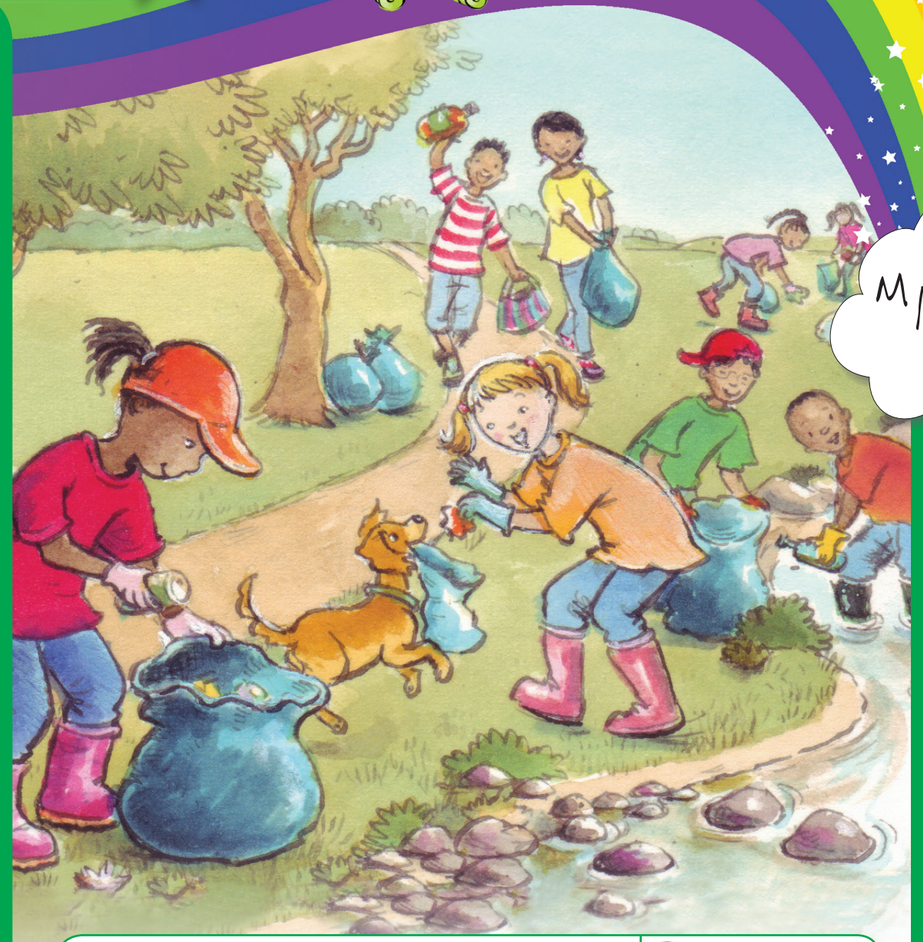

Mphato wa 3

SEPEDI LELEME LA GAE

Puku ya 2
Kotara ya 3 & 4

Leina:

Phaposi:

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

2019/07/29 15:40:22

Mdi Angie Motshekga,
Tona ya Thuto ya
Motheo

Mna Enver Surty,
Motlatša-Tona ya Thuto
ya Motheo

Dipukutšhomo tše di tšweleditšwe go thuša bana ba Afrika Borwa ka tlase ga boetapele bja Tona ya Thuto ya Motheo, Mdi Angie Motshekga, le Motlatša-Tona wa Thuto ya Motheo, Mna Enver Surty.

Rainbow Workbooks di bopa karolo ya mohlwaela wa tsenogare woo maikemišetšo a wona e lego go kaonafatša mošomo wa barutwana ba Afrika Borwa bao ba lego mephatong ye tshela ya mathomo. Projeke ye, bjalo ka ge e le ye nngwe ya dinepokgolo tša Dithulaganyo tša go Diragatša tša Mmušo, e kgonne go diragala ka thekgo ya mašeleng a go tšwa, ka ntle le go kgokgona go Sešegotlotlo sa Bosetšhaba. Se se kgontšhitše Kgoro go dira dipukutšhomo tše, ka maleme ka moka a semmušo, ka ntle ga gore Kgoro e lefe.

Re hutša gore barutiši ba tla holega ka dipuku tše mošomong wa bona wa tšatši ka tšatši wa go ruta, le go kgonthiša gore barutwana ba kgona go fetša lenanethuto. Re hlokometše gore re hlahle barutiši ditirong ka moka ka go tsenya maswao a ditaetši ao a laetšago seo morutwana a swanetšego go se dira.

Re tloga re hutša gore bana ba tla ipshina ka go dira mešomo ye e lego ka mo dipukwaneng tše ge ba dutše ba gola, ba ithuta, le gore wena, morutiši, o tla ipshina le bona mo lethabong la go ithuta.

Re kganyogela lena, barutiši, le barutwana ba lena, katlego, ka tšhomišo ya dipukutšhomo tše.

Tshepetšo ya go bala

Go balela pele

- Nagana ka ga seo o šetšego o se tseba ka ga hlogo.
- Gopola ka ga mongwadi le letšatšikgwedi la kgatišo.
- Bala temana ya mathomo le temana ya mafelelo ya karolo.
- Leka go bolelela pele gore sengwalwa se tla ba mabapi le eng.

Go bala

- Ge o dutše o bala, fela o khutša gore o bone ge eba o a kwešiša.
- Bapetša tše o bego o akanya gore e tla ba tšona le seo o se balago.
- Ge o sa kgone go fa ditlhalošo tša mantšu ao o sa a tsebego gona šomiša pukuntšu.
- Ge o sa kwešiše karolo ye o e balago, gona e bale gape ka go iketla. E balele godimo.

Go bala ka morago

- Leka go gopola tshedimošo ye e itšego.
- Thala mmepe wa monagano ka ga dikgopolo tše bohlokwa.
- Ngwala kakaretšo gore e go thuše go gopola dikgopolo tše bohlokwa.
- Šomiša dikgopolo go tšwa go se o se balago ka mongwalo wa gago.

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street
Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
Tenth edition 2020

ISBN 978-1-4315-0075-8

This book may not be sold.

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

Mphato wa 3

Rainbow WORKBOOKS

Leleme la gae

KA SEPEDI

Puku ye ke ya:

SEPEDI

Puku ya 2

TLHAHLO YA BARUTIŠI

Šomiša puku ye gammogo le methopo ye mengwe ya gago, ge o dutše o hlabolla barutwana mabapi le dintlha tše di latelago tše di amago dingwalo:

→ Tshwaro ya puku: Mokgwa wa maleba wa go swara puku le go e phetla.
→ Sebopego sa puku: Letlakala la ka pele, letlakala la ka morago, leina la puku le lenaneo la diteng
→ Ditaetšo: Go thoma go bala go tloga ka pele go ya ka morago, go tloga go la nngele go ya go la mmagoja le go tloga godimo go ya tlase.

DIKELETŠO MABAPI LE GO RUTA

Go theeletša le go bolela

Lebelela Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (Sepedi Leleme la Gae), letlakala la 12.
Beke ye nngwe le ye nngwe barutwana ba swanetše go bala goba go bolela dikanegelo, diretokošanatlhaletšo, direto le dikoša.

Poledišano ka ga diswantšho

1. Hlahla barutwana ka:
   → Go hwetša le go boledišana ka ga dilo tše di lego mo diswantšhong (bogolo, sebopego, mmala le bontši)
   → Go hlatholla diswantšho ka go botšiša dipotšišo: mang, eng, kae, neng, ka lebaka la eng, go diregile eng pele, go diregile eng ka morago (ga fao)?
   → Go hlama kanegelo ya ka phapošing (botelele bo tla laolwa ke kgato ya gore kwešišo ya barutwana ke ye kaakang).
2. Dumelela morutwana gore a anegele mogwera wa gagwe ka ga kanegelo ya ka phapošing.
3. Efa barutwana mokgwa wa go ngwala kanegelo (CAPS Leleme la gae, Letl.12, go ngwala mmogo). *Lemoša barutwana ka ga tšhomišo ya ditlhakakgolo, tlogelo ya dikgoba gare ga mantšu le maswaodikga ka dinako tšohle.*
4. Dumelela barutwana gore ba bale le wena kanegelo ya ka phapošing.
5. Dira gore barutwana ba thalele goba ba dire sediko mo medumong, tlotlontšung goba dibopegong tša polelo tšeo di hwetšwago mo go kanegelo ye e kgethilwego ya beke yeo.

Go bala

Lebelela Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (Sepedi Leleme la Gae), letlakala la 12 go fihla go la 18, mabapi le dinyakwa tše nne tša go ruta go bala.

Go ngwala

Lebelela Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (Sepedi Leleme la Gae), letlakala la 18 go fihla go la 20, mabapi le mongwalo le magato a go ngwala. Ge kotara e fela, barutwana ba swanetše go tlogela go ngwala ka mongwalo wa mogatišo ba thome go ngwala ka mongwalelo wa mothikito. Dithuto tša go ruta mongwalo di swanetše ela šedi ya go ngwala ditlhakanyane le ditlhakakgolo le mokgwa wa go kopanya wa mongwalo wa wo mofsa wa mothikito. Barutwana ba swanetše go kgona go kopisa sengwalo se se gatišitšwego (mohlala: temana ya go tšwa ka pukung) go se ngwalolla ka mongwalo wa mothikito.

Hlokomela tše di latelago:

→ Barutwana ba rata go ithuta dilo tše di fapanego. Go bohlokwa gore barutwana ba hlohleletšwe ka go bona, go kwa le ka go dira gore ba kgone go ithuta ka mokgwa wo o dirago gore ba kgone.
→ Go ithuta go diragala ka mokgwa wa go bušeletša.
→ Barutwana ba swanetše go itemogela go ithuta, ka fao ditiro di swanetše go ithutwa ka go **boeletšwa** pele ba ka di ngwala, mohlala:
Sebopego sa lefoko: Efa barutwana sebaka sa go hlama mantšu ka go šomiša dikarata tša ditlhaka (maletere).
Tekatlhaloganyo: Barutwana ba swanetše go feleletša dikarabo tša bona ka go di bolela dihlopheng tša bona pele ba ka di feleletša ka go di ngwala. Moetapele wa sehlopha o botšiša dipotšišo ge maloko a sehlopha a le gare a nyaka dikarabo tša dipotšišo.
Go kgetha mantšu a go feleletša mafoko. Efa dihlopha mesetwana ya mafoko ao a sego a felela le dikarata tša mantšu. Barutwana ba feleletša mafoko ka go bea dikarata tša mantšu mafelong a maleba.
Go nyalanya mantšu le diswantšho: Godiša lephephe gore le be bogolo bja A3. Barutwana ba bea maswao dikarabong tša maleba.
Go nyalanya dikarolo tše pedi tša mafoko: Mo dihlopheng tša bona barutwana ba nyalanya dikarolo tša mafoko.
Go ngwala athekele ya kuranta ye e lego ya gago: Dira gore barutwana ba ngwale athekele ya bona ya ka phapoši yeo e tla latelwago ke athekele ya sehlopha pele yo mongwe le yo mongwe a ka ngwala ya gagwe.
Dipukuntšu: Šomiša dipukuntšu tšatši ka tšatši. Mabokgoni a barutwana a tla ya le boemo bja bothata bja ditiro. Go ka nyakega gore ba fiwe matlakala ao ba tla lebelelago go ona.

Hlokomela: Ka nako ya ditiro tša sehlopha, efa moetapele wa sehlopha sete ya dikarabo gore a kgone go hlahla maloko a sehlopha ka mokgwa wa maleba.

Ditheng

Morero wa 5: Ka morago ga makhutšo

Kotara ya 3: Beke ya 1 – 4

65 Go boela sekolong ka morago ga makhutšo 2

Go bala sengwalwa sa kanegelo ka ga go ba sekolong gape kotareng ya boraro.
Go bala dihlogwana mo papetleng ya ditsebišo.
Go dira lenaneo la dihlogwana tše di kotofaditšwego papetleng ya ditsebišo.
Go ngwala tshedimošo go tšwa sengwalweng, ya ba tšhupadipakeng.
Go hlopha mantšu go ya ka mapokisi a medumo (aa, ee, oo, ii le u).

66 Tšeo re di dirago ge sekolo se tšwele 4

Go boledišana ka dipapadi le ditlošabodutu.
Go feleletša tšhupadipaka ya gago.
Go ngwala mafoko ka ditiro tša ka ntle ga lenanethuto.
Go ngwala ka go pukuntšu mabapi le go ba sekolong ka morago ga maikhutšo.
Go bala papetla ya go pepentšha dipapadi tša bona le ditlošabodutu

67 Sephiri sa Boati 6

Go bala sengwalwa sa kanegelo.
Go araba dipotšišo tša dikarabontši ka ga sengwalwa.
Go hwetša maganetši a mantšu a a lego ka go sengwalwa.
Go ikgopotša tatelano ya ditiragalo tša kanegelo ka go nomora mafoko.

68 Maikutlo 8

Go boledišana ka ga moanegwathwadi.
Go diragatša kanegelo.
Go ngwala kakaretšo ya kanegelo ka go pukutšatši.
Go bala le go reta sereto ka ga segwera.
Go direla mogwera karata gomme wa ngwala sereto se sekopana godimo ga karata yeo.
Go hlopha mantšu ka mapokising a medumo. (ee, oo, aa, u, ph, i).

69 Sekolo se mo ditabeng 10

Go bala sengwalwa se se tšwago kuranteng.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga sengwalwa.
Go ahloganya mantšu go ya ka medumo ya ona (oa, ea, w, y le sw).
Go ngwala mantšu go ya ka tatelano ya alfabete.

70 Kuranta ye e lego ya ka 12

Go boledišana ka ditaba tša go tšwa gae, sekolong le tša go ama bagwera.
Go ngwala dikgopolo ka mmepeng wa monagano.
Go šupa mehuta ya mafoko (pego, potšišo, taelo le tlabego).
Go ngwala mafoko ka polelosebodeledi.
Go ngwalolla mafoko go laetša ditlhalošo tša medumotshwano.
Go ngwala kanegelo ya go ya kuranteng ka go šomiša mmepe wa monagano (a, y, w, le s).

71 Itlhokomele 14

Go bala sengwalwa sa poledišano.
Go ngwala bofelo bja poledišano.
Go ngwala ka go dipudula tša polelo go laetša polelosebodeledi.
Go nyalanya dikhutsofatšo.
Go hlopha mantšu go ya ka mapokisi a medumo (a, y, w le s).

72 Ba boletše eng? 16

Go bolela ka bofelo bja kanegelo bjo bo ka kgonagalago.
Go diragatša kanegelo ya go di phala ka moka go feta.
Go ngwalolla mafoko ka go šomiša polelosebodeledi.
Go kopanya medumo gore e hlame mantšu ka go šomiša modumo a.

73 Lengwalo la go ya go mogwera 18

Go bala lengwalo.
Go araba dipotšišo mabapi le lengwalo.
Go šupa mantšu a lebaka a maleba.
Go šupa mahlalošetšagotee.

74 Tšhegofatšo ke nkgwete 20

Go ngwala karata ya go kganyogela mahlogonolo.
Go ngwala mafoko ka maswaodikga a maleba.
Go šupa mašala a maleba.
Go šomiša phasele ya mantšu ka ga dipapadi tša go fapana.

75 Letšatši la bokgobapuku 22

Go bala sengwalwa ka ga bokgobapuku.
Go araba dipotšišo ka ga sengwalwa.
Go hlopha mantšu go ya ka mapokisi a medumo.
Go kopanya dikafoko go hlama mafoko.
Go hlama mantšu ka go šomiša medumo: (e le o).

76 Go bala dipuku 24

Go araba dipotšišo ka ga puku ye ba e badilego.
Go ngwala mafoko go hlaloša gore ke ka lebaka la eng ba ratile puku yeo.
Go šupa leina la puku le mongwadi wa puku yeo.
Go bolelela pele gore puku e mabapi le eng.
Go nomora dipuku go ya ka tatelano ya go di rata.

77 Leeto la rena la go ya disorokising 26

Go bala sengwalwa ka ga disorokisi.
Go araba dipotšišo ka ga sengwalwa.
Go šomiša madiri go feleletša mafoko.
Go šupa mahlathi.

78 Go diregile eng ka Jim? 28

Go diragatša kanegelo ka ga Jim ge a le disorokising.
Go ngwala ka gare ga pukutšatši tše o ka rego ke wena Jim.
Go šupa gore mahlathi a re botša eng ka ga neng, kae goba bjang.
Go šupa lediri leo le hlathwago ke lehlathi.
Go šupa modumotshwano wa maleba.

79 Ka ga medumo 30

Go nyalanya mantšu a medumo ya go swana.

80 Go ngwala kanegelo ye e lego ya gago 31

Go bolela ka ga thulaganyo ya kanegelo.
Go ngwala dikgopolo tša kanegelo ka go lenaneo la go beakanya kanegelo.
Go ngwala kanegelo ya gagwe ka go puku ya dikanegelo ye e segilwego.
Escit quame litibus antius nobis ped et officie nderehe ndamusd aepreru pitatio. Ut arum sed eossum quate

Sepedi Lit Gr3 B2 TH5.indd 1 2019/10/22 11:19:30

Re boela sekolong ka morago ga makhutšo

Dumelang bana.

Re a le amogela ge le boile morago ga maikhutšo. Bjale re mo kotareng ya boraro. Ke tshepa gore ka moka re tlile go šoma ka maatla. Go sa tonya kudu. Yo mongwe le yo mongwe wa lena yo a nago le jeresi goba baki ye e sa hlwego e mo lekana, hle, a e tliše mo sekolong gore re tle re thuše bana bao ba se nago diaparo tše borutho.

Ge le lebelela papetla ya ditsebišo, le tla lemoga gore re na le dilo tše ntši tšeo re tlilego go di dira kotareng ye. Ke tshepa gore ka moka le tla tsenela ditiragalo tše.

Nako	Mošupologo	Labobedi	Laboraro	Labone	Labohlano
1–2 mathapama	Kgwele ya diatla Sehlopha sa go roka	Kgwele ya maoto Kgwele ya diatla	Tiragatšo ya sekolo Kgwele ya maoto	Kgwele ya maoto Bokgobapuku	Kgwele ya diatla
2–3 mathapama	Diatletiki	Tiragatšo ya sekolo	Diatletiki	Khwaere	Bokgobapuku

Leeto la Bamphato wa bo 3 la go ya Disorokising ka la 30 Phupu.

Barutwana ba Mphato wa bo 3 ba tla ba ba rekiša dikhekhe le male-kere ka nakwana ya go khutša ka Labohlano la 21 Phupu.

GO HWEDITŠWE

Dipaketsana tša basetsana.

Di ka ofising ya Mongwaledi.

KATSE YE E TIMETŠEGO

Ge o ka bona katse ya ka ye ntsho ya marofana a mašweu, ikopanye le Tumišo Mphato wa bo 3.

Ge o nyaka go thuša ka bokgobapukung, ka nakwana ya maikhutšo, hle, letšetša Mdi Tlou.

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 2 2019/10/22 11:19:32

Letšatšikgwedi: _____

A re ngwaleng Lebelela papetla ya ditsebišo ka morago o arabe dipotšišo tše di latelago.

Ke eng ye e timetšego? _____

Dikhekhe le malekere di rekišwa neng? _____

Ke eng se se hweditšwego? _____

Ke mang yo a hlokometšego bokgobapuku? _____

A re ngwaleng Lebelela tšhupadipaka ya sekolo mo papetleng ya ditsebišo gomme o ngwale matšatši le dinako tša tiragalo ye nngwe le ye nngwe.

Ngwala leina la tiragalo?	Matšatši	Nako
 _____		
 _____		
 _____		
 _____		
 _____		

Tlotlontšu Ngwala mantšu dikgobeng tša maleba. Bala mantšu gomme o theeletše medumo. Ka morago o ngwale mafoko a mabedi, a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

diila bee mookola duba mootlwa

leeto maano thwii maaka pula

maatla	leeba	mooko	diiri	dula

Mantšu a tlwaelo

lekana
tliša
thuša
diaparo

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi 1st Gr3 B2 THS.indd 3 2019/10/22 11:19:33

Tšeo re di dirago ge sekolo se tšwele

A re direng

Bolela le mogwera wa gago ka tša dipapadi, dithaloko goba ditlošabodutu tšeo o di ratago.

A re ngwaleng

Ngwala tšeo o di dirago ge sekolo se tšwele tšatši ka tšatši.

Peakanyo ya ka

Nako	Mošupologo	Labobedi	Laboraro	Labone	Labohlano
1–2 thapama (tp.)					
2–3 thapama (tp.)					

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a mararo ka ga seo o se dirago kua gae ge sekolo se tšwele.

Bjale ngwala ka pukutšatšing ya gago mabapi le ka fao o ilego wa ikwa ka gona ge o eya sekolong ka morago ga makhutšo.

Dumela pukutšatši	Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 4 2019/10/22 11:19:34

A re ngwaleng

Lebelela papetla gomme o arabe dipotšišo tše.

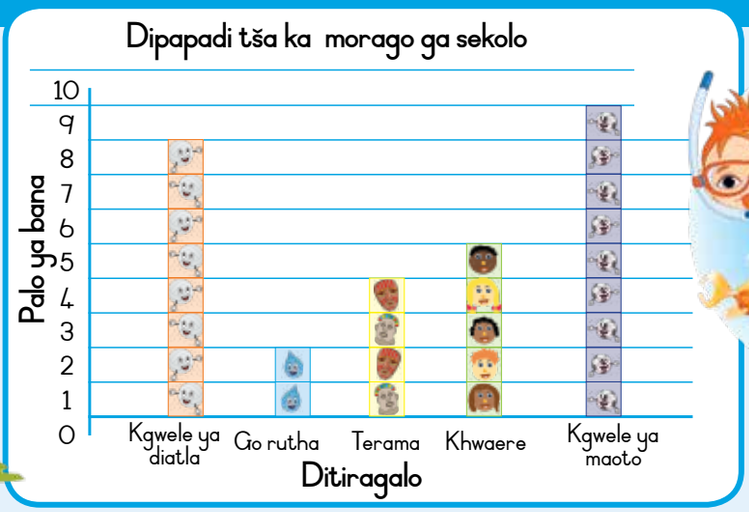

Ke eng se se rategago kudu mo ditiragalong tša morago ga sekolo?	
Ke tiragalo efe yeo bana ba sa e ratego go feta tšohle?	
Ke bana ba bakae bao ba ratago terama?	
Na wena, ke tiragalo efe mo go ditiragalo tša morago ga sekolo yeo o e ratago go feta tšohle?	

Lapologa

Dira tsebišo ya go bapatša dipapadi goba ditlošabodutu tša gago. Phoustara ya gago e swanetše go hlohleletša batho gore ba bapale papadi ya gago, goba ba dire tlošabodutu ya gago.

Sephiri sa Boati

A re boleleng

A re baleng

Le ge go kwagala go fola mesong, mosegare wa sekgalelela go a fiša. Ka nako ya go raloka, bana ba rata go ya godimo le fase ba kitima mo letšatšing le le fišago. Gona fao ka moka ba apola dijeresi tša bona tšeo ba di aperego godimo ga digempe tša bona.

Boati o a swa eupša ga a apole jeresi ya gagwe. E fihla sephiri sa gagwe. Boati wa batho, o tšhumile hempe ya gagwe ka morago ge a be a aena gomme, gwa šala lešoba le legolo. O dula a apere jeresi ya gagwe, go fihla lešoba leo. Mmagwe o re o tlile go rekela Boati hempe ye mpsha kgwedi ye e tlago ka ge gona bjale a se na tšhelete.

Boati o ba phala bohle ka phapošing ya gagwe, ka go bala le ka dipalo. Morutiši wa gagwe o fela a laetša phaposi ka moka mošomo wa gagwe. "O a kwa ge! Tšeo ke ditaba tše botse!" Seo ke legoa la bana. Ka nako ya go raloka Boati le bagwera ba gagwe, Pam le Tumišo, ba raloka papadi ya bona yeo ba e ratago kudu, ya go iphihlelana.

Ge ba boela phapošing ba kwa go fiša ka moka ka lebaka la go ya godimo le fase,

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 6 2019/10/22 11:19:42

ba kitima. Ka moka ba apola dijeresi tša bona, eupša Boati o dula a apere ya gagwe. Tumišo o lemoga gore Boati o bonagala a nyamile, gomme a eswa kudu.

Tumišo o botša Boati ka go hwenahwena, a re: "Nna ke a tseba gore ke ka lebaka la eng o sa nyake go apola jeresi ya gago. Eupša o se tshwenyege, Boati, ke tla go fa ye nngwe ya digempe tša ka."

Boati o thabile kudu ka gore ga a sa tlo gapeletšega go dula a apere jeresi ya gagwe kgwedi ye nngwe gape. A ka se hlwe a eswa a bile a lapile.

A re ngwaleng

Ka morago ga ge o badile kanegelo ye, dira sediko go karabo ya maleba.

Na Boati o be a fela a raloka le bomang?	
A	Tumišo le Pam
B	Phuki le Ann
C	Tumišo
D	Phuki

Na kanegelo ye e be e direga ka sehla sefe?	
A	Selemo
B	Marega
C	Lehlabula
D	Seruthwana

Kgetha lentšu le tee leo le hlalošago Tumišo.	
A	O a seleka
B	O na le tlhokomelo
C	O bohlale
D	O nyamile

Lebelela ditemana tše pedi tša mathomo tša kanegelo. Ngwala mantšu a mabedi ao a lego maganetši a mantšu a mabedi a:

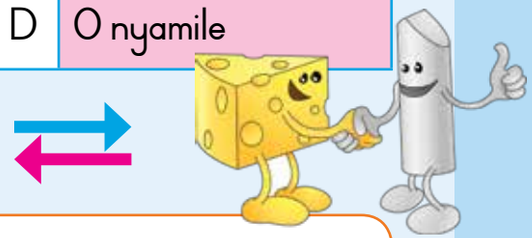

mosegare _____

morago _____

Mafoko a a latelago a re botša ka ga kanegelo ya Boati. Nomora mafoko ao a lego mo dikholomong go tloga go 1 go fihla go 4, o bontšhe tatelano ya ditiragalo.

	Tumišo o tshepišitše go fa Boati gempe.
	Boati o nyamile ka gore gempe ya gagwe e na le lešoba ka morago.
	O swanetše go leta go fihla ge mmagwe a hwetša tšhelete ye e lekanego go ka reka gempe ye mpsha.
	O tšhumile gempe ya gagwe ge a be a e aena, ya tšwa lešoba ka morago.

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 7 2019/10/22 11:19:43

Maikutlo

A re boleleng

Bolela ka fao Boati a bego a ikwa ka gona. Na o nagana gore Tumišo o be a le mogwera wa makgonthe? Lebaka? Diragatšang kanegelo ye.

Ipone o le Boati. Ngwala ka pukutšatšing ya gago gomme o bolele ka se se diragetšego lehono. Ngwala, o bontšhe ka moo o bego o ikwa ka gona.

A re ngwaleng

Dumela Pukutšatši	Letšatšikgwedi _____

A re baleng

Bala sereto se se bolelago ka bagwera. Se baleleng godimo le le sehlopha.

Ke bolela le mogwera
Ke sepela le mogwera
Re abagana samporele mo puleng.
Ke kitima le mogwera wa ka
Ke ipshina le mogwera wa ka
Re ithuta mmogo sekolong.

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 8 2019/10/22 11:19:45

Lapologa

Direla mogwera wa gago karata. Re mamareditše sereto karateng e tee. O ka ngwala sereto se sekopana go ye nngwe. Ngwala leina la mogwera wa gago godimo mo karateng.

Mantšu a tlwaelo

fiša
kitima
apere
lapile

Tlotlontšu

Ngwala mantšu dikgobeng tša maleba. Bala mantšu gomme o theeletše medumo. Ka morago o ngwale mafoko a mabedi, ka pukung ya gago ya go ngwalela.

boomo | fula | kuka | kitima | theetša

baapei | neela | didiba | phoofolo | baabi

meedi	baagi	mootledi	dikila	bula

Sekolo se mo ditabeng

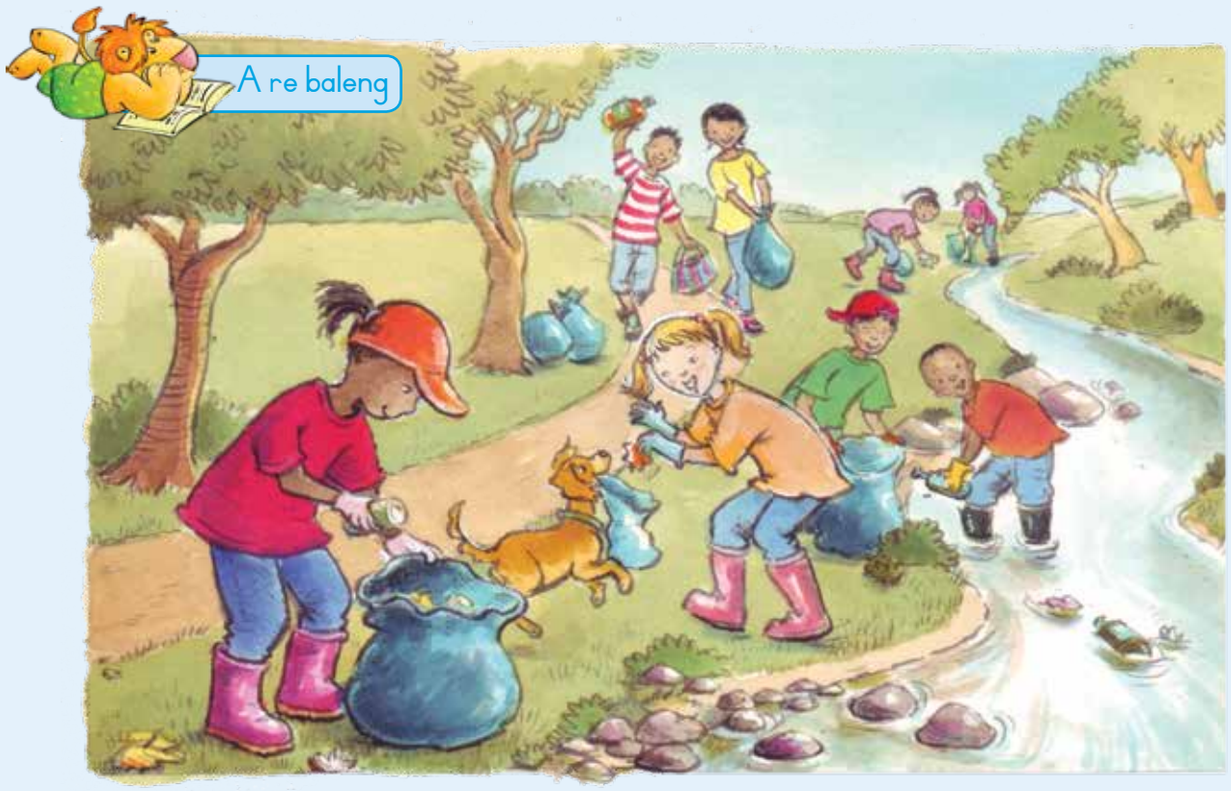

Ditaba tša Bana

Sekolo sa Praemari sa Lesedi se thopa sefoka sa go hlwekiša, gape!

Mohlami ke Motswaledi Motau 12 Phato 2015

Ke ngwaga wa bobedi bana ba sekolo sa Praemari sa Lesedi ba hlwekiša phaka.

Mokibelo wa go feta, bana ba 60 ba sekolo sa Praemari sa Lesedi ba hlwekišitše phaka ya kgauswi le sekolo sa bona. Bana ba topile ditlakala. Ka morago ba tsenya ditlakala ka mekotlaneng ya go fapana gore sekolo se rekiše ditlakala tše di šomišwago gape. Sekolo se tla šomiša tšhelete go rekela bokgobapuku bja sekolo dipuku.

Hlogo ya sekolo, Mdi Hunadi Motau, o re bana ba ithutile go tlala seatla ka go hlwekiša phaka. Sa mathomo, ba ithutile go hlokomela tikologo. Sa bobedi, bjale ba tseba gore ke mohuta ofe wa

pampiri le wa khatepokisi wo o ka šomišwago gape.

Kamogelo Makwela, moithuti wa Mphato wa 3, o rile: “Re ithutile go tlala seatla, gape, re ipshinne!” Dan Smit, mošemane wa Mphato wa 3, o rile: “E be e le mošomo wo boima, eupša re ipshinne kudu letšatši leo!”

Meyara o tla fa sekolo sefoka sa mošomo wa bona wo mogolo wa go hlwekiša.

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 10 2019/10/22 11:19:53

Letšatšikgwedi: _____

A re ngwaleng

Ke sekolo sefe seo se lego mo ditabeng?	
Na leina la kuranta ke eng?	
Nyaka go tšwa athekeleng ya kuranta gore sekolo se ile sa hlwekiša neng. Ngwala letšatšikgwedi.	
Hlogo ya sekolo ke mang?	
Na hlogo ya sekolo e nagana gore go hlwekiša ke taba ye botse? Efa lebaka.	

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

foa	bea	wena	yena	swana
goa	lehea	wona	yona	swara
boa	tšea	wola	yela	swaba

Mantšu a tlwaelo

Mokibelo
ithutile
ditlakala
sefoka

A re ngwaleng

Arola mantšu a go ya ka dinoko tša ona.

se/fo/ka
Mokibelo
hlogo
nagana
tikologo

Bjale ngwala mantšu go ya ka tatelano ya alfabete.

1	
2	
3	
4	
5	

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 11 2019/10/22 11:19:55

Kuranta ye e lego ya ka

A re direng

Bolela ka ditaba tša gago tša go tšwa gae le tša sekolong, le ka bagwera ba gago. Ngwala tše dingwe tša dikgopolo tša gago mo mmepeng wo wa monagano.

Ditaba tša ka

Ditaba tša sekolong

Ditaba tša go tšwa gae

Ditaba ka ga bagwera ba ka

Ditaba ka ga dipapadi goba ditlošabodutu

A re ngwaleng

Ngwala gore lefoko le lengwe le le lengwe ke la mohuta mang mo dikgobeng tša ka go la go ja. Bjale, ngwala mafoko gape, o šomiše maswaodikga a maleba.

pego | potšišo | taelo | tlabego

ke rata malekere	
Ke rata malekere.	pego
thušang! ke mathateng	
dan o swanetše go tla sekolong ka nako	

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 12 2019/10/22 11:20:02

na o rata dinonyana	

A re ngwaleng

Mantšu a a ngwalwa go swana eupša ga a hlaloše taba e tee. Ngwala lefoko ka le lengwe le le lengwe la mantšu a, go laetša gore o kwešiša ditlhalošo tša ona.

bona	
bona	
sekolo	
sekolo	

Lapologa

Lebelela mmepe wa gago wa monagano letlakaleng le le fetilego. Šomiša dintlha tše o di thalathadilego ge o be o ngwala ka ga ditaba tša gago gore di go thuše ge o ngwalela kuranta ye kanegelo.

Ngwala leina la kuranta.

Go diregile eng.

E diregile kae. Letšatšikgwedi

Go diregile eng?

Na o ikwa bjang mabapi le seo se diregilego?

Leina la mmegi.
Ngwala leina la gago.

Thala seswantšho go laetša kanegelo ya gago.

Morutiši: Saena Letšatšikgwedi

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 13 2019/10/22 11:20:03

Itlhokomele

A re baleng

Ngwala ka gare ga dipudula tša polelo go laetša seo Mogoroši le Tumišo ba se bolelago.

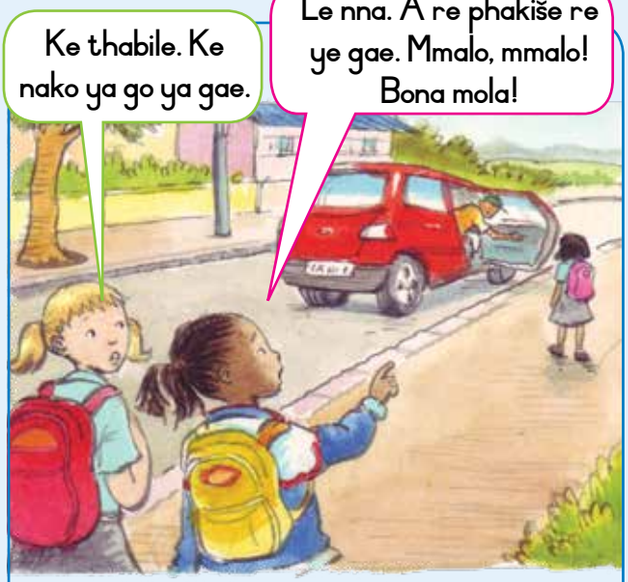

Ge Phuki le Ann ba tloga sekolong lehono, ba bone sefatanaga se ema kgauswi le mosetsana yo monnyane.

1

2

Phuki le Ann ba ile ba bitša mosetsanyana gomme ba sepela le yena.

3

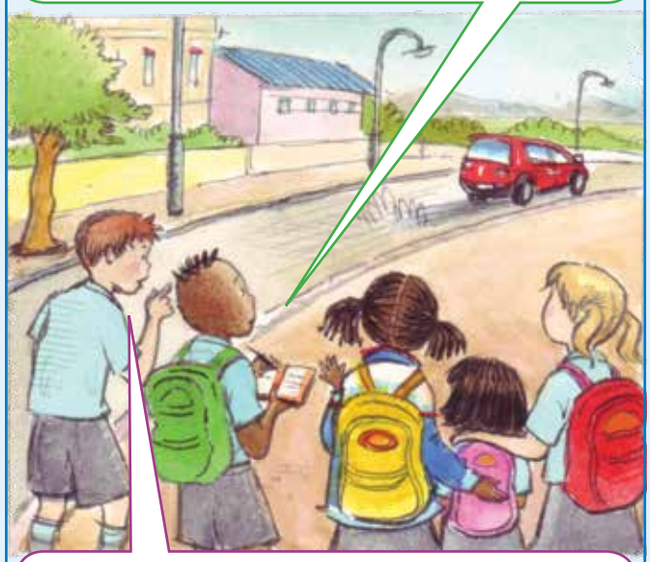

Mogoroši le Tumišo ba ile ba ngwala nomoro ya sefatanaga. Ke moka ...

4

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 14 2019/10/22 11:20:10

A re ngwaleng Bjale, ngwala bofelo bja kanegelo, moo o laetšago gore o nagana gore go diregile eng ka morago.

Na o nagana gore Phuki le Ann ba be ba tshwenyega ka ga mosetsanyana yo? Ke ka lebaka la eng o nagana bjalo?

A re ngwaleng Thala mothalo go kopanya sebopego se sekopana le se setelele sa mantšu ao a lego ka go la go ja.

kokoagwe	buti wa gagwe
malomeagwe	rakgadi wa gagwe
butiagwe	malome wa gagwe
rakgadiagwe	koko wa gagwe

Mantšu a tlwaelo

ditaba
mmegi
sefatanaga
sepela

Tlotlontšu Ngwala mantšu a go ba le medumo ya go swana ka matorokising.

sela seo se alafa yola

yoo araba yo wola woo wo

aga			

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 15 2019/10/22 11:20:20

Ba boletše eng?

A re direng

Ka dihlopha tša lena, balang mafelelo a kanegelo ye le e ngwadilego lephepheng la go šomela la go feta. Bolelang gore ke mafelelo afe ao a phalago a mangwe. Diragatšang kanegelo ye e di phalago ka moka.

A re ngwaleng

Ngwala se ba se bolelago, o šomiše maswaodikga a maleba.

O se ke wa sepela le batho bao o sa ba tsebego.

Mogoroši o rile, "_____"

_____

Ke rata papadi le go opela.

Oketšo o rile, "_____"

_____

Hlokomela!

Phuki o goeleditše a re, "_____"

_____

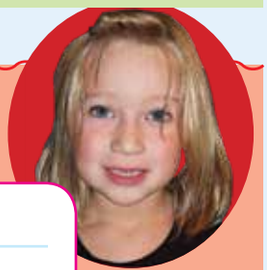

Re iše mosetsanyana gae?

Ann a botšiša, "_____"

_____

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 16 2019/10/22 11:20:22

A re ngwaleng

Na o ka hlama mantšu a makae ka go kopanya ditlhaka tše?
Ngwala mantšu ao ka go la go ja.

b	a	la	bala
th		ga	
m		re	
th		ba	
bj		la	
p		lo	
tl		ma	

l	e	la	
tl		ba	
b		la	
s		la	
gw		ba	
m		ma	
r		ta	
sw		ta	

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 17 2019/10/22 11:20:25

Lengwalo la go ya go mogwera

A re baleng

24 Jupiter Street
Marsville
2033
14 Phato 2015

Reabetšwe yo a rategago

E šetše e le sebaka se setelele re sa tšee magang. Ke rata go go botša ditaba tše botse tša ka. Ke thopile sefoka diphadišanong. Bjale ke nkgwete ya ba mengwaga ya ka tlase ga ye 9! Ke be ke sa kgolwe gore nka thopa sefoka. Ke be ke tšhogile kudu ka gore mošemane yo ke bego ke phadišana le yena o be a mpheta kudu ka bogolo.

Ke ile ka emiša go nagana ka yena, gomme ka no nagana ka meragelo yeo ke ithutilego yona. Gona fao ka kwa bagwera ba ka ba bitša leina la ka, gomme ka tseba gore ke thopile sefoka.

Ke nagana gore bana ka moka ba swanetše go ithuta karate. E go thuša go dula o kgwahlile, o phetše gabotse.

Mo karateng, ke ithutile go itlhokomela. Seo ga se re gore ke rata dintwa, eupša nka thibela motho ge a rata go nkgobatša.

Hle, etla o nketele.

Mogwera wa gago

Tšhegofatšo

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 18 2019/10/22 11:20:30

Letšatšikgwedi: _____

Ke mang yo a ngwadilego lengwalo?	
Na o ngwadile lengwalo ka dikae?	
Na ke ditaba dife tše a di ngwaletšego Reabetšwe?	

Mantšu a tlwaelo

sega
phadišano
thopa
sefoka

Na mongwadi o nagana gore karate ke selo se sebotse seo bana ba ka ithutago sona? Ke ka lebaka la eng o realo.

Kgetha gomme o dire sediko go lentšu la maleba.

A re ngwaleng

Mosetsana o/ba kitimela gae.
Bona o/ba ile karateng.
Tšhegofatšo ke yena/bona nkgwete.
Kamogelo o/ba iša mosetsana gae.

A re ngwaleng

Hwetša mahlalošetšagotee a mantšu ao a ngwadilwego ka bokoto gomme o a ngwale mo dikgobeng.

Mahlalošetšagotee ke mantšu a go ba le ditlhalošo tša go swana.

kgonya | thapa | ngwang | gagola

Maloba ke ile ka koloba ge pula e be e ena.	
O swanetše go kgeila pampiri yeo gore ba se e bone.	
O ka se kgone go bjala: go na le sekoro.	
Ke notlela lebati ge ke sepela.	

12 - 6 = 6

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 19 2019/10/22 11:20:35

Tšhegofatšo ke nkgwete

A re direng

Romela Tšhegofatšo (goba yo mongwe wa bagwera ba gago) karata ya go mo lebogiša. Ngwala molaetša wo o sego wa mehleng ka gare ga karata.

Ngwala mafoko a mararo ka ga seo o kgonago go se dira gabotse.

A re ngwaleng

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Mantšu a, a bonagala a swana eupša a na le ditlhalošo tša go fapana.

fihla	hlogo	letlakala	sekolo	bona
fihla	hlogo	letlakala	sekolo	lela
tlala	tlala	thaba	thaba	lela

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 20 2019/10/22 11:20:42

Letšatšikgwedi: _____

!?.

A re ngwaleng

Ngwala maswaodikga a maleba mafelelong a mafoko a. Šomiša leswao la potšišo (?) goba leswao la tlabego (!) goba khutlo.

Ke a go lebogiša, Tšhegofatšo, o nkgwete ye mpsha !

Na Tšhegofatšo o na le lepanta le leso ka karate _____

Re swanetše go ithuta go itšhireletša _____

Na Tšhegofatšo o ngwadile lengwalo neng _____

Na Tšhegofatšo o dula kae _____

A re ngwaleng

Bala lefoko le lengwe le le lengwe gomme o dire sediko go lentšu leo o ka le šomišago sebakeng sa lentšu leo le thaletšwego.

Tšhegofatšo o na le lepanta le leso ka karate.	yona	yena	sona	rena	bona	wena
Phuki le nna re tšwa go etela Pam	yona	yena	sona	rena	bona	wena
Bana ba sekolo ba ya Thekwini go bapala karate.	yona	yena	sona	rena	bona	wena
Mpša e tsene ka phapošing lehono.	yona	yena	sona	rena	bona	wena
Boati o be a nyaka jeresi.	yona	yena	sona	rena	bona	wena

Lapologa

Šomiša diswantšho tše go go thuša go feleletša phasele ye ya mantšu ya dipapadi.

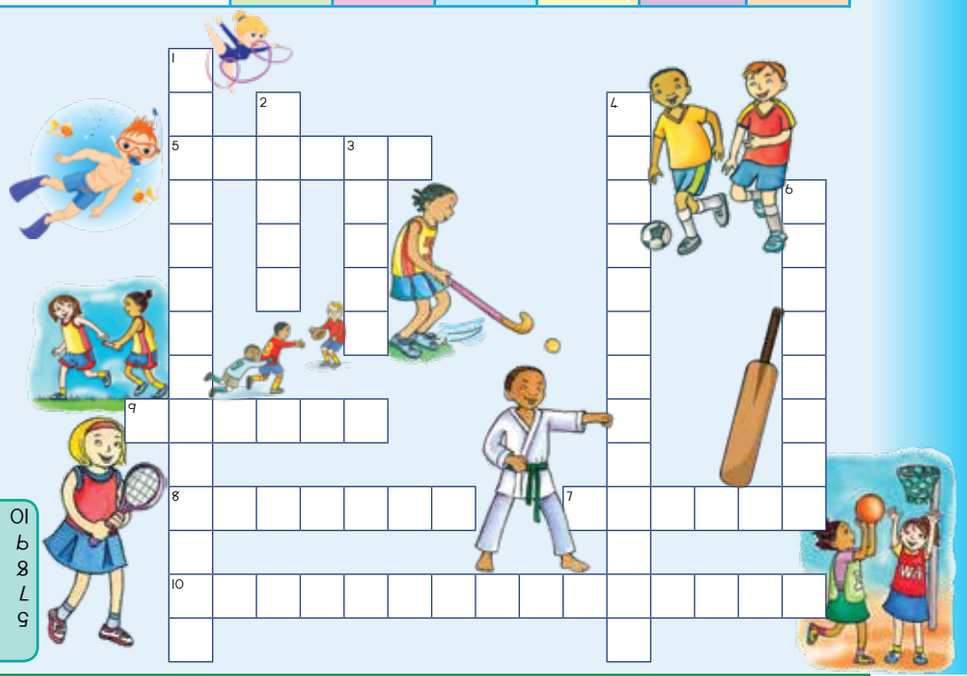

Go putla
5 Thuthna
7 Karate
8 Thenisi
9 Mabele
10 Kgwelentlatlana

Go theogo
1 Ditšiminanstiki
2 Rugby
3 Hokhi
4 Kgwele ya maoto
6 Khrikete

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Int Gr3 B2 THS.indd 21 2019/10/22 11:20:53

Letšatši la bokgobapuku

A re baleng

Beke ka beke, bana ba ya bokgobapuku ge sekolo se tšwele. Ba rata go ya bokgobapuku. Morutiši wa ka bokgobapuku o a ba balela. Pam le Boati ba thuša ka bokgobapuku ka nako ya go raloka ka Labobedi le ka Labone. Ba paka dipuku gabotse mo dirakeng. Ba kiba ka setempe sa letšatšikgwedi ka pukung tšeo bana ba yago le tšona gae.

O ka ya gae ka dipuku tše pedi beke ka beke. O swanetše go buša dipuku pele o tšea tše dingwe. Boati le Pam ba bala dipuku tše pedi beke ka beke. Gape, ba ya bokgobapuku go yo dira mošomo wa gae. Go homotše, gomme ga go motho yo a dumelelwago go ja ka bokgobapuku. Go na le khomphutha ka bokgobapuku. Boati le Pam ba ithuta go e šomiša.

Ba dumeletšwe go e šomiša metsotso ye 20 ka nako e tee.

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše.

Na Boati le Pam ba šoma ka bokgobapuku ka matšatši afe?	
Na ba dira mošomo ofe ka bokgobapuku?	
1	
2	
Na ba dumelelwa go šomiša khomphutha nako ye kae?	

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 22 2019/10/22 11:20:56

Letšatšikgwedi: _____

leeba

Tlotlontšu

Tlatša dikgoba ka mantšu a go ba le medumo ya go swana. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

pholo | kolobe | pelo | ema | noka | reka | phoofolo

A re ngwaleng

Nyalanya mafoko a ka go la nngele le mantšu a ka go la go ja go bopa lefoko.

O fihlile ka morago ga nako **ka gore**		mohlagase o timile.
O ka se kgone go šomiša khomphutha **ka gore**		ga a dire mošomo wa gae.
O paletšwe ke moleko **ka gore**		o setšwe.

A re ngwaleng

Na o ka hlama mantšu a makae ka go kopanya ditlhaka tše? A ngwale mo dikgobeng.

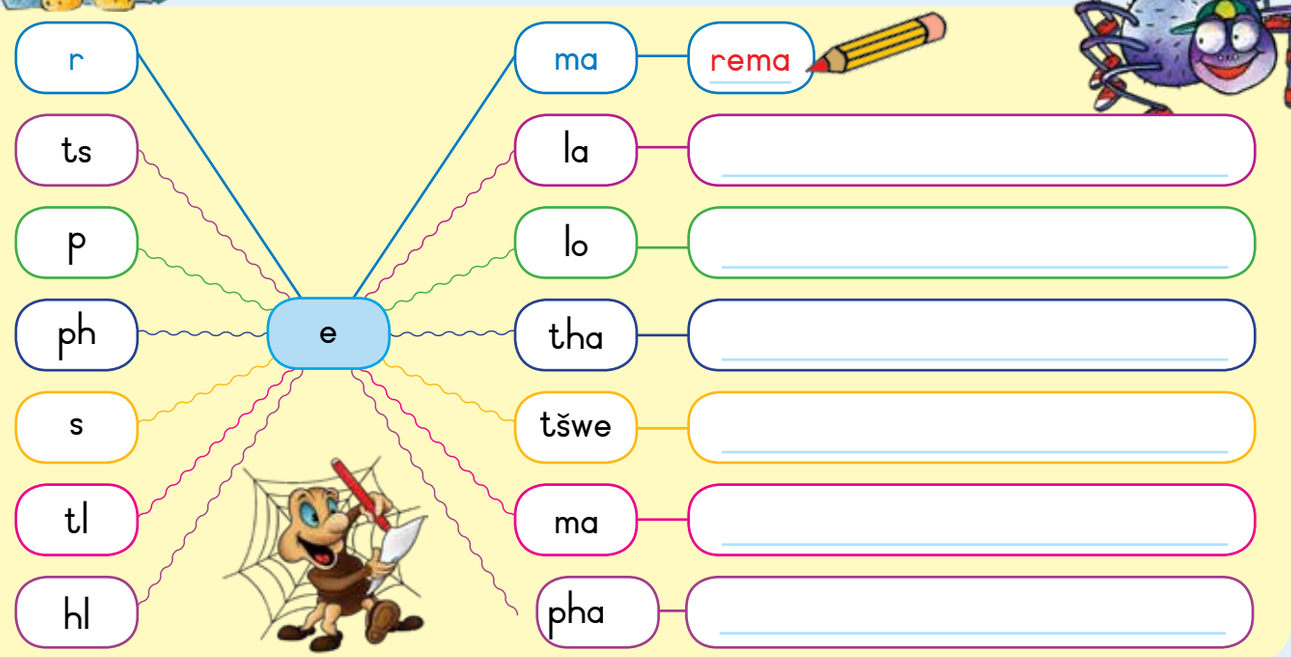

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Int Gr3 B2 THS.indd 23 2019/10/22 11:21:02

Go bala dipuku

A re direng

Ngwala ka ga puku ye o e ratilego.

Leina la puku:

Mongwadi:

Bolela gore puku e be e le mabapi le eng?

Thala seswantšho go laetša gore puku e mabapi le eng.

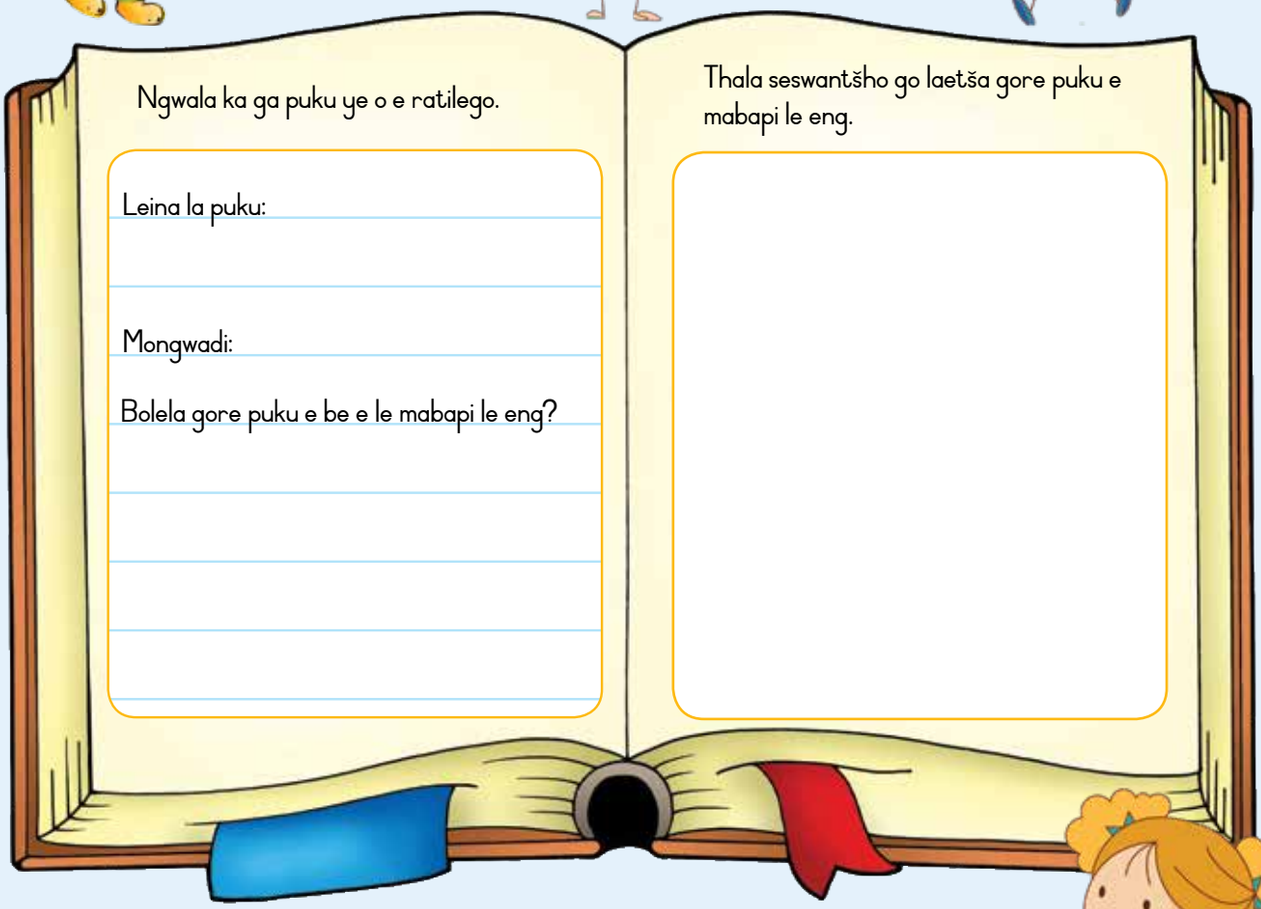

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a mararo, go laetša se o se ratilego ka puku.

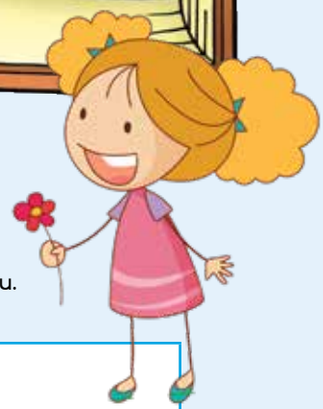

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 24 2019/10/22 11:21:07

Lapologa

Lebelela ye nngwe le ye nngwe ya dikhabara tše tša dipuku. Wena le mogwera wa gago le swanetše go hwetša leina la puku le leina la mongwadi. Bolela gore puku ye nngwe le ye nngwe e tlile go bolela ka eng. O ka rata go bala dipuku dife? O reng o sa ye bokgobapuku wa lebelela ge eba o ka tšea tše dingwe tša tšona wa ya go di bala?

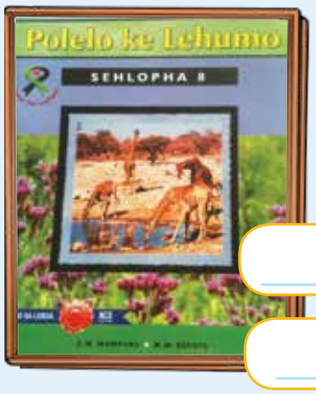

Leina la puku _____

Mongwadi _____

_____

_____ Leina la puku

_____ Mongwadi

_____

_____ Leina la puku

_____ Mongwadi

_____

Leina la puku _____

Mongwadi _____

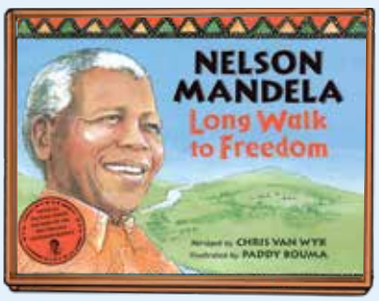

_____

_____ Leina la puku

_____ Mongwadi

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi 1st Gr3 B2 THS.indd 25 2019/10/22 11:21:16

Leeto la rena la go ya disorokising

A re baleng

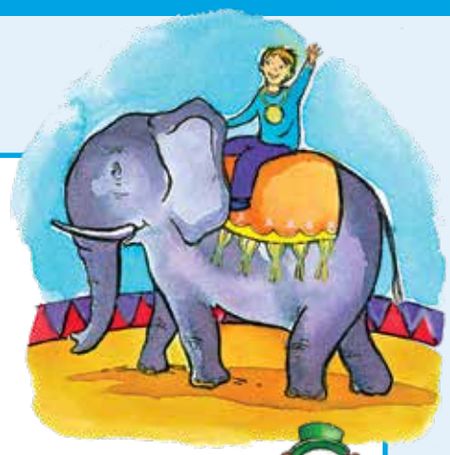

Letšatši la rena le legolo le be le fihlile. Disorokisi di be di le ka toropong, gomme Mphato wa bo 3 o be o le ka peseng go ya go bona disorokisi. Re ile ra fihla tenteng ye kgolo.

Morutiši: Ebang mmogo gore le se timele. Ge le ka timela, emang ofising ya dithekethe kgauswi le mo go tsenwago, gomme re tla le hwetša.

Mogoroši: Mmalo! Bonang rametlae o sepela godimo ga kota ya go kadiela.

Phuki: Ke rata disili (ditau tša lewatle) tšeo di binago.

Ann: Na re tla kgona go ya kgauswi le ditau ka morago ga pontšho?

Tumišo: Ge tau e ka šwahla?

Reabetšwe: Bathong! Ke duma go dira diakrobatiki bjalo ka yola!

Morutiši: Na Jim o kae?

Tumišo: Ga ke tsebe.

Morutiši: Phakiša! Sepela o lebelele ge eba ga a ofising ya dithekethe.

Pam: Bonang! Bonang! Šole! O nametše tlou!

Morutiši: Batho ba Modimo! Ga go kgonagale!

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

bjang	kgona
bjala	kgolo
bjoko	kgauswi

hlaba	tlou
hlaka	tlala
hlahloba	tliša

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 26 2019/10/22 11:21:13

A re ngwaleng Ngwala dikarabo tša dipotšišo tše mo dikgobeng tše di filwego.

Na mongwe le mongwe wa bana ba o ratile eng disorokising?			
Mogoroši	Phuki	Ann	Reabetšwe

Na go diregile eng ka Jim?

Ngwala bofelo bja kanegelo. Ngwala seo morutiši le Jim ba se boletšego.
Morutiši:
Jim:

Mantšu a tlwaelo

bjala
lesedi
kgona
tlou

A re ngwaleng Šomiša madiri o feleletše mafoko. Morago ga fao, thalela mantšu ao a re botšago ka ga tiragalo.

raloka | sepela | goelela | nametše | boela

Jim o nametše tlou ka boikgantšho.
Bana ba _____ godimo ka lethabo.
Rametlae o _____ ka tlhokomelo koteng ya go kadiela.
Tau ya lewatle e _____ ka lethabo ka kgwele.
Re _____ gae ka maswabi ka pese ye serolane.

Mantšu a go dira a bitšwa madiri. A re botša seo motho goba selo se se dirago. Mahlathi a hlaloša ka fao ba dirago tiragalo.

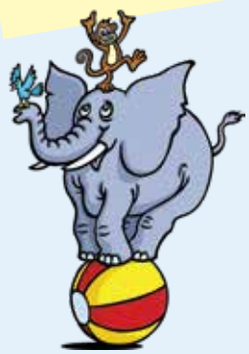

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 27 2019/10/22 11:21:20

Go diregile eng ka Jim?

A re direng

Dira o kare ke wena Jim a botša bagwera ba gagwe se se mo diragetšelego bofelong bja disorokisi. Yo mongwe wa lena o tla raloka karolo ya morutiši.

Dira o kare ke wena Jim. Ngwala ka pukutšatšing ya gago ka ga nako ya ge o be o le disorokising.

A re ngwaleng

Dumela pukutšatši	Letšatšikgwedi _____

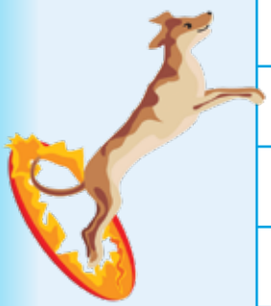

A re ngwaleng

Thalela mantšu ka moka ao a laetšago tiro ka pukuntšung ya gago. Go mantšu ao ngwala a tshela mo lenaneong le.

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 28 2019/10/22 11:21:22

A re ngwaleng

Na lehlathi le le thaletšwego le re botša gore tiragalo e diragetše neng, kae goba bjang? Kgauswi le lefoko ngwala bjang, neng, goba kae. Bjale dira sediko mo go lediri leo lehlathi le le hlalošago.

bjang | neng | gakae

Lesiba o jele letena la gagwe ka pela.	bjang
Pam o bala dipuku gantši ka ga diphoofolo.	
Jim o re boditše ka boikgantšho ka ga disorokisi.	
Ka nako re tšea maeto a sekolo.	
Rametlae o binne ka lethabo disorokising.	
Ka morago ga disorokisi bana ba sepetše ka go iketla ba eya peseng.	

A re ngwaleng

Dira sediko go lentšu la maleba go le lengwe le le lengwe la mafoko a.

Nna ke rata go ja/jele merogo.
Yena o ikgobatša/ikgobaditše letsogo maabane.
Le nna ke tlo etela/etetše disorokising.
Maloba ke reka/rekile dithuthupe sekolong.
Ke tla go bona/bone beke ye e tlago.
Lehono ga se ka ile/ya sekolong ka pese.
Lehono mesong ke tšea/tšere iri e tee go fihla sekolong.

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 29 2019/10/22 11:21:24

Ka ga medumo

Lapologa Hlopha mantšu go ya ka medumo ye e swanago.

šala	leino	meetse	šoma	gora	maano	phoofolo	moago
šoga	kgaka	leihlo	mooko	moagi	gore	leina	leeba
mooki	moapei	kgomo	maaka	leeto	goma	kgole	maatla

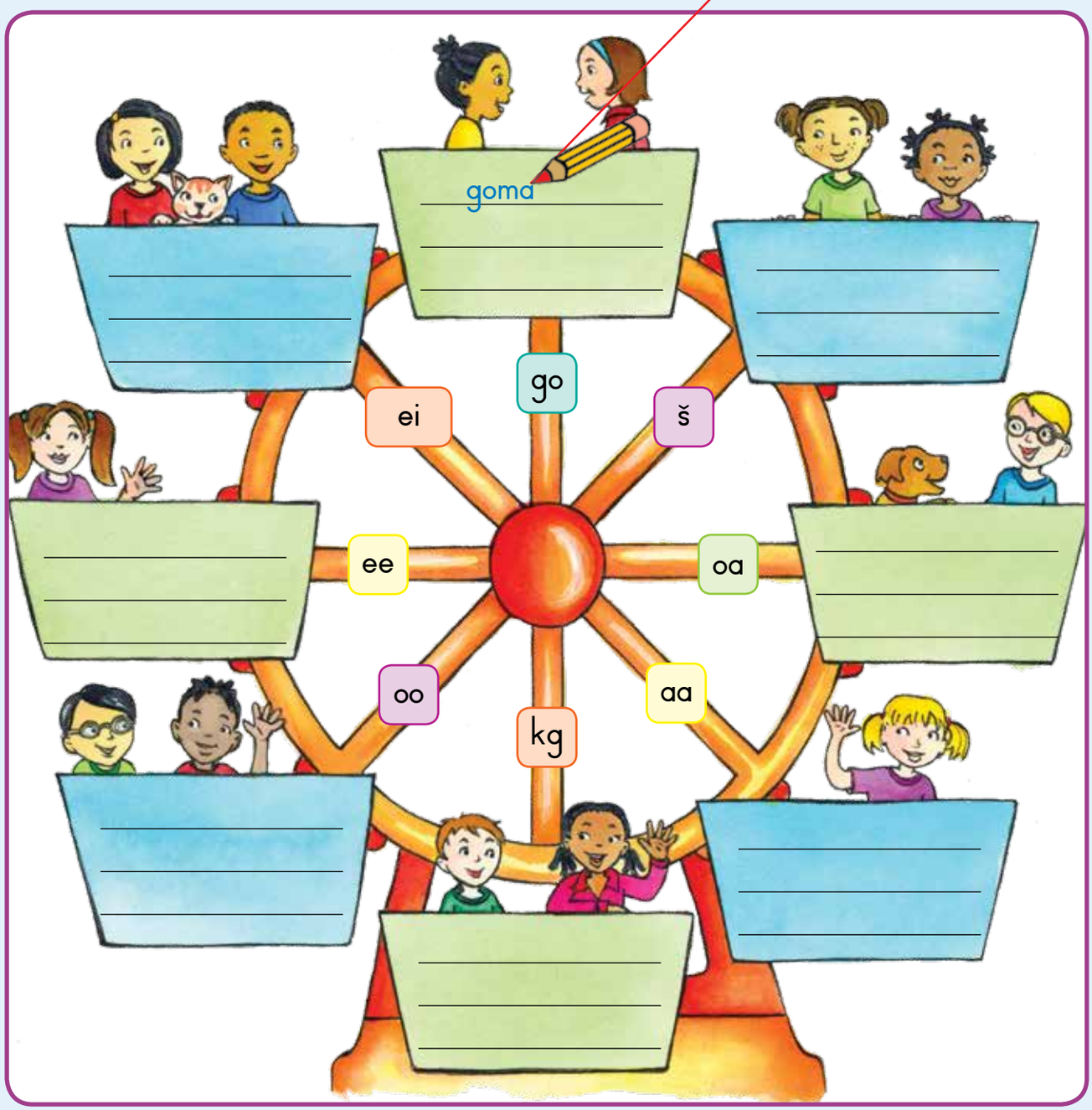

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 30 2019/10/22 11:21:27

Go ngwala kanegelo ye e lego ya gago

Bolela le mogwera wa gago ka ga kanegelo yeo o nyakago go e ngwala.
Bjale ngwala dikgopolo tša gago lephepheng le.

Peakanyo ya kanegelo ya ka

Baanegwa le lefelo

Kanegelo e bolela ka bomang?

Kanegelo e diragala kae?

Kanegelo e diragala neng?

Matseno

Go diragala eng mathomong a kanegelo?

TEACHER: Sign _____ Date _____

Sepedi 1st Gr3 B2 THS.indd 31 2019/10/22 11:21:28

Mmele

Go diragala eng mmeleng wa kanegelo?

Bofelo

Kanegelo e fela bjang?

Lapologa

Itirele puku. Ntšha letlakala le le latelago la puku ye. Gagola mo go lego marontho. Mena letlakala mo methalong. Ngwala leina la puku mo khabareng. Ngwala leina la gago ka tlase ga leina la puku, ka gore ke wena mongwadi wa kanegelo. Thala seswantšho godimo ga khabara. Bjale ngwala kanegelo ya gago ka pukung.

Sepedi Lit G1 B2 THS.indd 32 2019/10/22 11:21:30

KHABARA YA KA MORAGO

Rainbow WORKBOOKS

KA GA MONGWADI

Ngwala leina la gago

Mengwaga ya gago

Mo o dulago

8

Kgato 4. Segamo mothalongthwii ka morago ga ge o steipotše puku ya gago

Kgato 2. Mena mothalong wa marontho

Kgato 3. Steipola kalehlako rengle

KHABARA

Thala seswantšho mo

Ngwala leina la puku mo

Ngwala leina la gago (Ke wena mongwadi)

1

Kgato 1. Mena mothalong wa marontho

5

Tšwela pele ka kanegelo ya gago

Thala seswantšho mo

4

Ngwala mmele wa kanegelo ya gago mo le go letlakala 4

Thala seswantšho mo

Thala seswantšho mo

Thoma go ngwala kanegelo ya gago mo gomme o tšwele pele go letlakala la 2

2

Thala seswantšho mo

Fetša kanegelo ya gago.

7

Tšwela pele ka kanegelo ya gago.

3

Ngwala gore go diregа eng mafelelong a kanegelo ya gago mo le mo letlakaleng la 6.

6

Thala seswantšho mo

Thala seswantšho mo

Morero wa 6: Go phela ka toropong

Kotara ya 3: Beke ya 5 – 10

81 Bophelo bja toropong 36

Go bala sengwalwa ka ga Jim a eya go dula toropong.
Go šomiša seswantšho sa poloko ya difolete, go lebelela gore go ka beakanywa bjang.
Go bolela mabapi le gore go direga eng ka go folete ye nngwe le ye nngwe.
Go ngwala madiri a maleba a go hlaloša ditiragalo tša ka foleteng ye nngwe le ye nngwe.

82 Go bala mebepe 38

Go boledišana ka mmepe.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga mmepe.

83 Jim o romela bagwera ba gagwe emeile 40

Go bala sengwalwa sa emeile.
Go šomiša makopanyi go kopanya mafoko.
Go šupa malatodi.

84 Bagwera ba Jim ba a mo fetola 42

Go bala sengwalwa sa emeile.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga emeile.
Go šomiša madiri go feleletša mafoko. Go šupa mabaka mo mafokong (lebjale goba lefetile)
Go šomiša matlema a go fa ditaetšo le boemo.

85 Go fa ditaetšo 44

Go bala mmepe.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga mmepe.
Go ngwala ditaetšo tša go iša mafelong a a itšego mo mmepeng.
Go šupa maswao a tsela le go bolela gore a ra eng.

86 Moo ke dulago gona 46

Go ngwala ka ntle ga enfolopo.
Go kopanya mafoko ka go šomiša makopanyi.
Go šupa mainaina.
Go ngwala karata ya taletšo go tla khonsateng ya sekolo.
Go thala mmepe wa go fa ditaetšo.

87 Go laelela tsela 48

Go mamaretša mafelong ao a lego mo mmepeng.
Go boledišana le mogwera ka ga mmepe.
Go boledišana mabapi le gore ke mafelo afe ao a bolokegilego, le gore ke afe ao a sego a bolokega.
Go araba dipotšišo tšeo di theilwego godimo ga mmepe.

88 Go bala ka kelohloko 50

Go botšiša le go fa ditaetšo tša mafelo ao a lego mmepeng.
Go ahloganya mantšu go ya ka medumo.
Go nomora mantšu go ya ka tatelano ya alfabete.
Go bala papatšo.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga papatšo.
Go ngwala papatšo.

89 Re bona kotsi 52

Go bala kanegelo ya seswantšho.
Go ngwala ka puduleng ya polelo go feleletša kanegelo.
Go bolelela pele le go ngwala bofelo bja kanegelo.
Go hlopha mantšu go ya ka mapokisi a medumo a maleba.
Go šupa le go nyalanya mašala.

90 Go diregile eng? 54

Šupa tatelano ya kanegelo.
Go bapetša le go šupa go fapana ga diswantšho.
Go tlatša fomo ya kotsi ka go ngwala tshedimošo.

91 Khonsateng 56

Go bala lenanetshepedišo la khonsata ya sekolo.
Go boledišana le mogwera ka ga lenanetshepedišo.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga lenanetshepedišo.
Go thala papetla ya go bontšha papatšo ya khonsata ka go fa tshedimošo ya maleba.

92 Baeng khonsateng ya rena 58

Go bala athekele ya kuranta.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga athekele ya kuranta.
Go hlopha mantšu go ya ka mapokisi a medumo a maleba.
Go šupa maina le mahlaodi a a tlogetšwego gomme ba a šomišetša go feleletša mafoko.

93 Jim wa go makatša 60

Go bala sengwalwa ka ga Jim.
Go ngwala tlhaloša ya Jim.

94 Go boledišana ka mmepe wa Afrika-Borwa 62

95 Diswantšho tša go segwa 63

96 Go ngwala kanegelo ye e lego ya gago 65

Go ahlaahla thulaganyo ya kanegelo.
Go ngwala dikgopolo ka ga kanegelo ka go latela dihlogwana tše di kgethilwego.
Go dira puku ya go dirwa ka disegwa.

Sepedi Lit Gr3 B2 TH6.indd 35 2019/10/22 11:19:37

Bophelo bja toropong

A re baleng

Jim o hudugela toropong

TatagoJim o hweditše mošomo toropong, ka fao ba lapa la gabo ba swanetše go huduga. Jim o be a swabile ge a swanetše go tlogela bagwera ba gagwe ba kua sekolong. O be a swanetše go ya sekolong se sefsa.

Go phela toropong go fapana le go phela magaeng. Go na le batho ba bantši bao ba phelago ditoropong, gomme dinamelwa ke tše dintši. Mo mekgotheng o bona batho ba sepela, ba otlela, ba namela dithekisi le ditimela, bohle ba eya mafelong a go fapana. Batho ba bantši ga ba na ditšhengwana ka gore ba dula lebatong la ka godimo, meagong ye metelele, ka difoleteng.

Jim o dula mo go lego dipoloko tša difolete. O dula lebatong la bobedi foleteng ya nomoro ya 2A. O dula kgauswi le sekolo, ka fao a ka ya sekolong ka maoto.

Jim o fela a timela ka gore go na le mekgotha ye mentši kudu gomme yohle e a swana. Mokgotse wa gagwe, Leago, o a mo thuša ge a timetše. Leago o na le mengwaga ye mebedi a dula moo toropong.

A re ngwaleng

Lebelela gore batho ba dira eng mo mapokisaneng tša difolete. Mo seswantšhong, re file difolete ka moka dinomoro. Go na le mabato a mane, gomme lebatong le lengwe le le lengwe go na le difolete tše tharo. Lebato le lengwe le le lengwe le na le nomoro, gomme folete ye nngwe le ye nngwe e na le tlhaka ya alfabete.

Lenaneo le la mo tlase le na le tatelano ya dilo tšeo yo mongwe le yo mongwe a di dirago. Go lebana le tiro ye nngwe le ye nngwe, ngwala nomoro ya folete yeo tiro e dirwago ka go yona. Šomiša nomoro ya lebato (lepokisaneng le le serolane ka go la nngele), le nomoro ya folete (mothalong wo botalalerata ka godimo).

Sepedi Lit G3 B2 TH6.indd 36 2019/10/22 11:19:39

Letšatšikgwedi: _____

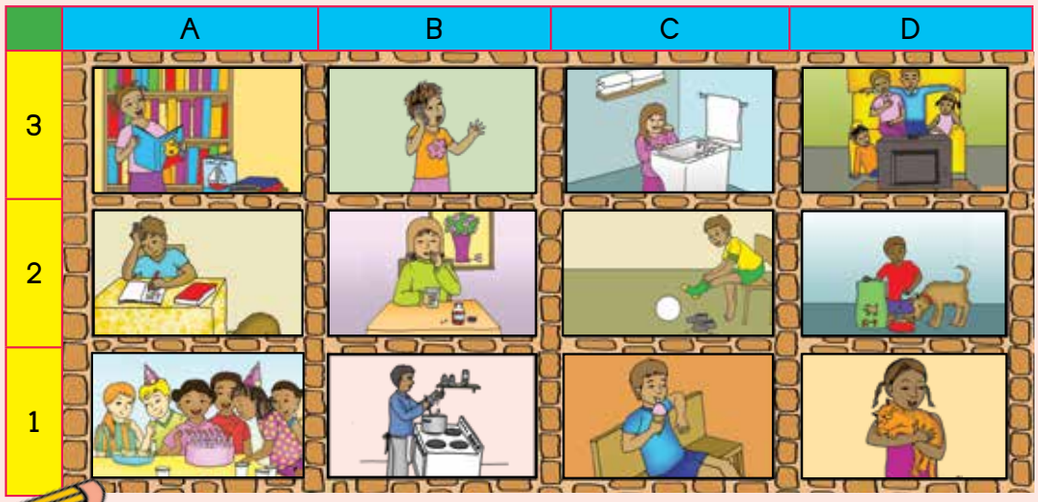

Jim o dira mošomo wa gae.	2A	Mosetsana o nwa dihlare.		Mosetsana o bala puku ya gagwe ya bokgobapuku.	
Bana ba dirile moletlo.		Mošemane o apara tša kgwele ya maoto.		Monna o a apea.	
Mosetsana o hlapa meno.		Mošemane o ja aesekhrimi.		Mosetsana o kukile katse ya gagwe.	
Mosetsana o bolela ka founu.		Mošemane o fa mpša dijo.		Ba lebeletše TV.	

A re ngwaleng

Lebelela mantšu ale o a ngwadilego mola lenaneong. Ngwala mantšu ao a tlogetšwego, o feleletše mafoko.

Ba _____ TV.

Mosetsana o _____ ka founu.

Mošemane o _____ mpša dijo.

Mošemane o _____ aesekhrimi.

Leago o _____ puku.

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 Bk 1 H6.indd 37 2019/10/22 11:19:43

Go bala mebepe

A re baleng

Lebelelang mmepe gomme le bolele ka meago le mafelo a a bontšhwago. Šupa se o se bonago sehlopheng se sengwe le se sengwe gomme o bolele gore ke eng.

	A	B	C	D
6	 dintlo	 dintlo	 panka	 mmaraka
5	 sekolo	 phaka	 bookelo	 mabenkele
4	 lepatlelo la dipapadi	 Letamo la go thuthela	 kereke	 seteišene sa ditimela
3	 restorante	 khretšhe	 bokgobapuku	 difolete
2	 kliniki	 mabenkele	 seteišene sa maphodisa	 seteišene sa borasetimaollo
1	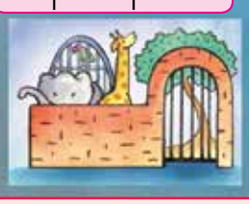 serapa sa diphoofolo	 karatšhe ya petrole	 poso	 boemafofane

Sepedi Lit G3 B2 TH6.indd 38 2019/10/22 11:19:41

A re ngwaleng

Bjale ngwala gore le lengwe le le lengwe la mafelo a, le gokae. Šomiša dinomoro tše serolane ka go la nngele le mmepe le ditlhaka tše botalalerata go tloga godimo.

Na kliniki e kae?	2A	Na bookelo bo kae?	
Na bokgobapuku bo kae?		Na seteišene sa maphodisa se kae?	
Na seteišene sa borasetimamollo se kae?		Na difolete di kae?	
Na sekolo se kae?		Na serapa sa diphoofolo se kae?	
Na mehlare ye mentši e ka polokong efe ya meago?		Na boemasetimela bo kae?	

A re ngwaleng

Bjale, bolela le mogwera wa gago ka ga mafelo ao a fapanego mo mmepeng. Arabang dipotšišo tše mmogo le ngwale dikarabo.

Ngwala mafelo a mabedi ao a lego kgauswi le sekolo.	
Ngwala mafelo a mane ao a lego ka thoko yela ya kereke.	
Na ke lefelo lefe leo le lego pele ga boemafofane?	
Na ke lefelo lefe leo le lego kgauswi le sekolo?	
Letamo la go thutha le magare ga	
Na difolete di kgauswi goba kgole le sekolo?	_____ le _____
Ge go ka thoma gwa swa kua sekolong, koloi ya borasetimamollo e ka otlelwa bokgole bjo bokae. Bala dipoloko.	
Na o ka rata go dula kae? Ngwala gore polokong efe le gore ke ka lebaka la eng o kgetha poloko yeo.	

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 39 2019/10/22 11:19:45

Jim o romela bagwera ba gagwe emeile

A re baleng

E ya go:	Phuki@library.com, goro@library.com, Ann@library.com, Sam@library.com
E tšwa go:	Jim@school.com 1 Lewedi 2015 14:22

Dumelang Phuki, Ann, Sam le Mogoroši

Bjale ke dula toropong. Ke thabile ge ke kgona go šomiša khomphutha ya sekolo go le romela lengwalo la emeile. Ke le hlologetše kudu.

Toropo e a bilokana le gona go na le dinamelwa tše ntši. Ke thomile sekolo sa ka se sefsa. Ke sekolo se segolo kudu. Re na le bana ba ba ka bago 1000. Sekolo se kgauswi le phaka le letamo la go rutha. Mathapama ke ya dithutong tša go ithuta go rutha. Ke na le mogwera yo mofsa. Leina la gagwe ke Leago. O ka phapošing ya ka. Ge ke timela mo sekolong o a nthuša.

Gonabjale ke dula polokong ya difolete. Ke dula lebatong la bobedi. Ke godimo kudu. Ga re na tšhengwana, eupša re mahlatse ka gore re dula kgauswi le phaka. Ke kgona go ya go raloka le bagwera ba ka.

Ke holofela gore ba tla nkgethela sehlopha sa kgwele ya maoto, gape ke holofela gore re ka tla ra raloka le sekolo sa lena. Ke tla tla ke le etela ge ke tlile go etela koko ka nako ya Kresemose.

Hle, fetolang gonabjale. Ke tla letela phetolo ya lena mo khomphutheng.

Gabotse

Jim

Romela

Tlotlontšu

A re baleng le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

tau	leino	thuba	bjale	mogwera
kaušu	leina	thuto	bjang	gagwe
kgauswi	leihlo	thuša	bjala	tatagwe

Mantšu a tlwaelo

ja
jele
swara
swere

Sepedi Lit G3 B2 TH6.indd 40 2019/10/22 11:19:47

A re ngwaleng

Kopanya mafoko a mabedi ka go šomiša le lengwe la mantšu a gore a go thuše.

le, ka gobane, ka fao le eupša ke makopanyi.

le | ka gobane | ka fao | eupša

Go na le batho ba bantši bao ba dulago toropong.	Go na le dinamelwa tše dintši.
Batho ba bantši ga ba na ditšhengwana.	Ba dula difoleteng.
Jim o dula kgauswi le sekolo sa bona.	O kgona go ya sekolong ka maoto.
Go na le letamo la go rutha sekolong sa bona	O tsenela dithuto tša go rutha.
Jim o no fela a timela.	Go na le mekgotha ye mentši.

A re ngwaleng

Hwetša lelatodi la lentšu le lengwe le le lengwe leo le ngwadilwego ka bokoto, gomme o le ngwale sekgobeng se se filwego.

Na le sa gopola gore lehlalošetšagotee ke eng? Ke lentšu le le nago le tlhalošo ya go swana le ya le lengwe. Lelatodi ke lentšu le le ganetšanago le le lengwe.

kgole | tshesane | reka | manyami | kopana

Sekolo se kgauswi.	kgole
Ba rekiša malekere.	
Noka e bophara.	
Go tšea nako ye telele go ya sekolong ka maoto.	
Go na le lethabo kudu toropong bošego.	

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 41 2019/10/22 11:19:48

Bagwera ba Jim ba a mo fetola

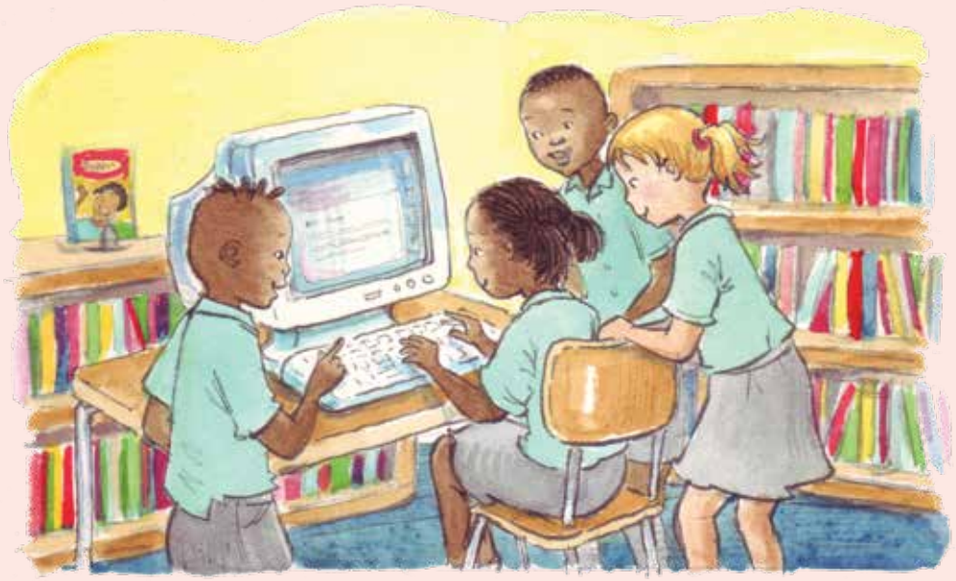

A re baleng

E ya go:	Jim@school.com		
E tšwa go:	Kamo@library.com	1 Lewedi 2015	14:45

Dumela Jim

Bathong! Re sa tšo hwetša emeile ya gago. Re šomiša khomphutha ka moka ka bokgobapuku.

Le rena re go hlologetše. O tsena sekolong se segolo. Ao! O ithuta go rutha? Ke mo gobotse bjang! Re hutša gore re ka tla ra go etela, ra bona sekolo seo o se tsenago.

Mohlomongwe re ka go bona pele ga Kresemose.

Gabotse

Phuki, Sam, Ann le Mogoroši

Romela

A re ngwaleng

Ke bomang ba fetotšego?	
Ba fetotše ka dikae?	
Na ba fetotše ka nako mang?	
Na bana ba be ba dutše kae?	

Sepedi Lit G3 B2 THG.indd 42 2019/10/22 11:19:50

A re ngwaleng

Šomiša mantšu a a madiri go feleletša mafoko a.
Ka morago, laetša ge eba lefoko le ka lebjale goba ka lefetile.

ile ya	Jim o ya toropong.	lebjale
	Kgwedi ya go feta Jim o _____ toropong.	
nyaka nyakile	Tatagwe o _____ go ba le mošomo.	
	Tatagwe o _____ go ba le mošomo.	
thutha thuthile	Maabane Jim o _____ ka letamomg.	
	Jim o _____ ka morago ga sekolo.	
topile topa	Leago o _____ puku.	
	Maabane Leago o _____ puku.	

Lapologa

Ngwala mantšu a mo kriting ya mantšu. Bala ditlhaka mo lentšung le lengwe le le lengwe go go thuša gore o hwetše sekgoba sa maleba sa lentšu leo.

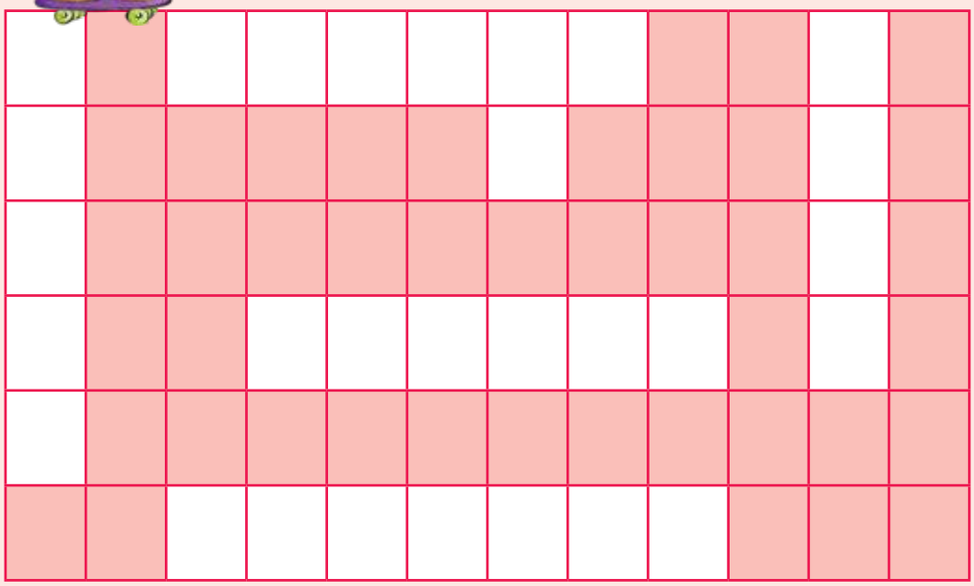

gona

godimo

tlase

mo

magare

mathoko

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 43 2019/10/22 11:19:54

Go fa ditaetšo

A re baleng

A re boeleng go mošomo wa mmepe.
Lebelelang mmepe.

	A	B	C	D
6	poso	Mmila wa Pele	Mmila wa Bobedi	Mmila wa Boraro
			mmaraka 	
	Mmila wa Sekwati			
5	Seteišene sa ditimela 	 mmaraka		seteišene
	Mmila wa Mamabolo			
4		kereke 	seteišene sa maphodisa 	khretšhe 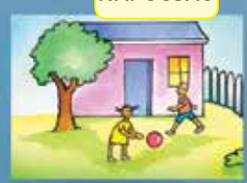
	Mmila wa Mangena			
3	Suphamakete 		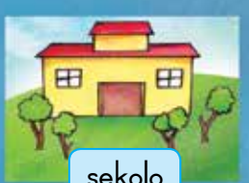 sekolo	
	Mmila wa Kgwahla			
2	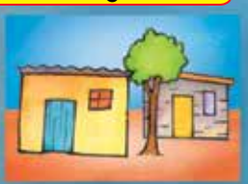	bookelo 		karatšhe
	Mmila wa Letsoalo			
1	 makete		 khefi ya inthanete	fabriki

Sepedi Lit G3 B2 1H6.indd 44 2019/10/22 11:19:55

Mantšu a tlwaelo

loma
lomile
swara
swere

A re ngwaleng

Lebelela mmepe gomme o ngwale dikarabo tša dipotšišo tše.

Na sekolo se mmileng ofe?	
Na suphamakete e khoneng efe?	
Na kgoro ya go tsena ka bookelong e mmileng ofe?	
Ke mafelo afe ao a bolokegilego gore bana ba ka bapala go ona?	
Ke mafelo afe ao a tletšego lešata?	
Ke mafelo afe a sego a bolokega go ka bapala go ona?	

A re ngwaleng

Ngwala ditaetšo, go tloga sekolong go ya posong.

Ngwala ditaetšo, go tloga bookelong go ya sekolong.

Ngwala ditaetšo, go tloga sekolong go ya botšhelamakhura.

Lapologa

Na dika tše di ra goreng?

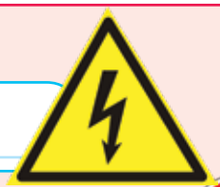

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 45 2019/10/22 11:19:58

Moo ke dulago gona

A re ngwaleng

Ngwala atrese omfolopong ye, o e lebiše go wena.

A re ngwaleng

Thala mothalo go tloga lepokising le letalalerata o feleletše lefoko le lengwe le le lengwe ka lepokisaneng le le pinki. Lefokong le lengwe le le lengwe thalela lekopanyi.

Gomme, ka fao le ka gore, ke makopanyi. Re a šomišetša go kopanya mafoko.

O sepetše a ya ka thoko yela ka gore	ke ile bokgobapuku.
O ntšhitše puku ya gagwe ya metswako ka gore	ke lebeletše papetla ya ditsebišo.
Ke be ke ile go raloka kgwele ya maoto, ka fao	roboto e be e le talamorogo.
Ga ke tsebe matšatši a go itšhidullela kgwele ya diatla, ka fao	ke ile sekolong ke swere dikhokho.
Ke robetše morago ga nako gomme	o be a nyaka go paka khekhe.
Ke hlokile se nkago go se bala, ka fao	re be re na le papadi.
Re ile lepatlelong la dithaloko ka gore	ka palelwa ke go tsoga mesong.
O ile a romelwa kliniking ka gore	o be a babja.

Sepedi Lit G3 B2 TH6.indd 46 2019/10/22 11:20:00

Letšatšikgwedi:

A re ngwaleng

Thalela maina ao a swanetšego go thoma ka tlhakakgolo.

kamogelo	maatla	diphalane	lusikisiki	durban	reabetšwe
mošupologo	pene	khekhe	puku	polokwane	letšoba
phensele	tumišo	paesekele	pitša	johannesburg	sekero

Lapologa

Romela Phuki le Sam taletšo go tla khonsateng ya sekolo sa lena. Ngwala tshedimošo mo karateng ya taletšo gomme o thale o be o nomore ditaetšo tša tsela go tloga seteišeneng go ya sekolong sa lena.

Dumelang Phuki le Sam

Le laletšwa go tla khonsateng ya sekolo sa rena.

Sekolo:

Letšatšikgwedi:

Lenanetshepedišo la khonsata

Thala ditaetšo tša tsela go tloga seteišeneng go ya sekolong. Oketša ka setlankana go laetša maina a mebila le maina a mafelo ao ba tlilego go a feta.

Morutiši: Saena Letšatšikgwedi

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 47 2019/10/22 11:20:03

Go laelela tsela

A re direng

Itirele mmepe.

Sega diswantšho tša mafelo a go fapana tše di lego mo go lephephetšhomo la 95(mo letlakaleng la 63) gomme o di mamaretše godimo ga kriti ye. O ka tšea sephetho sa gore o bea lefelo le itšego kae. O ka kgetha ye nngwe ya dintlo e be ya gago gomme wa kgetha gore o e mamaretše kae. Na o nyaka go dula kgauswi le sekolo?

	A	B	C	D
6				
5				
4				
3				
2				
1				

Sepedi Lit G3 B2 THG.indd 48 2019/10/22 11:20:05

A re ngwaleng

Laetša bagwera ba gago mmepe wa gago. Laetša moo o beilego lefelo le lengwe le le lengwe. Bjale tsenya nomoro le tlhaka go bontšha moo lefelo le lengwe le le lengwe le lego gona. Mo sekgobeng, ngwala lebaka leo le dirilego gore o bee seswantšho fao. Botša mogwera wa gago gore ke mafelo afe ao a bolokegilego goba a sa bolokegago go bapala go ona.

Mantšu a tlwaelo

gare
mo
thoma
thomile

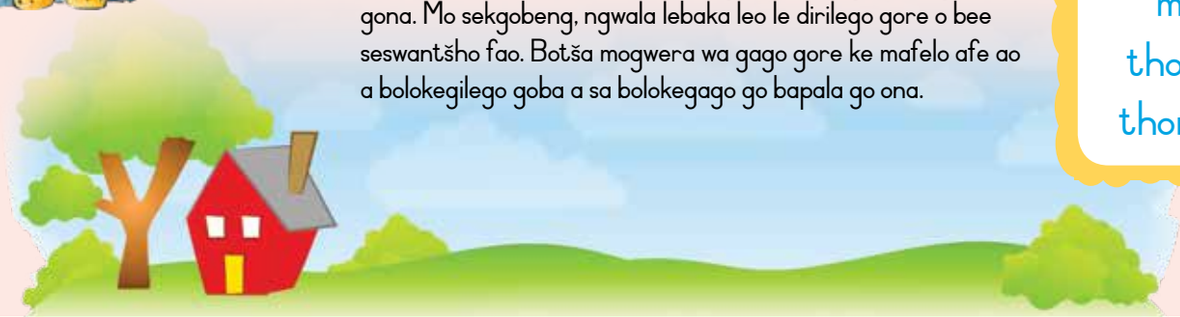

Bjale laetša gore mafelo a a go poloko efe.		Bolela lebaka la go bea mafelo a, fao. Gobane ...
Na kliniki e mo kae?		
Na bokgobapuku bo mo kae?		
Na bookelo bo mo kae?		
Na sekolo se mo kae?		
Na seteišene sa borasetimamollo se mo kae?		
Na seteišene sa maphodisa se mo kae?		
Na boematimela bo mo kae?		
Na difolete di mo kae?		
Na phaka e mo kae?		
Na ntlo ya geno e mo kae?		
Na letamo la go rutha le mo kae?		
Na suphamakete e mo kae?		
Na kereke e mo kae?		

Go bala ka kelohloko

A re direng

Botšišanang ka ditsela tše di yago mafelong a a fapanego a mo mmepeng. Šomišang mantšu a a latelago:

boela go la nngele

tšwela pele ka tsela...

feta phaka

O tla bona ___ka go la mmagoja

boela go la mmagoja

kua magahlanong, fapogela...

Tlotlontšu

Ahloganya mantšu a, go bontšha dinoko tša go fapana. Ka morago nomora mantšu ao a lego lepokising le lengwe le le lengwe go ya ka tatelano ya alfabete.

1	bo/o/ke/lo		maphodisa		suphamakete		lepatlelo
3	rutha		bokgobapuku		palo		malepola
2	seteišene		sekolo		karatšhe		thekisi

A re baleng

Bala papatšo letlakaleng le le latelago, gomme o bolele le bagwera ba gago mabapi le seo papatšo e le tshepišago. Morago ngwala **ee** goba **aowa** ge o araba dipotšišo tše.

Bala dipotšišo tše gomme o swaye ee goba aowa. (✓)	ee	aowa
Na o nagana gore sekhipha se se ka go dira gore o kitime ka lebelo?		
Na o nagana gore sekhipha se se ka go dira gore o be nkgwete?		
Na o nagana gore sekhipha se se ka go dira gore o ikwe o na le maatla?		
Na o nagana gore sekhipha se se tšhipile?		
Na o nagana gore se ke papatšo ya nnete, ya potego?		
Na o tseba papatšo ye nngwe fela ye e sego ya potego?		

Sepedi Lit G3 B2 TH6.indd 50 2019/10/22 11:20:13

Sekhipha seo ngwana ofe goba ofe yo a ithatago a swanetšego go ba le sona!

Bana, ge le nyaka go ratega, le nyaka
sekhipha sa go Ratega go Feta.
Se tla kaonafatša lebelo la gago, wa ba nkgwete ya dinkgwete.
O tla ikwa o le gabotse go feta, ka Sekhipha sa go
Ratega go Feta.
O tla laletšwa meletlong ya mongwe le mongwe.
Reka se tee lehono. Ditheko tša fasefase mo toropong.

Ke R150 fela. Thekofase ya beke e tee (1) fela.

Lapologa

Itirele papatšo ya gago. Thala seswantšho, o ngwale mafoko ao a tla dirago gore batho ba nyake go reka selo seo.

Sepedi Lit Gr3 B2 TH6.indd 51 2019/10/22 11:20:17

Re bona kotsi

A re baleng

Bala kanegelo gomme o tlaleletše ka seo o naganago gore mootledi o se boletše mo go pudula ya mafelelo ya polelo.

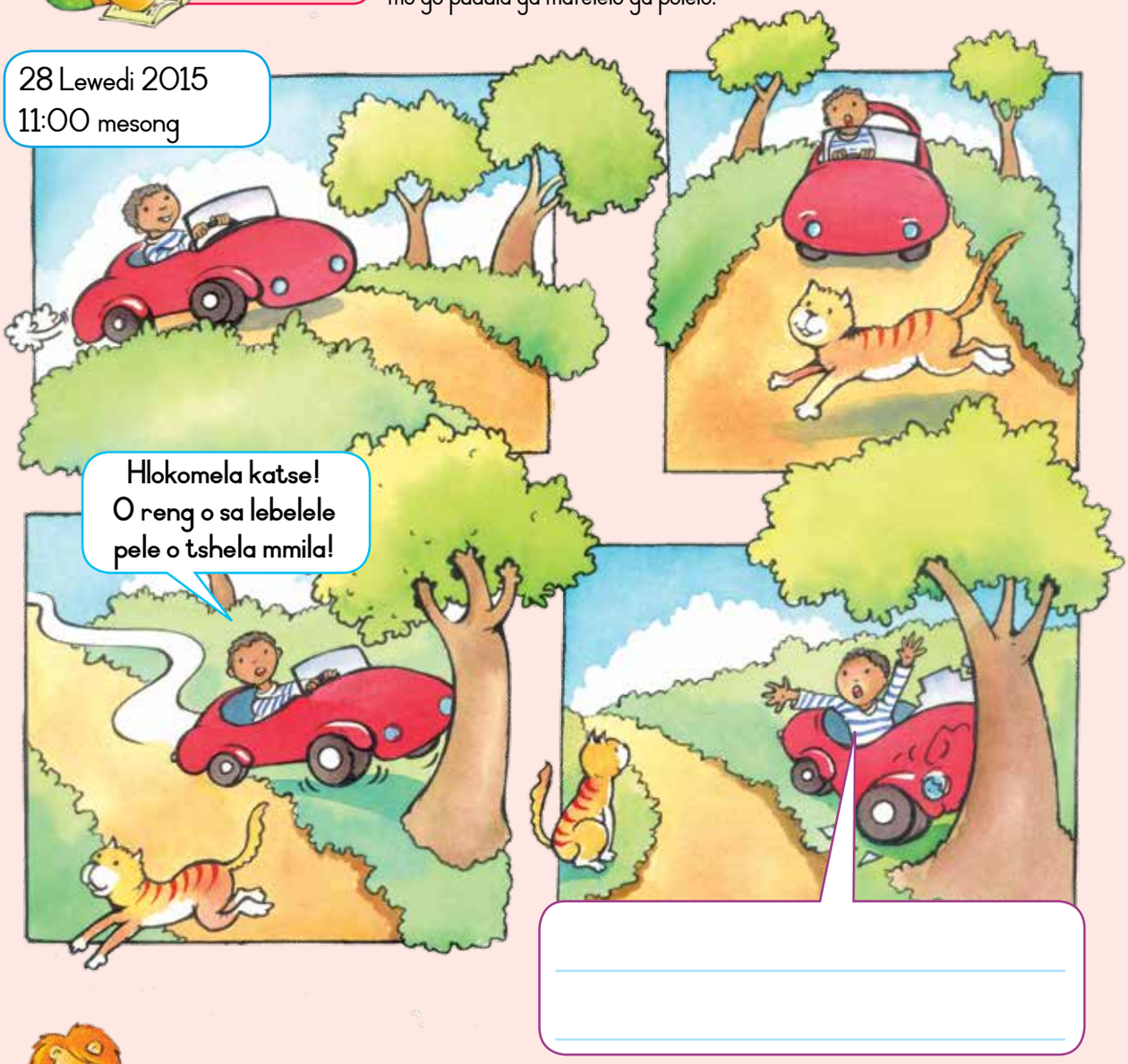

A re ngwaleng

Na o nagana gore monna a ka kgona go tšwela pele go otlela sefatanaga sa gagwe ka morago ga kotsi? Na a bitše maphodisa? Bjale, ngwala mafoko a mararo ka ga seo o naganago gore se tlile go direga mo kanegelong morago ga kotsi ye.

Sepedi Lit G3 B2 THG.indd 52 2019/10/22 11:20:21

Letšatšikgwedi: _____

Mantšu a tlwaelo

roba
robile
tliša
tlišitše

Tlotlontšu

Ngwala mantšu a dikgobeng tša maleba. A re baleng le theeletše medumo.
Ka morago ngwala mafoko a mabedi ka pukung ya gago ya go ngwalela.

mmila | atla | mootlwa | etla

nyama | mootledi | nyala | mmele

nyaka	diatla	mma	bookelo

A re ngwaleng

Bala lefoko le lengwe le le lengwe, gomme o dire sediko go lešala leo o ka le šomišago sebakeng sa mantšu ao a thaletšwego.

Monna o thutše mohlare ka sefatanaga sa gagwe.	wena	yena	bona	rena	lena	yona
Katse e tshetše tsela ka lebelo.	wena	yena	bona	rena	lena	yona
Jim le Leago ba bone kotsi.	wena	yena	bona	rena	lena	yona
Leago o ile a swanelwa ke go ngwalela maphodisa pego.	wena	yena	bona	rena	lena	yona
Nna le Leago re išitše katse gae.	wena	yena	bona	rena	lena	yona

A re ngwaleng

Thala mothalo wa go nyalanya mašala a maleba ao a lego ka mapokisaneng a go la nngele le ao a lego ka go la mmagoja.

nna	o
wena	o
yena	e
yena	re
rena	ke
bona	o
yona	ba

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 53 2019/10/22 11:20:24

Go diregile eng?

A re direng

Nomora diswantšho tše, go laetša tatelano ya maleba ka morago o botše mogwera wa gago gore go diragetše eng mo go tatelano yeo ya maleba.

Lapologa

Šupa phapano.

Sepedi Lit G13 B2 THG.indd 54 2019/10/22 11:20:29

A re ngwaleng O swanetše go tlatša fomo ya kotsi.

A re re o be o sepela o eya gae o etšwa sekolong. O bone kotsi ye itšego. O bone mootledi wa sefatanaga a aroga go sa letelwa, a širogela katse. Sefatanaga se ile sa thula mohlare, eupša mootledi ga se a gobala, le katse e be e se ya gobala.

Ke wena fela o bonego kotsi, ka fao, o kgopetšwe gore o ngwale pego ya gore go diregile eng. Pele o tlatša fomo, botša mogwera wa gago gore o tlile go reng.

Fomo ya kotsi

Leina la gago	
Letšatšikgwedi la kotsi	
Nako ya kotsi	
Go diregile eng:	
Sa pele	
Ka morago	
Ka morago ga moo	
Mafelelong	
Mosaeno:	

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 55 2019/10/22 11:20:30

Khonsateng

A re boleleng

Bala lenenetshepedišo ka tlhokomelo gomme o botše mogwera wa gago gore khonsata e tlile go ba mabapi le eng. Bolela gore ke ntlha efe yeo o naganago gore o tlile go ipshina ka yona go feta.

Lenanetshepedišo la khonsata ya Sekolo sa Praemari sa LEBONE

Letšatšikgwedi: 3 Lewedi 2015 Nako: 1:00pm go fihla ka 3:30pm

Nako	Mphato	Tše tla dirwago
1:00p.m		Pulo ka Hlogo: Mdi Monene Makwela
1:10p.m	Mphato wa 1	Koša ya Wini Poo
1:20p.m	Mphato wa 2	Koša: Ga re tšhabe phiri ye kgolo
1:40p.m	Mphato wa 3	Tebogo le kutu ya monawa Dinaletšana: Jim o ba Tebogo Leago o ba mmagoTebogo
2:00p.m go fihla ka 2:30p.m		Nako ya go ikhutša Bana ka moka ba tla fiwa matute a dienywa le dithuthupe. Batswadi ba tla rekišetšwa teye le kofi.
2:30p.m		Kabo ya dimpho go mphato wa 1, wa 2 le wa 3
3:00p.m	Mphato wa 4	Khwaere ya barutwana e tla opela Koša ya Setšhaba
3:15p.m		Polelo ya go tswalela: Tona ya Thuto ya Motheo

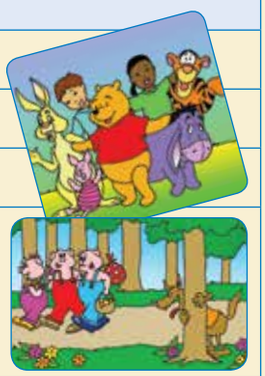

A re ngwaleng

Lebelela lenaneotshepedišo gomme o arabe dipotšišo tše di latelago.

Khonsata e thoma nako mang?	
Ke mang yo a tlogo bula mošomo?	
Barutwana ba mphato wa 1 ba ile go dira eng?	

Sepedi Lit G3 B2 THG.indd 56 2019/10/22 11:20:34

Na go direga eng ka 1:20p.m?	
Na dinaletšana ke bomang ka nako ya 1:40p.m?	
Barutwana ba mphato wa 4 ba tlile go dira eng?	
Go tlile go direga eng ka nako ya go ikhutša?	
Ke mang yo a tlago go fa polelo ya go tswalela khonsata?	
Ge o ka be o tlile khonsateng, o be o tlile go ipshina kudu ka ntlha efe ya lenaneo?	
Na o tla hlaiwa ke eng ge o ka fihla ka 2:30p.m?	1
	2
	3
	4

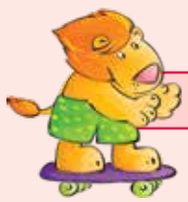

Lapologa

Thala phoustara go bapatša khonsata ye. Efa dintlha ka moka tša maleba.

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 57 2019/10/22 11:20:34

A re baleng

Kuranta ya Bana

Sekolo sa Lebone se na le khonsata ye botse ya lethabo

Mmegi: Molelo Letsoalo 4 Lewedi 2015

Bana ba sekolo sa Lebone ba tšweleditše khonsata ye botse kudu maabane. Ba tlošitše babogedi bodutu ka ditemana tša go tšwa go Wini Poo le Dikolobe tše Tharo. Dinaletšana tša pontšho e be e le Jim Brown le Leago Tlou yo a ilego a diragatša ka ga Jack le kutu ya monawa. Jim o be a le Jack, gomme Leago a le mmagwe.

Hlogo ya sekolo o be a thabile kudu ka gore Tona ya Thuto ya Motheo o be a le gona khonsateng. Tona o rile: "Ke ikgantšha kudu ka sekolo se. Bana ba šoma

gabotse, gomme ke a bona gore barutiši le batswadi ba dira mošomo wo mobotse."

Sekolo se fane ka dimpho, ba efa bana bao ba dirago mošomo wa gae ka mehla. Bona bana bao ba šomile gabotse melekong ya ANA kgwedi ya go feta.

Big Book Shop e fane ka dimpho tša dipuku.

A re ngwaleng Ngwala mafoko a mararo o bolele seo o se ratilego ka puku ye.

Na o nagana gore mongwadi wa athekele ye o nagana gore sekolo sa Lebone se dira dilo tše dibotse? O tseba bjang?

Na bana ba hweditše dimpho ka lebaka la eng?

Sepedi Lit G3 B2 TH6.indd 58 2019/10/22 11:20:36

Na sekolo se hweditše kae dimpho?

Ngwalolla lefoko leo le re botšago gore Tona o be a kgahlilwe ke sekolo.

Tlotlontšu

Ngwala mantšu dikgobeng tša maleba. A re baleng le theeletše medumo. Ka morago o ngwale mafoko a gago a mabedi ka pukung ya gago ya go ngwalela.

kgona | gagwe | bjang | eng

tatagwe | kgwele | kgaka | kgwebo

Mantšu a tlwaelo

goroga
gorogile
nwa
nwele

kgahla	mang	mmagwe	kgwele

Ngwala maina ao a tlogetšwego le mahlaodi ao a a hlaolago. Šomiša mantšu a go go thuša.

A re ngwaleng

Mahlaodi

sebotse | megolo | motelele | lebelo kudu | bantši

Maina

batho | difatanaga | sekolo | meago | mohlare

_____ ye _____.

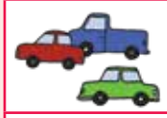

_____ tša _____.

_____ ba _____.

_____ se _____.

_____ tše _____.

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 59 2019/10/22 11:20:44

Jim wa go makatša

A re baleng

Jim o a šalela ka mehla, gape,
o fela a lebala dilo ka moka.

Ngwagola o lebetše letšatši
la gagwe la matswalo.

Kgwedi ya go feta o tlogetše mokotlana
wa gagwe wa sekolo ka peseng.

Beke ya go feta o nametše
tlou kua disorokising.

Maabane o šiilwe ke setimela
sa go ya khonsateng.

Mesong ya lehono o ile sekolong ka diaparo
tša gagwe tša go rutha.

O tloga a le motho wa go makatša ruri.

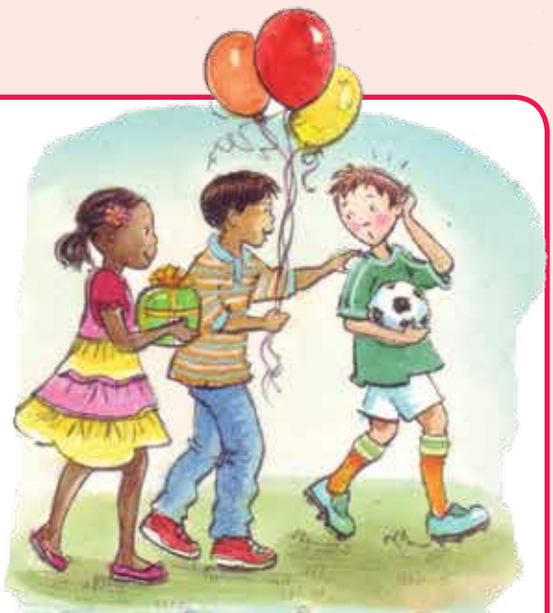

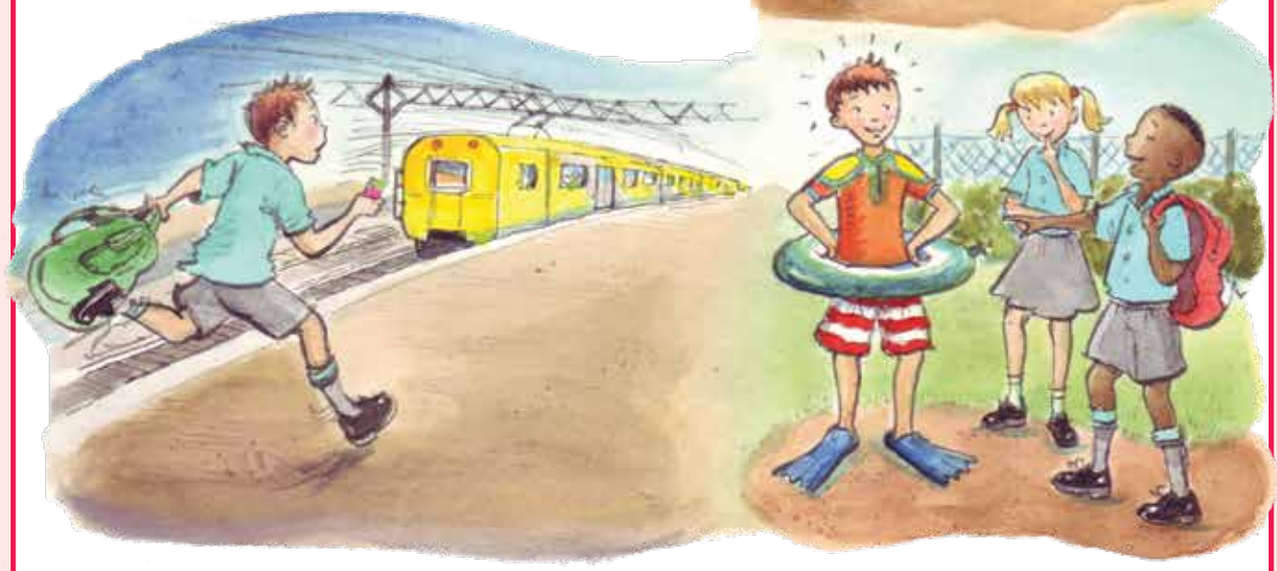

Sepedi Lit G3 B2 TH6.indd 60 2019/10/22 11:20:46

Letšatšikgwedi:

A re ngwaleng

Šomiša mmepe wo wa monagano go hlaloša Jim.

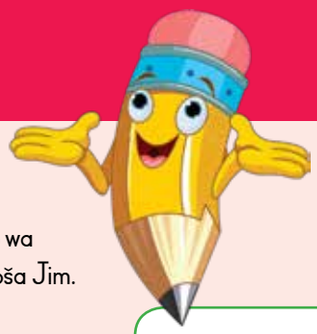

Sebopego sa gagwe

Dilo tša go makatša tše a di dirago

Ba e lego bagwera ba gagwe

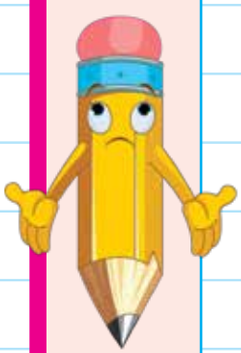

Se Jim a ka se dirago go gopola dilo

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Int Gr3 B2 THG.indd 61 2019/10/22 11:20:50

Go boledišana ka mmepe wa Afrika-Borwa

A re boleleng

- Lebelela mmepe wa Afrika-Borwa.
- Šupa diprofense tše 9.
- O dula profenseng efe?
- Bolela motsemošate wa profense ye nngwe le ye nngwe.
- Šupa diswantšho tšeo di laetšago a mangwe a mafelo a bohlokwa profenseng ye nngwe le ye nngwe.
- Ke diprofense dife tše di lego kgauswi le lewatle?

Sepedi Lit G3 B2 THG.indd 62 2019/10/22 11:20:56

Diswantšho tša go segwa

A re direng

Sega diswantšho tše gomme o di šomiše go itirela mmepe wa gago wo o lego letlakaleng la 48.

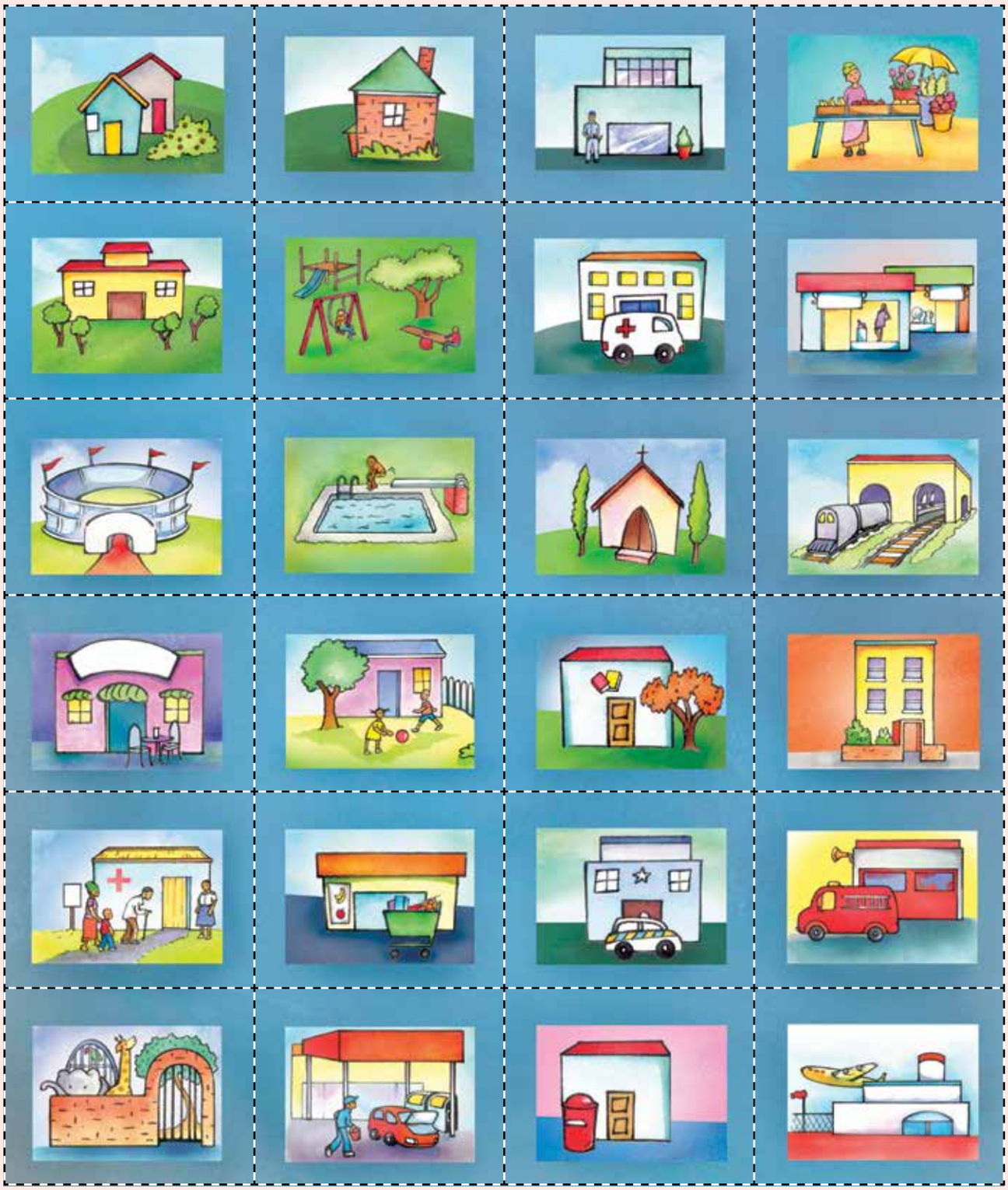

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 63 2019/10/22 11:20:58

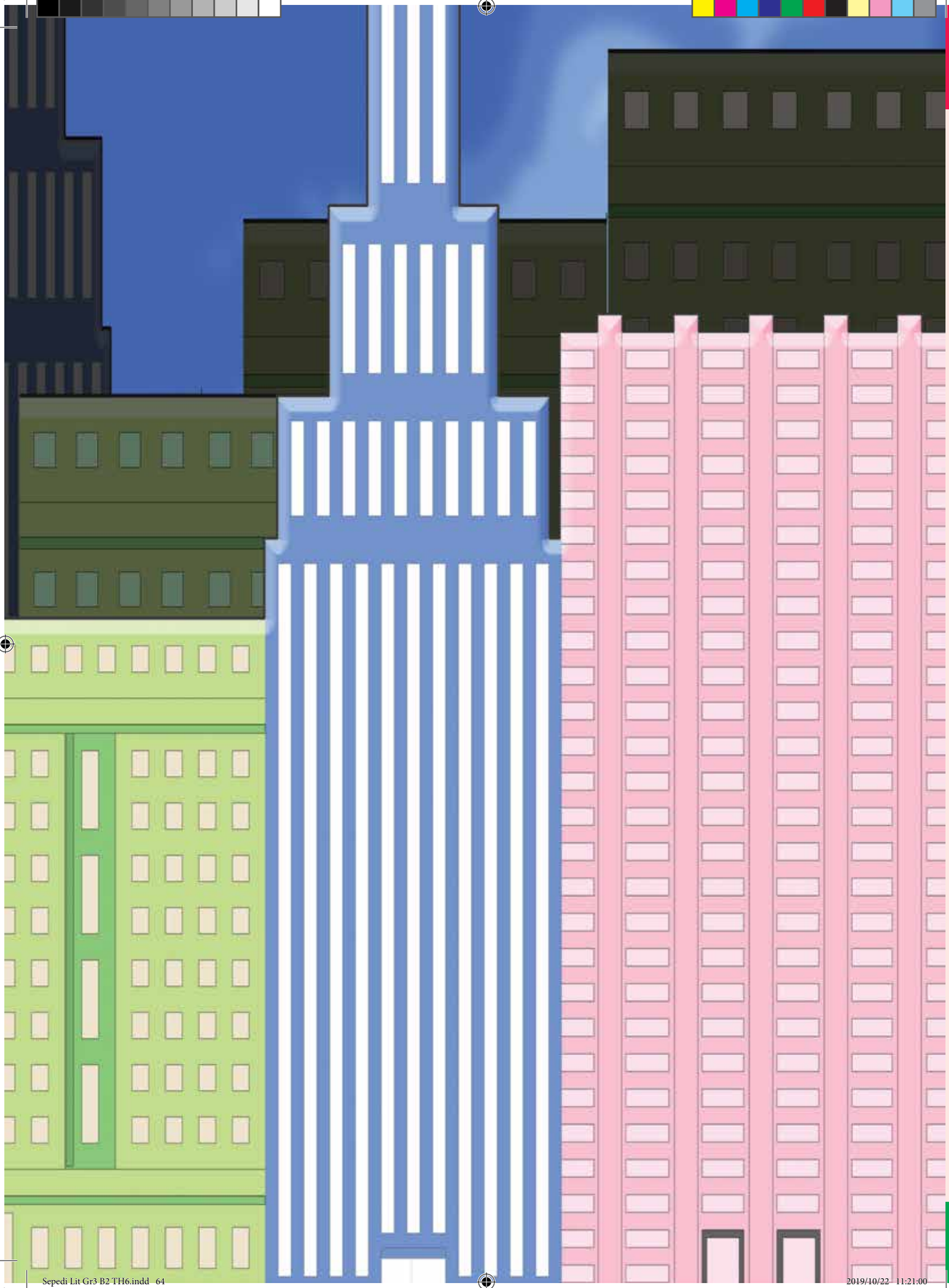

Go ngwala kanegelo ye e lego ya gago

A re boleleng

Bolela le mogwera wa gago mabapi le kanegelo yeo o tlilego go e ngwala. Ka morago o ngwale dikgopolo tša gago mo letlakaleng le.

Peakanyo ya kanegelo ya ka

Peakanyo ya kanegelo ya ka

Kanegelo ya gago e bolela ka bomang?

Kanegelo e diragala kae?

Kanegelo e diragala neng?

Matseno

Go diragala eng mathomong a kanegelo?

Sepedi Lit Gr3 B2 THG.indd 65 2019/10/22 11:21:02

Mmele

Go diragala eng mo mmeleng wa kanegelo?

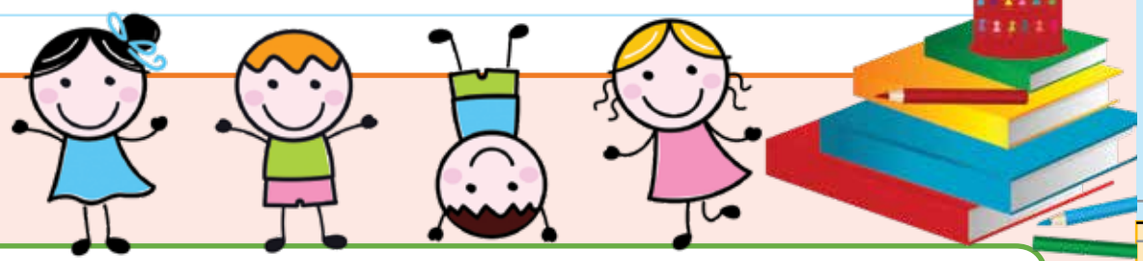

Bofelo

Kanegelo e fela bjang?

Lapologa

Itirele puku. Sega letlakala le le latelago la puku ye. Sega o latela marontho. Mena letlakala mo methalong. Ngwala leina la puku godimo ga khabara. Ngwala leina la gago ka tlase ga leina la puku, ka gore ke wena mongwadi wa kanegelo. Thala seswantšho godimo ga khabara. Bjale, ngwala kanegelo ya gago, ka pukung.

Sepedi Lit G13 B2 THG.indd 66 2019/10/22 11:21:06

KHABARA YA KA MORAGO

Rainbow WORKBOOKS

KA GA MONGWADI

Ngwala leina la gago

Mengwaga ya gago

Mo o dulago

8

Kgato 4. Segamo mothalongthwii ka morago ga ge o šeipotše puku ya gago

Kgato 2. Mena mothalong wa marontho

Kgato 3. Šeipolo kalehlako r·engle

KHABARA

Thala seswantšho mo

Ngwala leina la puku mo

Ngwala leina la gago (Ke wena mongwadi)

1

Kgato 1. Mena mothalong wa marontho

Tšwela pele ka kanegelo ya gago mo.

5

Thala seswantšho mo

Ngwala mmele wa kanegelo ya gago mo le go letlakala 4.

4

Thala seswantšho mo

Thala seswantšho mo

Thoma go ngwala kanegelo ya gago mo.

2

Thala seswantšho mo

Fetša kanegelo ya gago

7

Tšwela pele ka kanegelo ya gago mo

3

Thala seswantšho mo

Ngwala gore go direga eng mafelelong a kanegelo ya gago mo le mo letlakaleng la 6

6

Thala seswantšho mo

Morero wa 7: Batho le mafelo

97 Bana ba bafsa sekolong sa rena 70

Go bala sengwalwa ka ga bana ba bafsa sekolong sa rena.
Go feleletša lenaneo le le theilwego godimo ga sengwalwa.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga sengwalwa.

98 Mafelo a go fapana ka Afrika-Borwa 72

Go sega le go mamaretša diprofense tše senyane mo mmepeng.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga profense yeo ba dulago go yona.
Go šupa ditumammogo tša go swana mantšung ao a filwego.
Go hlopha mantšu go ya ka tatelano ya alfabete.
Go ngwalolla mafoko ka go šomiša maswaodikga a maleba.

99 Boso bja rena 74

Go bala kgašo ya tša boso.
Go šomiša tshedimošo ye e tšwago go kgašo ya tša boso go feleletša papetla ya tša boso.
Go šomiša makopanyi go kopanya mafoko.
Go šomiša dihlogo go feleletša mantšu.

100 Seo ke se dirilego 76

Go thala diswantšho tše nne tša tšeo ba di dirilego mafelelong a beke.
Go hlaloša diswantšho.
Go ngwala mafoko ka ga diswantšho ba šupa lediri.
Go nyalanya lebjale le lefetile.
Go šupa lebjale, lefetile le letlago.
Go direla mogwera karata ya segwera.

101 Bana ba go tšwa mafelong a mangwe 78

Go bala sengwalwatlhaloši ka ga bana ba go tšwa dinageng tše dingwe.
Go hlopha tshedimošo ka ga bana bao.
Go šupa mantšu a go ba le medumo ye: tl, ts, kg, i le a.
Go hlama dipotšišo.

102 Seo re ipshinago ka sona 80

Go dira dinyakišišo le go hlopha dipoelo.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga dipoelo tša dinyakišišo.
Go arola mantšu go ya ka medumo.
Go ngwala mantšu go ya ka tatelano ya alfabete.
Go šomiša madiri a ka mehla le ao a sego a ka mehla.
Go feleletša tsejana ya mararankodi.

103 Dikatsana tše pedi 82

Go bala sereto ka ga dikatsana tše pedi.
Go araba dipotšišo tše di itšego tšeo di theilwego godimo ga sereto.
Go šupa mantšu a medumotshwano mo seretong.

104 Seo dikatse di se boletšego 84

Go reta le go diragatša diteng tša sereto.
Go ngwalolla mafoko ka polelosebodeledi.
Go bapala papadi ya mantšu ye e theilwego godimo ga go šomiša madiri a lebjale le a lefetile.

105 Lengwalo go mogwera wa ka 86

Go bala lengwalo la segwera.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga lengwalo.
Go šupa maina le mahlaodi ao a šomišitšwego lengwalong.

106 Go hlaloša dilo 88

Go šomiša mahlaodi go itlhaloša.
Go šomiša mahlaodi go hlaloša diswantšho.
Go šomiša mahlaodi go feleletša mafoko.
Go bapetša diswantšho tše pedi le go šupa diphapano.

107 Letšatši la bokgobapuku gape 90

Go bala sengwalwa sa tshedimošo ka ga ditlou.
Go araba dipotšišo tše di thelilwego godimo ga sengwalwa.
Go šomiša mašala go feleletša mafoko.

108 Go bala dipuku 92

Go bala khabara ya puku le lenaneo la diteng.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga khabara le lenaneo la diteng.
Go ngwala mafoko mabapi le gore ke ka lebaka la eng ba ka rata go bala puku.
Go šomiša matlema go feleletša mafoko.
Go bala mantšu a go raraganya leleme.

109 Leeto la rena la go ya serapeng sa ditlou 94

Go bala sengwalwa ka ga leeto la go ya serapeng sa ditlou le pamfolete ya go sedimoša ka ga ditlou.
Go ngwala mafoko a mane ba šomiša seo ba ithutilego sona ka ga ditlou.
Go phara setlankana godimo ga seswantšho sa tlou.

110 Polelo ya ditlou 96

Go botšiša dipotšišo ka ga ditlou.
Go šupa medumotshwano ya maleba.
Go ngwalolla mafoko ka polelosebodeledi.

111 Polelo ya ditlou (tšwetšwa pele) 97

Go šomiša tatelano ya aflabete go kopanya marontho.

112 Go ngwala kanegelo ye e lego ya gago 98

Go beakanyetša go ngwala kanegelo.
Go ngwala dikgopolo ka ga kanegelo ka gare ga freime ya go ngwalela.
Go dira puku ya dikanegelo le go ngwala kanegelo.

Sepedi Lit Gr3 B2 TH7.indd 69 2019/10/22 11:19:52

Bana ba bafsa sekolong sa rena

A re baleng

Jim le Katlego ba tlile sekolong ka morago ga maikhutšo. Sekolo sa bona se Johannesburg. Bana ka moka sekolong sa bona ba bolela Seisemane ka phapošingborutelo. Ka moka ba na le maleme a bona a ka gae, a a fapanego ka gore ba tšwa mafelong a mantši ao a fapanego. Ba bangwe ba bona ba bile ba tšwa dinageng tša ka ntle. Etlang re kopaneng le ba bangwe ba bana.

Kapa-Leboa

Ke nna Dipuo. Ke na le mengwaga ye seswai. Ke bolela Setswana. Dilo tše ke ratago go dija kudu ke malekere.

Leboa-Bodikela

Ke nna Margriet. Ke na le mengwaga ye šupa. Ke bolela Seafrikaanse. Ke rata go bapala le diruiwaratwa tša ka.

Gauteng

Freistata

Ke nna Makgomo. Ke na le mengwaga ye senyane. Ke bolela Sesotho. Ke rata go bala.

Limpopo

Ke nna Mokgadi. Ke na le mengwaga ye seswai. Ke dula Limpopo. Ke bolela Sepedi. Ke rata go bapala le bagwera ba ka.

Kapa-Bodikela

Ke nna Jannie. Ke na le mengwaga ye seswai. Ke bolela Seafrikaanse. Ke rata go bogela TV.

Mpumalanga

Ke nna Siabelo. Ke na le mengwaga ye senyane. Ke bolela Seswatse. Ke rata kgwele ya maoto!

Kapa-Bohlabela

Ke nna Lulama. Ke na le mengwaga ye senyane. Ke rata go bapala le diruiwaratwa tša ka. Ke bolela Sethosa.

KwaZulu-Natala

Ke nna Mandu. Ke na le mengwaga ye seswai. Ke bolela Sezulu. Ke rata go bapala kgwele ya diatla.

Sepedi Lit G3 B2 1H7.indd 70 2019/10/22 11:19:56

Bala ka ga bana ba bafsa gomme o ngwale mo lenaneong.
Ngwala maina a bona, mengwaga, diprofense tše ba tšwago go tšona, maleme a bona a ka gae le gore ba rata eng. Swaya gore na ke bašemane goba basetsana.

Leina	Mengwaga		Leleme	Profense	O rata
Dipuo	8		✓	Setswana	Leboa-Bodikela	Malekere

Bjale, araba dipotšišo tše.

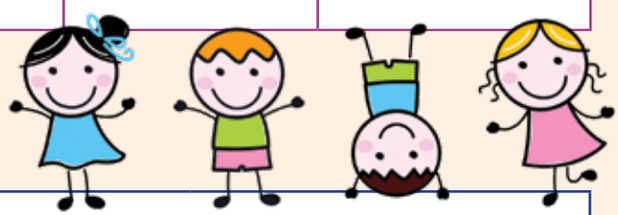

Sekolo sa bana se gokae?			
Ke bašemane le basetsana ba bakae ba ba thomilego sekolo?	Bašemane ba _____ Basetsana ba _____		
Na ke ba bakae ba bana ba, bao ba nago le:	mengwaga ye 7	mengwaga ye 8	mengwaga ye 9
Na Katlego le Jim ba dula profenseng efe? (Lebelela kanegelo gape.)			
Ba bolela leleme lefe ka phapošingborutelo?			

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 THT.indd 71 2019/10/22 11:19:59

Mafelo a go fapana ka Afrika-Borwa

A re direng

Go hlaela diprofense tše tshela mo mmepeng wo. Dikarolwana tše di hlaelago di mo letlakaleng le le latelago. Di sege o di kgomaretše mafelong a tšona a nnete mo mmepeng wo.

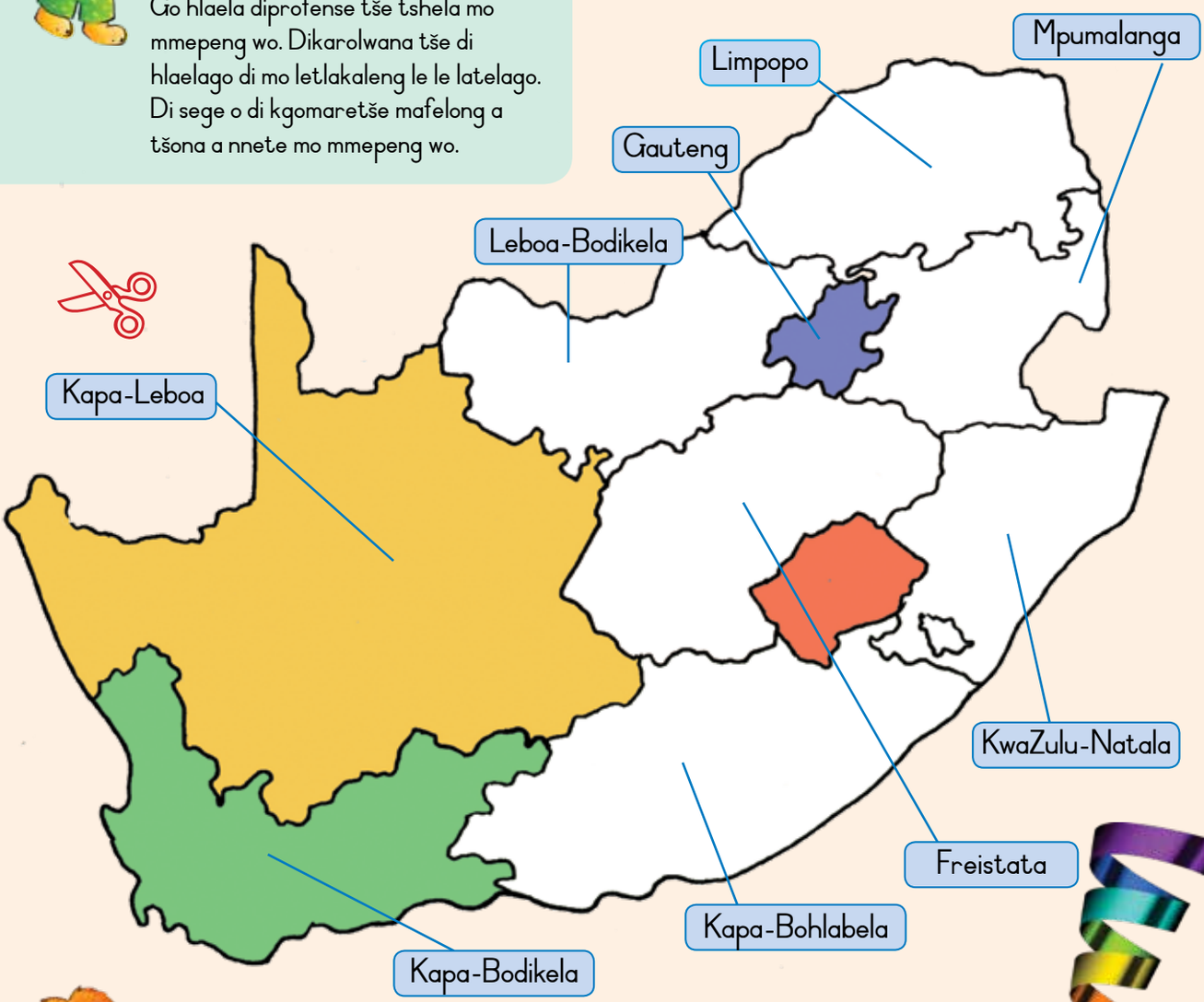

A re ngwaleng Araba dipotšišo tše.

Na o dula profenseng efe?	
Na o bolela leleme lefe ka gae?	
Na o bolela leleme lefe ka sekolong?	
Ke diprofense dife tšeo o kilego wa ya go tšona?	
Ke eng se sebotse ka profense ya geno?	

Sepedi Lit Gr3 B2 1H7.indd 72 2019/10/22 11:20:02

Letšatšikgwedi: _____

Mantšu a tlwaelo

bogela
mmepe
leleme
mengwaga

Tlotlontšu

Balela mantšu a godimo, gomme o dire sediko go ditumammogo tšeo di swanago. Bjale beakanya mantšu go ya ka tatelano ya alfabete. A nomore.

2	nna		mmepe		lla		rra
3	nnete		mmipa		mollo		warra
1	nnako		mmele		bofolla		morwarre

A re ngwaleng

Ngwala gore le lengwe le le lengwe la mafoko a ke la mohuta mang, ka morago o le ngwalolle, o šomiša maswaodikga a maleba.

pego | potšišo | taelo | tlabego

dipuo o rata malekere	Pego
Dipuo o rata malekere.	
na o kgona go bolela maleme a makae	
ngwala ka bothakga	
aowii pula e a na gomme ga ka swara samporele sa ka	

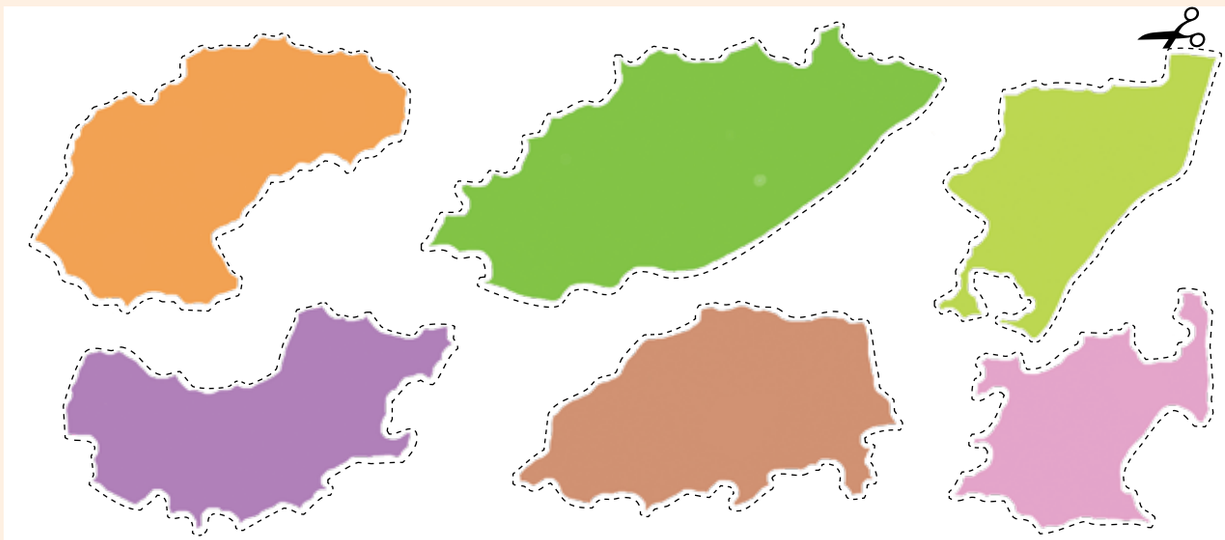

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 1117.indd 73 2019/10/22 11:20:13

Boso bja rena

A re baleng

Dumelang. Boso bja lehono bo ka tsela ye.
E tlile go na ka KwaZulu-Natala le Kapa-Bohlabela.
Letšatši le tla hlaba, gwa fiša ka Limpopo le Kapa-Leboa.
Go tla pharaphara maru ka Gauteng.
Go tla tonya ka Freistata.
Go tla ba le pula ya matlakadibe ka Mpumalanga le Leboa-Bodikela.
Go tla foka moya ka Kapa-Bodikela.

A re direng

Thalela leina la profense le tša boso bja yona. Bjale, sega dika tša boso tšeo di lego kua fase mo letlakaleng le, o di kgomaretše mo go papetla ya tša boso.

Gauteng	Kapa-Bodikela	KwaZulu-Natala	Kapa-Bohlabela	Leboa-Bodikela	Mpuma-langa	Freistata	Kapa-Leboa	Limpopo

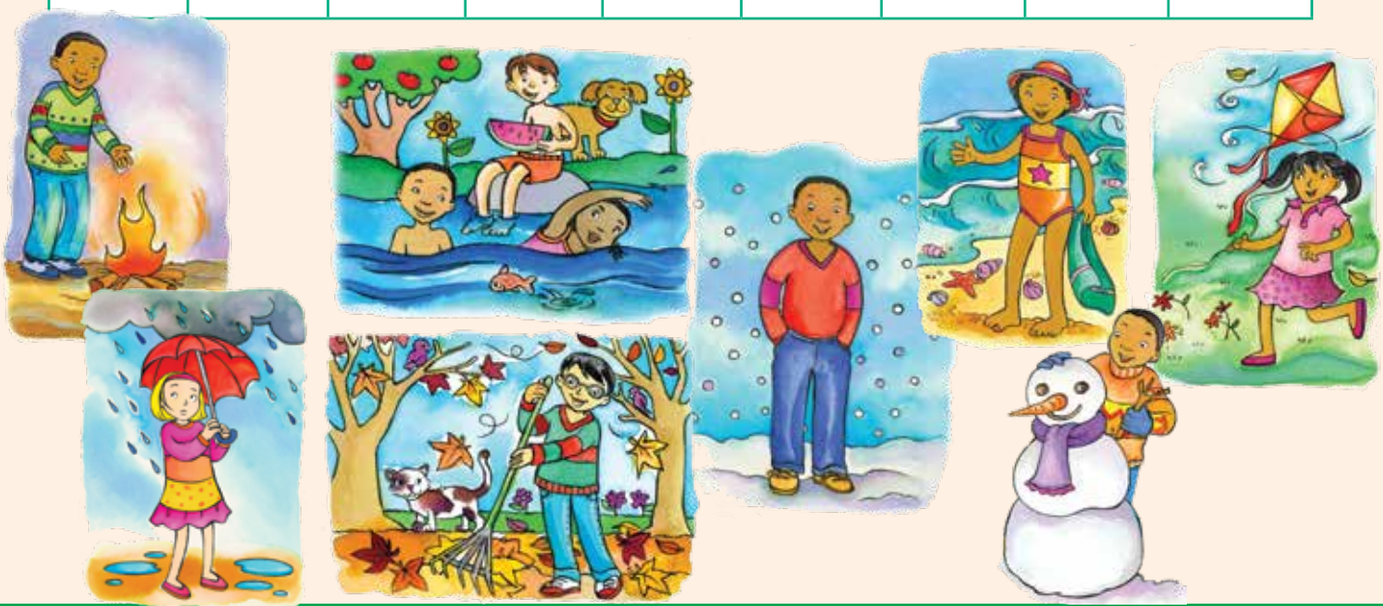

Sepedi Lit G13 B2 1117.indd 74 2019/10/22 11:20:24

Letšatšikgwedi:

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago a mabedi ka pukung ya gago ya go ngwalela.

mmutla	nnela	tlala	lliša	nyaka
mmele	nnoši	tlaba	llela	nyatša
mmalo	nnang	tlaela	llile	nyama

Mantšu a tlwaelo

letšatši
hlaba
maru
tonya

A re ngwaleng

Kopanya mafoko a. Šomiša le lengwe le le lengwe la mantšu a ga tee fela.

le	ka gore	eupša	ka fao

Ga ba ye sekolong lehono.	Ke Mokibelo.
Oketšo o na le mengwaga ye seswai.	Thati o na le ye senyane.
Pula e a na.	Jim o tla šomiša samporele.
Ke duma go reka paesekele.	Ga ke na tšhelete ye e lekanego.

A re ngwaleng

Efa dikarabo tša dipalontšu tše.

Dihlogo le meselana

Ge re thoma leina ka se re tseba gore le ka boteeng. Sekero se laetša gore ke se tee e sego tše pedi le go feta.

mo + sadi =		se + kero =	
le + leme =		me + riri =	
le + tšatši =		ba + na =	

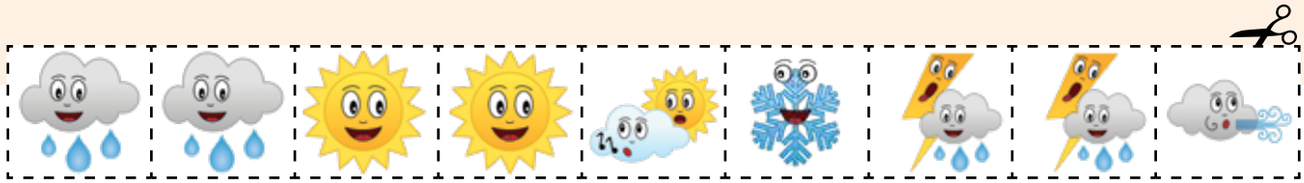

Sepedi Lit Gr3 B2 TH7.indd 75 2019/10/22 11:20:33

Seo ke se dirilego

A re direng

Thala diswantšho tše nne ka ga seo o se dirilego mafelelo a beke ya go feta.
Botša mogwera wa gago se o se dirilego.

A re ngwaleng

Bjale ngwala lefoko sebakeng sa seswantšho se sengwe le se sengwe, gomme o thalele lediri.

Ke ralokile kgwele ya maoto.

A re ngwaleng

Nyalanya lebjale le lefetile la madiri a.

reka — rekile

swara

wa

bone

ja

wele

nyaka

sepetše

šoma

nwa

nyakile

jele

nwele

bona

sepela

swere

šomile

Lefetile la lediri ga se ka dinako tšohle moo le felelago ka –ile; madiring a mangwe lediri ka moka le a fetoga. O tla bona a mangwe a madiri a ka morago ge o kitima lebelo la Madiri.

Sepedi Lit G3 B2 1117.indd 76 2019/10/22 11:20:36

A re ngwaleng

Šomiša madiri a a lego mo lenaneong go feleletša mafoko.
Ka morago, laetša ge eba lefoko le ka lebjale, lefetile goba letlago.

Kgetha lentšu la maleba	Ngwala lediri la maleba lefokong le lengwe le le lengwe. 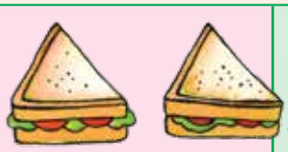	Na lefoko le ka lebjale, lefetile goba letlago?
reka / rekile	Ke tla reka namune le apole.	letlago
	Kgwedi ya go feta ke _____ yunifomo ya sekolo.	
otletše / otlela	Mma o tla _____ pese ya sekolo.	
	Maabane mma o _____ pese ya iri ya bošupa mesong.	
epile / epa	Ke _____ ka serapaneng gore ke bjale merogo.	
	Maabane ke _____ ka serapaneng gore ke bjale merogo.	
opela / opetše	Re _____ ka maatla ka phapošing.	
	Maabane bana ba _____ gabotse.	

Lapologa

Dira karata ya go lebogiša mogwera yoo a šomilego le go tša dipapadi le go tša setlošabodutu. Laetša gore ke papadi efe le setlošabodutu sefe. Ngwala molaetša wo bohlokwa ka gare ga karata

Sepedi Lit Gr3 B2 1117.indd 77 2019/10/22 11:20:42

Bana ba go tšwa mafelong a mangwe

A re baleng

Sekolong sa rena go na le bana ba bahlano ba bafsa bao ba tšwago dinageng tše dingwe.

Bheki o tšwa Zimbabwe.

Bheki o rata go raloka kgwele ya maoto. Ke moswaradino.

Lee ke Letšhaena.

O ithuta go ngwala le go bala ka Seisemane. O na le dikatsana tše pedi. Letšatši le lengwe o ile a tla le tšona sekolong, gomme tša iphihla ka rakeng.

Naresh o tšwa India.

O rata go raloka dipapadi tša khomphutha. O na le bagwera ba bantši bao ba ralokago dipapadi tša khomphutha le yena. O ya senthareng ya dikhomphutha letšatši le lengwe le le lengwe ge sekolo se tšwele.

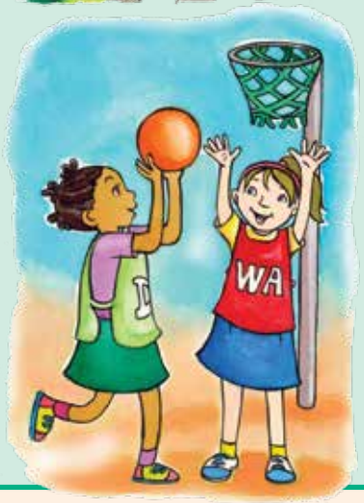

Peter o tšwa Engelane.

O rata go bapala tšhese.

Inge o tšwa Jeremane.

O rata go bapala kgwele ya diatla.

Sepedi Lit G3 B2 1117.indd 78 2019/10/22 11:20:46

Letšatšikgwedi: _____

Mantšu a tlwaelo

tlou
tsebe
bagwera
iphihla

A re ngwaleng

Ngwala mo lenaneong le, tshedimošo ka ga ngwana yo mongwe le yo mongwe, yo a lego mo kanegelong ye.

Leina	Naga	Setlošabodutu
Inge	Jeremane	Kgwele ya diatla

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

tlou	tsebe	leihlo	mokgapa	maatla
tlola	tsela	leino	mokgalo	maano
tlopo	tseba	leina	mokgako	maaka

A re ngwaleng

Tseba mogwera wa gago bokaone. Ngwala dipotšišo tšeo di nago le mantšu a. Bjale, botšiša mogwera dipotšišo tšeo. Ngwala dikarabo tše a di fago.

Eng
Kae
Neng
Mang

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 1117.indd 79 2019/10/22 11:20:49

Seo re ipshinago ka sona

A re direng

Dira dinyakišišo tša go nyaka go tseba gore ke ditlošabodutu dife tšeo bagwera ba gago ba ipshinago ka tšona kudu. Botšiša bagwera ba lesome gore mo go ditlošabodutu tše, tše hlano, ke sefe seo ba se ratago go feta. Go karabo ye nngwe le ye nngwe, khalara ka lepokisi la maleba mo lenaneong. Thoma fase mo lenaneong.

Dipapadi	Go bala	Tiroatla	Dikhomphutha	TV

Ke setlošabodutu sefe seo se ratwago **go feta**?

Ke setlošabodutu sefe seo se lego **fase fase** lenaneong la diratwa?

Mantšu a tlwaelo

bodutu
bobodu
boroko
bolepu

Tlotlontšu

Ahlogantšha mantšu a, go laetša dinoko tša ona. Morago, o nomore mantšu a ka lepokisi le lengwe le le lengwe ka tatelano ya alfabete.

bo/o/ke/lo	3	Amerika		morago		pele	
lenaneo	1	Limpopo		godimo		thoko	
diatla	2	Engelane		tlase		hleng	

Sepedi Lit G3 B2 1117.indd 80 2019/10/22 11:20:53

O ka se kgone go bopa lefetile la madiri a ka go hlomesetša ile. Madiri a lebjale le a lefetile a a fapana. Madiri a mohuta wo a bitšwa maarogi.

Dira sediko go lediri la maleba.

A re ngwaleng

Maabane o nwa/nwele matute a dienywa a le lepatlelong.

Lehono ke letšatši la Dan la go rwala/rwele mokotlana wa dipuku.

Maabane Leago o be a swara/swere puku ya go bala.

Balapa ba tla ja/jele difihlolo ka morago ga thapelo.

Goro o bona/bone sekolo sa rena maabane.

Re tla sepela/sepetše ka maoto go ya bokgobapuku.

Re tšea/tšere tlou seswantšho maloba.

Bana ba tla apara/apere dijeresi ge go tonya.

Lapologa

Nyaka tsejana ya go ya go setlošabodutu se o se ratago go feta.

thoma

kgwele ya maoto

mabelo

tšhengwana

tiragatšo

khomphutha

go hlokomela diruiwaratwa

go bala

modiro wa diatla

Morutiši: Saena Letšatšikgwedi

Sepedi Lit Gr3 B2 1H7.indd 81 2019/10/22 11:21:04

Dikatsana tše pedi

A re baleng

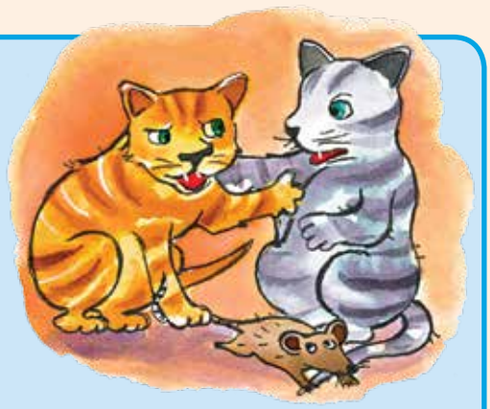

Dikatsana tše pedi, bošego bja madimo,
Di thomile go fapana, le go lwa. Ye nngwe e
na le legotlo, ye nngwe ga e nalo, gomme ke
mo go fapana go goletšego godimo.

"Ke tlilo tšea legotlo leo," gwa bolela katse ye kgolo,
"Re tla ka ra bona! Legotlo le legolo!"

"Ke tlilo tšea legotlo leo," gwa realo morwa yo mogolo.
"Re tla ka ra bona! Legotlo le legolo!"

Gomme, mokgekolo ka leswielo,
Dikatsana ntle a swielela.

Dikatsana tša khupetšwa ke
lehlwa.

Mahlo ka lehlwa a fahlwa.

Ka setu tša abulela lebating,
Di kolobile gona kua lehlweng.
Bošegong bjoo tša tseba,
Gore ntwa e na le tseba.

Mongwadi ga a tsebje, amantšwe (Circa 1880)

Sepedi Lit G1 B2 1117.indd 82 2019/10/22 11:21:08

Letšatšikgwedi: _____

Mantšu a tlwaelo

bošego
katsana
madimo
mahlo

A re ngwaleng

Balelela sereto godimo le mogwera wa gago, gomme le arabe dipotšišo.

Dikatsana di be di lwela eng?

Hlaloša tša boso bošegong bjoo.

Ke ka lebaka la eng dikatse di tšere sephetho sa go tlogela go lwa?

Tlotlontšu

Nyaka mantšu ao a nago le medumo ya go swana mo go sereto sa ka godima.

katsana	balwa	madimo	mokgekolo
botsana			

gola	roma	tonya	tlela

Gopola

nnyane

nnyennyane

nnyennyennyane

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 1H7.indd 83 2019/10/22 11:21:14

Seo dikatse di se boletšego

A re direng

Balang kanegelo gomme le e diragatše. Yo mongwe o swanetše go ba legotlo le legolo gomme yo mongwe a be katsana ye nnyane. Yo mongwe yena a be mokgekolo wa leswielo.

A re ngwaleng

Ngwala se ba se bolelago e le poleloseboledi. Šomiša maswaodikga a poleloseboledi.

Katse ye kgolo e rile, "Ke

Katsana ya fetola ya re, "

LegotIwana la rapela, "

Mokgekolo a kgalema, "

Dikatsana tša goelela, "

Sepedi Lit G13 B2 1117.indd 84 2019/10/22 11:21:16

Letšatšikgwedi:

Lebelo la madiri

ema eme		bolela boletše
nwa nwele		namela nametše
otlela otletše		gogela gogetše
ja jele		gamela gametše
wa wele		lemela lemetše
emara emere		rokela roketše
kwa kwele		bogela bogetše
hwetša hweditše		rulela ruletše
khutša khutšitše		orela oretše
humana humane		gela getše
lwa lwele		dula dutše
hlola hlotše		robala robetše
gola gotše		swiela swietše
rwala rwele		opela opetše
bona bone		otlela otletše
tšwa tšwele		rola rotše

Lapologa

Kitima lebelo kgahlanong le Tiro Modiro. Bala lebjale le lefetile la tiro karolong ye serolane. Mogwera wa gago o swanetše go bala mantšu ao a lego ka go tsejana ye talalerata. Bona gore ke mang a tlogo go ba mofenyi. Ka morago le botšišane gore lefetile la lediri le lengwe le le lengwe ke eng.

Sepedi Lit Gr3 B2 LH7.indd 85 2019/10/22 11:21:18

Lengwalo go mogwera wa ka

A re baleng

123 Rose Street
New Town
1234
13 Diphalane 2015

Dumela Min

Gabjale ke dikgwedi tše tshela ke dula mo Afrika-Borwa ya go ipshina ka mahlasedi a letšatši. Ke naga ye botse. Letšatši le le serolane le kganya matšatši ka moka. Ke dula mokgotheng wo mosesane. Ntlo ya gešo e lebeletše phakeng ye botse ye talana. Re na le mehlare ye meraro ka tšhengwaneng ya rena ye kgolo. Go na le meago ye mentši ye metelele toropong ya rena. Ke na le dikatsana tše pedi. Dikatsana tšeo tša go seleka di ntšhala morago gohle mo ke yago. Letšatši le lengwe di ile tša ntšhala morago ge ke eya sekolong, gomme tša dula ka gare ga raka, di lla letšatši ka moka.

Ke na le bagwera ba bane mo Afrika-Borwa. Ka moka ba bolela Seisemane se sebotse. Ke duma ge o ka nketela mo nageng ye ya go makatša.

Mogwera
wa gago

Lee

Sepedi Lit G13 B2 1117.indd 86 2019/10/22 11:21:19

Mantšu a tlwaelo

lla
sello mpa
mpona
botse

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše.

Ke nako ye kae Lee a dula mono Afrika-Borwa?
Na o tšwa kae?
Na o na le bagwera ba bakae mo Afrika-Borwa?
Na o nagana gore o rata go dula mo Afrika-Borwa? Ke ka lebaka la eng o realo?

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

sello	phala	mpa	nko
mollo	phefo	mpona	nku
lla	phula	mpitša	nkatla

A re ngwaleng

Lebelela lengwalo gape. Lefokong le lengwe le le lengwe go na le lentšu leo le hlalošago leina. (Mantšu a mohuta wo ke mahlaodi). Bala lefoko le lengwe le le lengwe ka tlhokomelo, gomme o thalele maina (mantšu ao a fago dilo maina). Ka morago dira sediko go mahlaodi ao a hlaolago leina le lengwe le le lengwe.

Mohlala: Ke dula ~~Afrika-Borwa~~ ye botse.

Ge o dirile se, ngwala mahlaodi ao o a diretšego sediko ka fase ga hlogo ya maleba mo lenaneong le.

Mahlaodi a palo	Mahlaodi a mmala	Mahlaodi a sebopego

Sepedi Lit Gr3 B2 1H7.indd 87 2019/10/22 11:21:20

Go hlaloša dilo

A re direng Itlhaloše. Swaya lepokisi la maleba go hlaloša moriri wa gago, mahlo le botelele.

Moriri wo		mophiswa	Mahlo a		maso	Botelele bjo		boteletšana
		moso			matalamorogo			magareng
		mosehla			matalalerata			botelele
		mohubedu			maphiswa			boteleletelele

A re ngwaleng Ngwala mahlaodi ao a hlalošago se sengwe le se sengwe sa diswantšho tše.

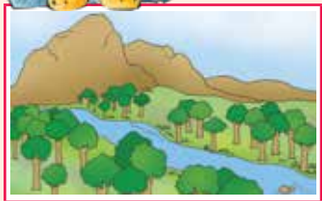			

Kgetha mahlaodi ao a hlaolago maina ao a khalarilwego. Bjale, ngwala mahlaodi mo dikgobeng.

motelele mogolo	Monna yo motelele o thutše mohlare wo _____ .
mokopana nnyane	Mošemane yo _____ o kitimiša mpša ye _____ .
bose mobotse	Mošemane yo _____ o pakile khekhe ye _____ .
monnyane botho	Morutiši yo _____ o thušitše mosetsana yo _____ .

Sepedi Lit G3 B2 1117.indd 88 2019/10/22 11:21:24

A re ngwaleng

Dira sediko go lentšu la maleba.

Nna ke	sa rata	sa ratile	re sa	sekolo.
Wena	o	lena	bona	thopile sefoka.
Yena	o	ba	ke	seapei.
Yena	ke	ba	re	sebapadi sa kgwele ya diatla.
Yona	e	ba	re	a loma.
Rena	o	ba	re	ya lebenkeleng.
Bona	o	ba	re	fihlile ka pela sekolong.

A re ngwaleng

Ngwala o hlaloše motho yo o mmonago a kgahliša. E ka ba motho wa go tuma, goba mogwera goba wa leloko.

Lapologa

Laetša phapano. Dira sediko go seo se laetšago phapano.

Sepedi Lit Gr3 B2 1H17.indd 89 2019/10/22 11:21:27

Letšatši la bokgobapuku gape

A re baleng

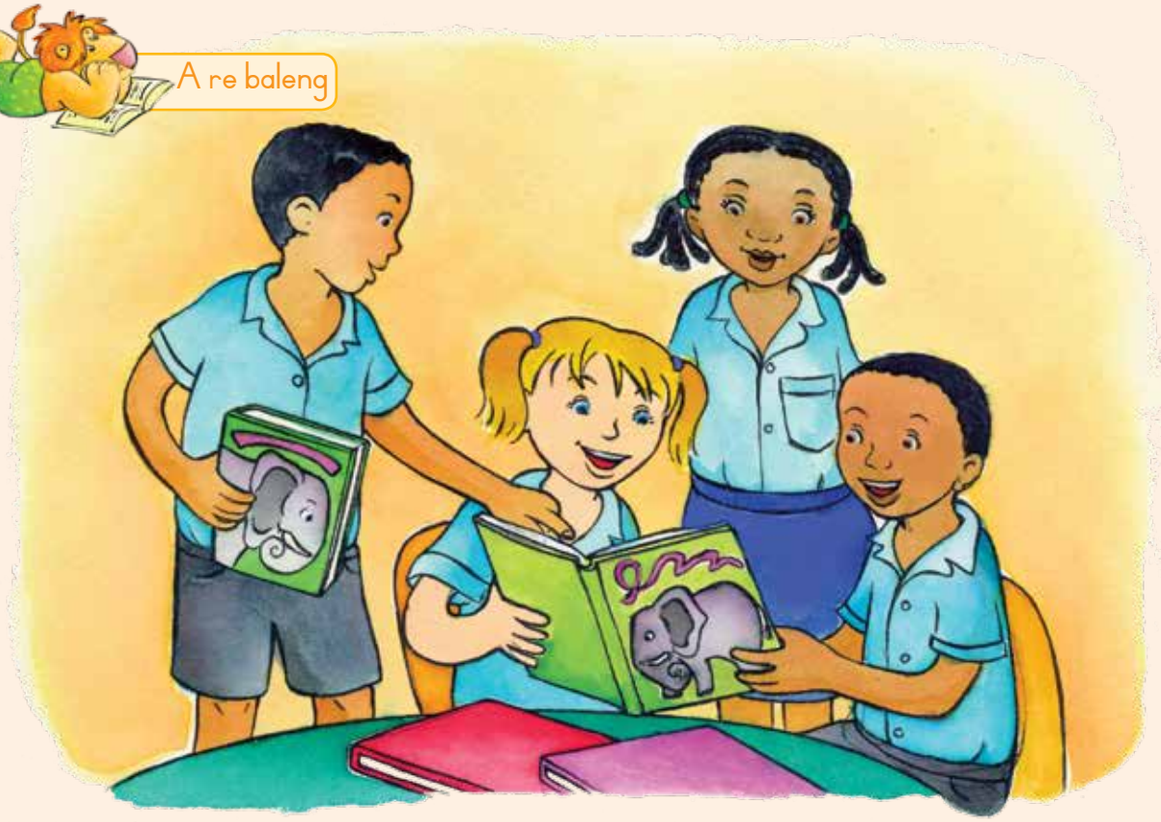

Dilo tše tharo tšeo di kgahlišago ka ga DITLOU

Ka moka di thoma ka tumammogo: Pogo, Manaka Sepolai and Meno.

Mmogo

Ditlou di šomiša mebogo ya yona go lla. Di di šomiša gape go tsenya dijo le meetse ka ganong. Ka mokgwa wo ditlou tše dingwe di hlalefilego ka gona, di kgona go diriša mebogo ya go bulela meetse. Di dira bjalo go se na motho yo a di boditšego gore di tswalele dipompo.

MANAKA

Tlou e na le manaka a mabedi. Ona a dirilwe ka aebori.

Manaka a gola go tšwa mehlagareng. Ona ga a fetše go gola. A gola le ge tlou e tšofetše. Tlou e diriša manaka a yona go epa meetse le go nyaka dijo. Batho ba go se loke ba bolaya ditlou gore ba utswe manaka a tšona gore ba hwetše aebori.

MENO

Tlou e na le meno a mane a phaphathi ao a bitšwago mehlagare. Di šomiša mehlagare go sohla dijo tša dibjalo tše di di jago. Mafelelong mehlagare e a fela gomme go mele ye mefsa. Se se direga mo ngwagasomeng wo mongwe le wo mongwe. Tlou e kgona go ba le sete tše tshelelago tša meno bophelong bja yona ka moka. Rena batho re na le disete tše pedi fela.

Sepedi Lit G3 B2 1117.indd 90 2019/10/22 11:21:31

Letšatšikgwedi: _____

Mantšu a tlwaelo

mohlagare
meno mela
dibjalo
gola

A re ngwaleng Araba dipotšišo tše.

Na ke dilo dife tše tharo tše di kgahlišago ka ga ditlou?

P _____ M _____ M _____

Na di šomiša mebogo ya yona go dira eng?

Na di šomiša meno a tšona go dira eng?

Na o tseba eng ka meno a tšona?

Tlotlontšu A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

tlou	khudu	meno	tšona
tlaba	khupa	reka	bona
tlela	khekhe	rema	yona

A re ngwaleng Šomiša mantšu a go go thuša go feleletša mafoko a.

gagwe rena bona ka gago

O dirile mošomo wa _____ wa gae.

Wena o tla ya sekolong ka dipuku tša _____ .

Ba jele dijo tša _____ tša dilalelo.

Ke jele dijo tša _____ tša letena.

Re swanetše go dira mošomo wa _____ wa gae.

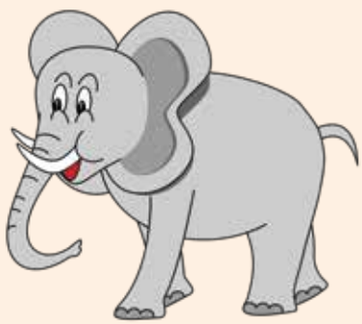

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 1H7.indd 91 2019/10/22 11:21:33

Go bala dipuku

A re baleng

Tšohle ka ga ditlou

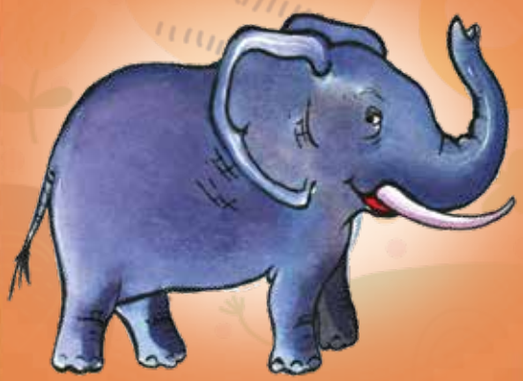

ka Bauba Noko

Lenaneo la diteng

1 Na ditlou ke tše bjang.....4

2 Na di ja eng 10

3 Na ditlou di boledišana bjang.....11

4 Leloko la botlou.....15

A re ngwaleng Araba dipotšišo tše.

Leina la puku ke eng?	
Mongwadi ke mang?	
Na ke dikarolo dife tše nne tšeo di laetšwago mo go diteng? Karolo ye nngwe le ye nngwe e mabapi le eng?	
1	
2	
3	
4	

Sepedi Lit G3 B2 1117.indd 92 2019/10/22 11:21:37

Letšatšikgwedi:

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a mahlano, o laetše ge eba o ka nyaka go e bala.
Laetša lebaka la go e bala le la go se e bale.

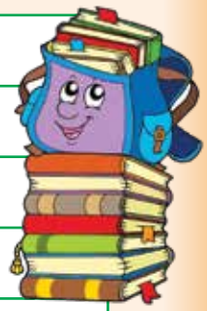

A re ngwaleng

Mantšu a ke mabopi. Ka moka a re botša ka ga felo.
A ngwale dikgobeng tša maleba mo mafokong a.

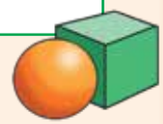

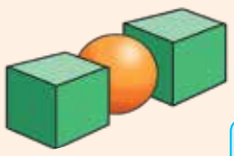

godimo | gare | kgauswi | kua | fase | magareng

Dikatse di iphihlile ka _____ ga raka.

Mpšanyana e dutše _____ ga tafola.

Pam o dutše _____ ga Ann le Thabo.

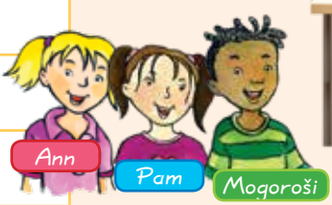

Sefatanaga se thutše sa wela ka _____ ga noka.

Re fetile ka _____ ga leporogo le legolo.

Re dula _____ le sekolo.

Diraraleleme: Bala tše di latelago ka lebelobelo go ya le ka mo o ka kgonago ka gona.

Re rata go raloka re rekiša meraloko ya rena ya morabaraba.

Sepedi Lit Gr3 B2 TH7.indd 93 2019/10/22 11:21:41

Leeto la rena la go ya serapeng sa ditlou

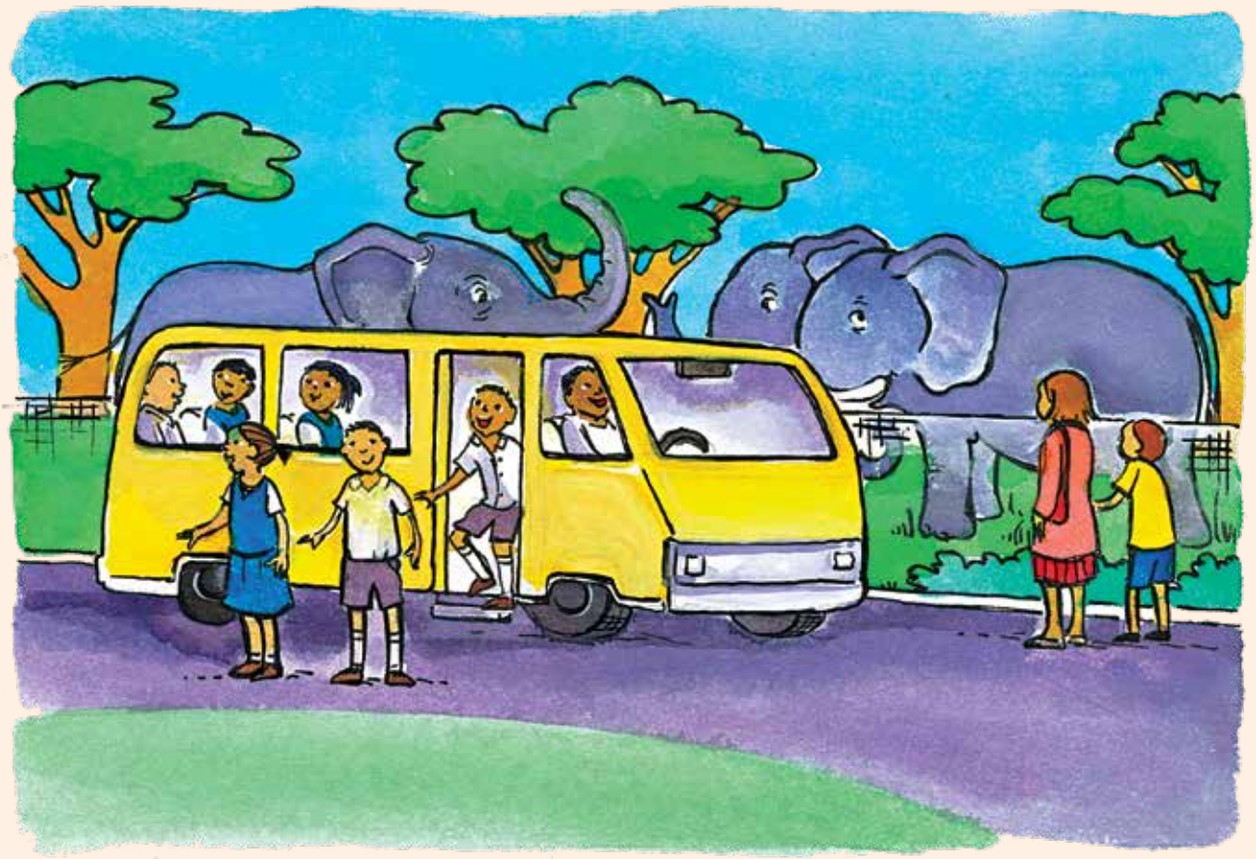

A re baleng

Pese ya rena e eme lefelong la ditlou. Bana ba Mphato wa 3 ba ile ba ya go bona ditlou. Ditlou tša Afrika ke tše dikgolokgolo. Ditlou di na le mabjoko a magolo ka fao di bohlale go feta diphoofolo tše dingwe. Re ile ra lebelela lephephetsebiši.

Na di tšofala ka morago ga nako ye kaakang?

Di kgona go phela go fihla go mengwaga ye 70.

Na ke tše ditelele bokaakang?

Ditlou tša Afrika di kgona go gola botelele bja go fihla go dimetara tše 4.

Na ke diphoofolo tša go ba le leloko?

Ee, balapa ba tla pele. Di hlokomela bana ba tšona. Gape di bile di kgona go tšea bana ba ditšhiwana di ba hlokomele.

Sepedi Lit G13 B2 1117.indd 94 2019/10/22 11:21:43

Letšatšikgwedi: _____

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a mane ka ga se o ithutilego sona ka ga ditlou.

Mantšu a tlwaelo

thaba
bothata
hlogo
nko

Tlotlontšu

Bala mantšu gomme o theeletše modumo. Gopolang gore ge n e etla pele ga k, re e bitša ka modumo wa ng. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go a a latelago, go ngwala mafoko a gago, ka pukung ya gago ya go ngwalela.

nku	nko	nkepela	nkimela
nkuta	nkota	nkemela	nkinola
nkuna	nkopelela	nkekiša	nkinata

A re direng

Kgorametša ditlankana mo seswantšhong sa tlou. Šomiša mantšu a.

ditsebe | mahlo | mmogo | mosela | manaka | meno | maoto

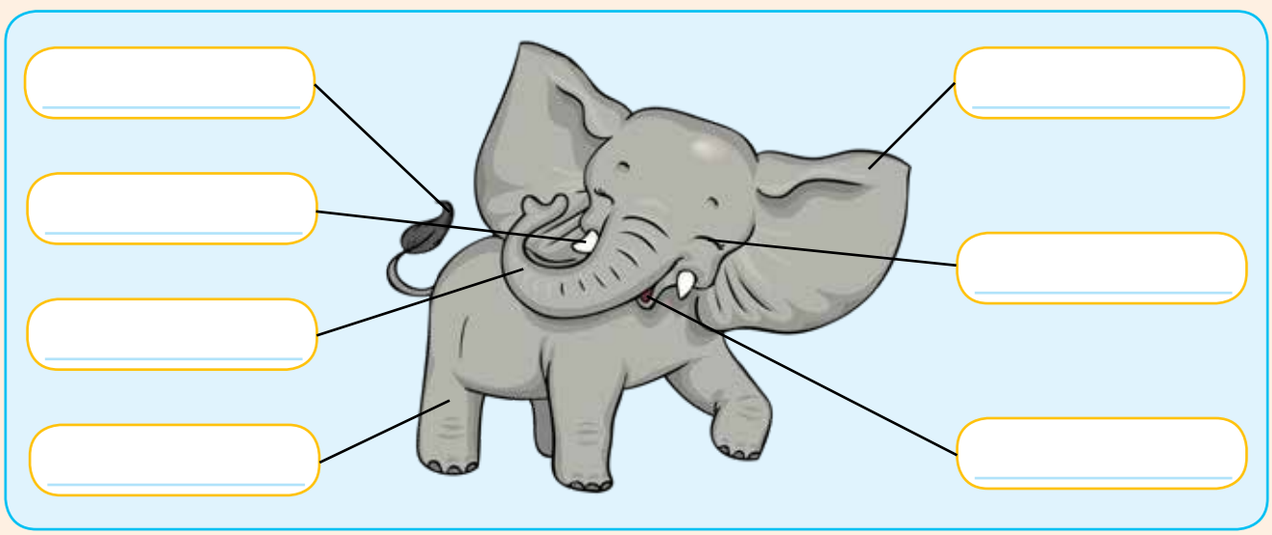

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit Gr3 B2 1117.indd 95 2019/10/22 11:21:45

Polelo ya ditlou

A re direng

Botšiša mogwera wa gago ka ga ditlou.
Botšiša dipotšišo mabapi le se o se badilego ka ga ditlou.

Dira sediko go lentšu la maleba mo mafokong a.

A re ngwaleng

Maloba re ja/jele morogo wa leroto.

O swanetše go swara/swere thipa ka bogaleng.

Maabane ditlou tša disorokising di be di apara/apere marokgo.

Ditlou di tla robala/robetše ka lešakeng la tšona.

Tlou ya mokgekolo e epela/epetše dijo ka mobung maabane.

Mpša ya ka e gobala/gobetše.

Na o bona/bone ditlou beke ya go feta?

Ngwalolla se ba se bolelago ka poleloseboledi. Šomiša maswaodikga a maleba.

A re ngwaleng

Na o ipshinne ka go ya lefelong la ditlou?

Katlego a botšiša, "

Ee, go be go le bose.

Jim a araba, "

Go be go le bose go bala puku ye e lego ka ga ditlou.

Katlego o rile, "

Nkile ka bona ditlou gatee kua Addo Elephant Park.

Jim o rile, "

Sepedi Lit G13 B2 1117.indd 96 2019/10/22 11:21:47

Lapologa

Latela dialfabete go kgokaganya marontho.

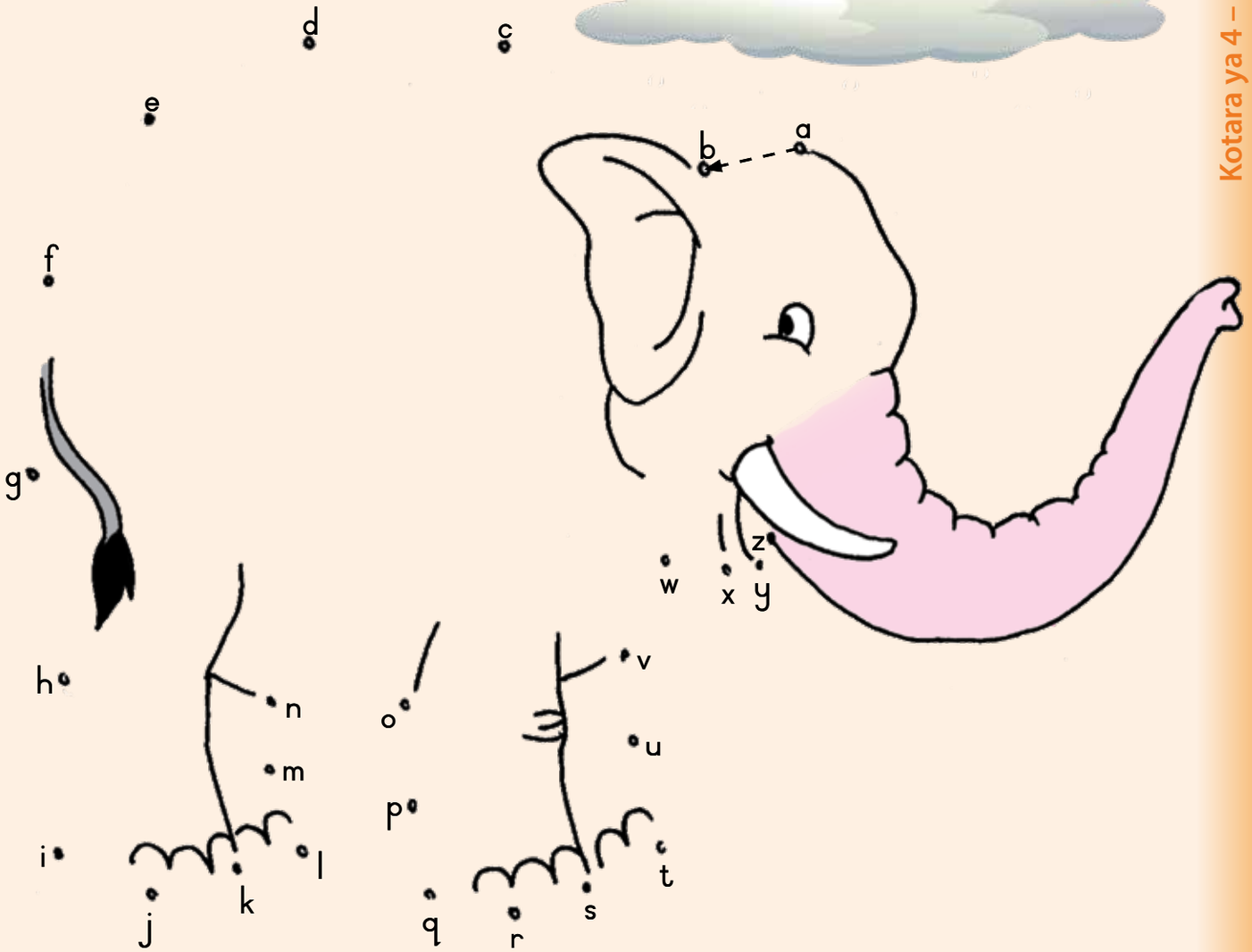

Gopola

fiša

fiša kudu

fiša go feta

Sepedi Int Gr3 B2 1117.indd 97 2019/10/22 11:21:54

Go ngwala kanegelo ye e lego ya gago

A re boleleng

Bolela le mogwera wa gago mabapi le kanegelo yeo o tlilego go e ngwala. Ka morago o ngwale dikgopolo tša gago mo letlakaleng le.

Peakanyo ya kanegelo ya ka

Baanegwa le tikologo.

Kanegelo ya gago e bolela ka bomang?

Kanegelo e diragala kae?

Kanegelo e diragala neng?

Matseno

Go diragala eng mathomong a kanegelo?

Mmele

Go diragala eng mo mmeleng wa kanegelo?

Bofelo

Kanegelo e fela bjang?

Lapologa

Itirele puku. Sega letlakala le le latelago la puku ye. Sega o latela marontho. Mena letlakala mo methalong. Ngwala leina la puku godimo ga khabara. Ngwala leina la gago ka fase ga leina la puku, ka gore ke wena mongwadi wa kanegelo. Thala seswantšho godimo ga bokantle bja puku. Bjale, ngwala kanegelo ya gago ka pukung.

Sepedi Lit G3 B2 1117.indd 98 2019/10/22 11:21:55

KHABARA YA KA MORAGO

Rainbow WORKBOOKS

KA GA MONGWADI

Ngwala leina la gago

Ngwala mengwaga ya gago

Mo o dulago

8

Kgato 4. Segamo mothalongthwii ka morago ga ge o steipotše puku ya gago

Kgato 2. Mena mothalong wa marontho

Kgato 3. Steipola kalehlako rengle

KHABARA

Thala seswantšho mo

Ngwala leina la puku mo

Ngwala leina la gago (Ke wena mongwadi)

1

Kgato 1. Mena mothalong wa marontho

5

Tšwela pele ka kanegelo ya gago mo.

Thala seswantšho mo

4

Ngwala mmele wa kanegelo ya gago mo le go letlakala 4.

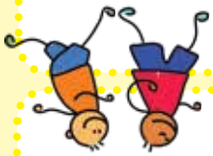

Thala seswantšho mo

Thala seswantšho mo

Thoma go ngwala kanegelo ya gago mo gomme o tšwele pele go letlakala la 2

2

Thala seswantšho mo

Fetša kanegelo ya gago

7

Thala seswantšho mo

Tšwela pele ka kanegelo ya gago mo.

3

Thala seswantšho mo

Ngwala gore go diregа eng mafelelong a kanegelo ya gago mo le mo letlakaleng la 6

6

Morero wa 8: Segwera le tlhokomelo

Kotara ya 4: Beke ya 5 – 8

113 Letšatši le le kgethilwego la Barutiši 102

Go bala sengwalwa se se lego mabapi le Letšatši la Barutiši.
Go bala sereto ka ga morutiši.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga sereto.
Go šupa dihlogo le meselana.
Go hlopha mantšu ka tatelano ya alfabete.
Go šomiša lenalana ka mokgwa wa maleba.
Go bala mantšu a go raraganya leleme.

114 Leboga morutiši wa gago 104

Go ngwalela morutiši karata ya go mo leboga.
Go kopanya mafoko le go šupa madiri.
Go thalela mahlathi a nako.
Go šomiša makgokamong go laetša gore selo ke sa mang.
Go bolela modumo n ge o etla pele ga modumo k.
Go hlama phoustara ya go tsebagatša Letšatši la Morutiši.

115 Ann wa marontho 106

Go bala lengwalo la go ya go morutiši le etšwa go Ann.
Go araba dipotšišo tša kgethontši tšeo di theilwego godimo ga lengwalo.
Go šupa mahlalošetšagotee.
Go ikgopotša tatelano ya ditiragalo.

116 Fola, Ann 108

Go ngwala ka pukutšatšing mabapi le nako yela ba be ba babja.
Go šomiša dihlogo le meselana go feleletša mantšu.
Go ngwala mafoko o šomiša dihlogo le meselana.
Go ngwalela Ann lengwalo ba mo kganyogela go fola ka pela, gape, ba mmotša ditaba tša sekolong.

117 Letšatši le le lebose …. letšatši le bošula 110

Go bala ditlhalošo tše pedi tša ditiragalo tša go swana.
Go beakanya go ngwala ka go pukutšatši.
Go šomiša mmepe wa monagano go thuša go ngwala ka go pukutšatši.
Go ngwala ka go pukutšatši go šomiša mmepe wa monagano.

118 Mo re ilego ra ya 112

Go ngwala atrese le go ngwala poskarata ya go ya go mogwera.
Go kopanya mafoko ka go šomiša makopanyi.
Go nyalanya mantšu a botee le a bontši.
Go šomiša lekgokamong go laetša gore selo ke sa mang
Go hwetša le go dira sediko mo go seswantšho seo se sa swanetšanego le tše dingwe.

119 Re ya papading 114

Go bolela seo kanegelo e lego mabapi le sona ka go lebelela hlogo le diswantšho.
Go ngwala poledišano gore e nyalelane le diswantšho.
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga kanegelo ya diswantšho.
Go thala manakana a tšhupanako ye nngwe le ye nngwe go laetša nako le mohuta wa tiragalo yeo e diragetšego.

120 Ka ga papadi 116

Go šomiša diswantšho go ngwala kanegelo ka ga leeto la bana.
Go phara ditlankana godimo ga seswantšho.
Go hlama mantšugokwa.

121 Thapo rasetimamollo 118

Go bala ka ga poledišano ya seyalemoyeng, ya go ama rasetimamollo.
Go diragatša poledišano.
Go araba dipotšišo tša kgethontši tše di theilwego godimo ga poledišano.
Go ngwala temana ka ga bokamoso bja bona mabapi le tša mošomo.

122 Se ke nyakago go ba sona 120

Go swara poledišano le mogwera, le go ngwala dikarabo tša dipotšišo.
Go nyalanya dihlogo tša maleba le mantšu.
Go ngwala mafoko ba šomiša dihlogo.
Go feleletša dikgatopapišo.
Go nyalanya ditshwantšhanyo le diswantšho.
Go hlama tshwantšhanyo.

123 Tšhošwane le tšie, Lekganthwane 122

Go bala kanegelo ka ga Lekganthwane, tšie le tšhošwane
Go araba dipotšišo tše di theilwego godimo ga sengwalwa.

124 Tšie e a tswinya 124

Go phara ditlankana seswantšhong.
Go ngwalolla mafoko ba šomiša polelosebodeledi.
Go hwetša mantšu mo go kriti ya mantšu.

125 Lefaseng ka bophara re a keteka 126

Go bala sengwalwa mabapi le meketeko ya go fapana.
Go feleletša lenaneo ka ga dikgopolo mabapi le dimpho.
Go dira dinyakišo ka ga makhutšo gomme ka morago ba ngwala le go hlopha dipoelo.

Setifikeiti 130

Sepedi Lit Gr3 B2 TH8.indd 101 2019/10/22 11:20:02

Letšatši le le kgethilwego la Barutiši

A re baleng

Letšatši la barutiši le ka la 8 Diphalane. Mo letšatšing le, re ngwala mangwalo le dikarata go leboga barutiši ba rena. Ba bangwe ba barutwana ngwalela barutiši direto. Lebelela sereto se se ngwadilwego ke morutwana wa mosetsana.

Morutiši wa ka

Ke a leboga, morutiši wa ka ge o kgonne go nthuša
Ge ke be ke le mo tlalelong.
Ke a leboga, morutiši wa ka, ge o nkadimile tsebe
Ge ke be ke na le dilo tše ke nyakago go di bolela.
Ke a leboga morutiši wa ka, go nthuta dilo
tše ke swanetšego go di tseba
Ke tla fela ke gopola morutiši wa ka wa
Mphato wa 3 gohle mo ke yago.

E amantšwe go tšwa go Maryam Mashadi

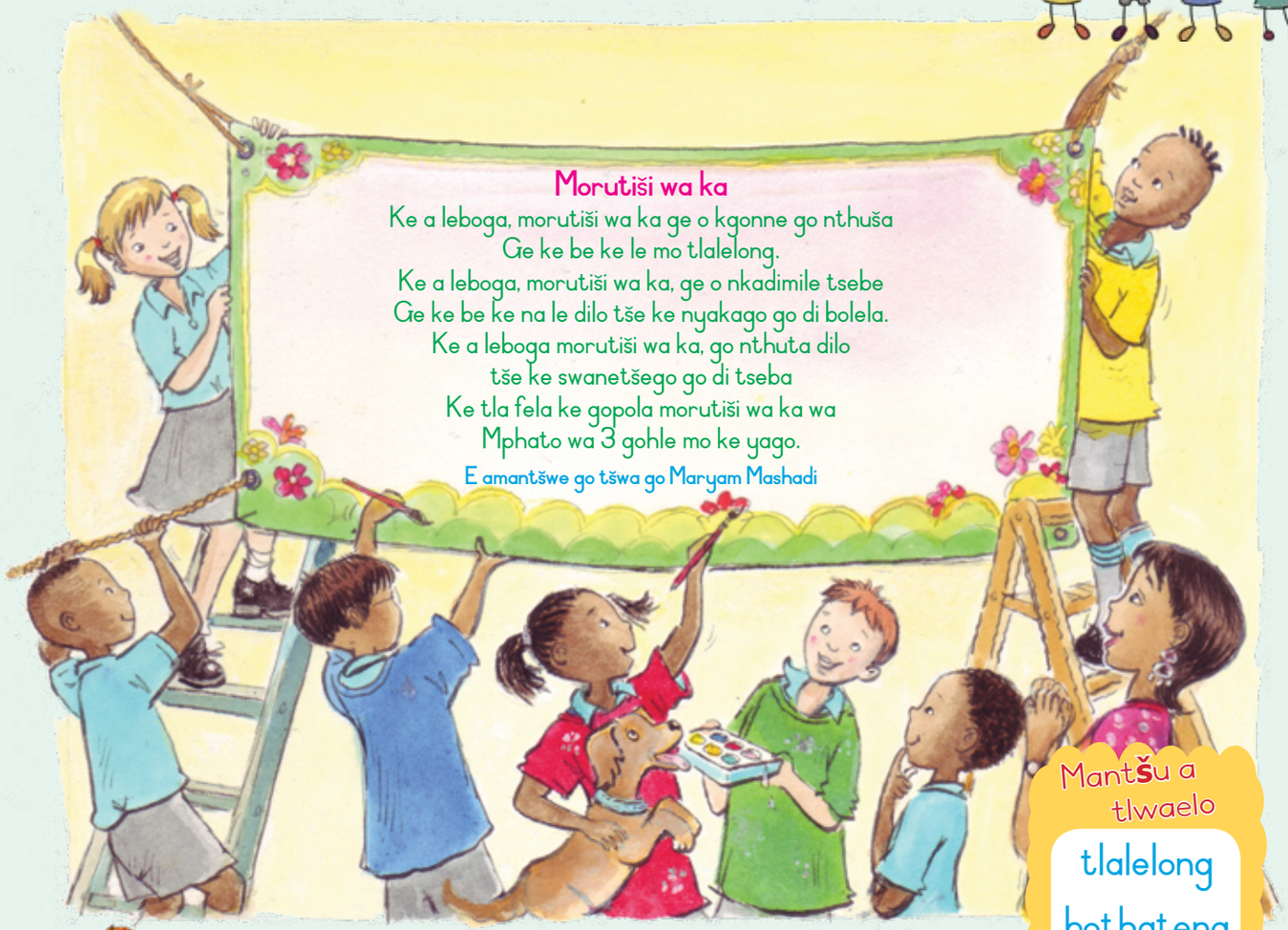

Mantšu a tlwaelo

tlalelong
bothateng
ngakeng
nthuša

A re ngwaleng

Bala sereto gomme o arabe dipotšišo.

Ke dilo dife tše tharo tše mosetsana a lebogang morutiši wa gagwe ka tšona? Di thalele mo seretong, gomme ka morago o di ngwale.
1
2
3

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 102 2019/10/22 11:20:07

Na mosetsana wa sekolo o be a ikwa bjang ge a be a le mo tlalelong? ✓			
a	Thabile	b	Hloname

Lebelela sereto gape. Nyaka mantšu ao a ipoeletšago gomme a thoma ka go swana. A ngwale.

Ke a leboga		Ge ke	

Tlotlontšu

Arola mantšu a, go laetša dinoko tša ona. Morago, o nomore mantšu a ka lepokising le lengwe le le lengwe ka tatelano ya alfabete.

go/po/la	2
kgahliša	3
botse	1

mphatong	
tlalelong	
sekolong	

morutiši	
moruti	
moithuti	

Laboraro	
Labone	
Labohlano	

A re ngwaleng

Bontšha gore dilo tše ke tša bomang ka go diriša lebopi la lerui. Ka morago o ngwale maina a beng ba tšona le gore ke eng se e lego sa yo mongwe le yo mongwe wa bona.

Ke puku ya Sam.	Sam	Puku
Mokotlana _____ mma o senyegile.		
Mosela _____ mpša o swaregile.		
Leino _____ Sara le bohloko.		
Sefatanaga _____ morutiši ke se sehubedu.		
O tšere bolo _____ Mogoroši.		

Diraraleleme: Bala se ka lebelo ka mokgwa wo o ka kgonago.

Boati, bona bana ba bolela ba bina.
Sesepe sona se fahla se sa sasamela.

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 103 2019/10/22 11:20:17

Leboga morutši wa gago

A re ngwaleng

Ngwalela morutiši wa gago karata ya go mo leboga.

A re ngwaleng

Thalela madiri goba mantšu a go laetša tiro ka lepokising le letalalerata.
Bjale, thala mothalo go kopanya dikarolo tše pedi tša lefoko.

Sediri	Nyaka lediri
Segwagwa se se talamorogo	ba be ba raloka ka kgwele.
Ngwanešo wa mosetsana	se ja ntšhi.
Monna	e jele lerapo.
Mogwera wa ka Jane	o be a otlela sefatanaga ya gagwe.
Mpša ye tsothwa	o be a apere rokwana ye botse.
Bana	o dutše kgauswi le nna ka sekolong.

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 104 2019/10/22 11:20:24

Ka ga nako
Re šomiša letlema ka neng?
Re šomiša ka go laetša nako ye itšego go matšatši a beke, dikgwedi, mengwaga le go matšatšikgwedi.

A re ngwaleng

Thalela mantšu ao a go botšago gore dilo di direga neng.

Sekolo se tsena ka 8:00am.	
Sekolo se tšwa ka iri ya 2 mathapama.	O ya sekolong ka Mokibelo?
Ann o ile gae mosegare wa sekgalela.	Letšatši la matswalo a gagwe ke la 20 Dibatsela.
Re robala ka 8:00pm.	O tla ba o le kae ka Letšatši la Ngwaga wo mofsa?

A re ngwaleng

Ge motho o tee a le mong wa dilo, re ngwala tša ka morago ga selo seo go laetša tswalano ye. Feleletša mafoko ka go ngwala mantšu ao a tlogetšwego.

Dipuku _____ bašemane.	Dijo _____ dimpša.
Dipene _____ basetsana.	Dikolo _____ barutiši.

A re ngwaleng

Bolela mantšu a gomme o theeletše modumo wo o tlago pele ga k gomme o o direle sediko.

nko	nketela	nkiša	nku
nkota	nkemiša	nkimela	nkukiša
nkotla	nkekiša	nkinola	nkubula

Lapologa

Lebelela sereto se, "Morutiši wa ka". Šoma le mogwera wa gago gomme le dire papetla ya go kwalakwatša Letšatši la Barutiši. Laetšang gore ke ka lebaka la eng barutiši ba le bohlokwa baneng. Laetšang gore bana ba ka dira eng go bontšha barutiši ba bona gore ba a leboga.

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 105 2019/10/22 11:20:32

Ann wa marontho

A re baleng

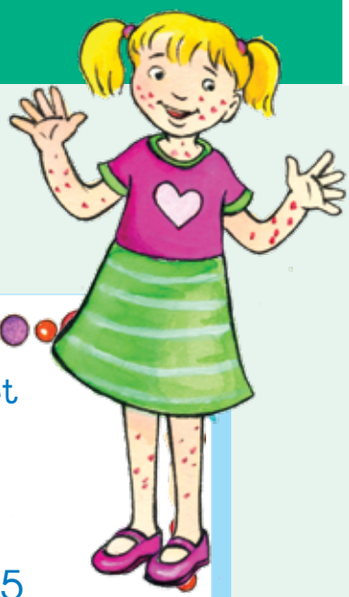

25 Mahlaba Street
Soshanguve
1234
19 Diphalane 2015

Mohlomphegi Morutiši

Ke nakwana ke sa kgone go tla sekolong. Ke na le mabora gomme ngaka e re nka se kgone go tla sekolong ka gore ke tla fetetša bana ba bangwe.

Ke tsogile Mošupologo wa go feta, ka hwetša mmele wa ka o tletše maronthobana a mahubedu. Ke lekile go a fofora, eupša a se tloge. Moragong ka leka go a hlapa ka sešepe, eupša le ge go le bjalo a se tloge. Ke ile ka felelwa ke lethabo. Ka swaba. Gona fao ka thoma go kwa ke fiša kudu. Mma o ile a nkiša ngakeng. O rile ke fiša kudu. O mphile dihlare gomme a re ke se ke ka tla sekolong. E be e le matšatši a mahlano a go feta.

Ka mehla ke a lebelela go bona ge eba marontho a a tloga, eupša a sa le gona. Ke hlologetšwe bagwera ba ka. Ke duma go boela sekolong; nka se kgone! Morutiši, o bona eka o ka kgona go dira gore ke hwetše dipukutšhomo tša ka, gore ke kgone go šoma ke le gae? Ga ke nyake go šalela morago ka mošomo wa ka wa sekolo. Tate o re a ka tla a di lata.

Ke le hlologetšwe kudu bohle.

Ann

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 106 2019/10/22 11:20:34

A re ngwaleng

Ka morago ga ge o badile lengwalo, araba dipotšišo tše.
Dira sediko go karabo ya maleba.

Na maikemišetšo a magolo a lengwalo la Ann ke go dira eng?	
A	Ke go botša morutiši gore o swerwe ke mooko.
B	Go re o ile ngakeng.
C	Go kgopela dipukutšhomo tša gagwe.
D	Go botša morutiši wa gagwe gore ngaka e rileng.

Na ke lebaka le lekaakang Ann a se gona sekolong?	
A	Matšatši a 2
B	Matšatši a 5
C	Matšatši a 7
D	Matšatši a 10

Ke selo sefe sa mathomo seo se dirilego gore Ann a nagane gore mokgwa o gona?	
A	O bone a na le marontho.
B	Ngaka e mmoditše gore o swerwe ke mabora.
C	O be a fiša.
D	Mmagwe o mo išitše ngakeng.

A re ngwaleng

Lebelela lengwalo ka tlhokomelo gomme o hwetše mantšu ao a nago le tlhalošo ye e swanago le ya a.

tšhela bolwetši (temana ya 1)	
ka nyama (temana ya 2)	
tloša (temana ya 2)	
tšea (temana ya 3)	

Mantšu a tlwaelo

fetetša
swaba
mabora
mooko

A re ngwaleng

Bea mafoko ka tatelano ya maleba. A nomore go tloga go 1 go ya go 4.

	Ke ile ngakeng.
	Ke lekile go a hlapa.
	Ke be ke fiša.
	Ke tsogile gomme ka lemoga gore ke be ke tletše marontho a mahubedu.

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 107 2019/10/22 11:20:35

Fola, Ann

A re direng Ngwala ka pukutšatšing mabapi le nako yela o be o babja. Bolela gore o be o ikwa bjang, dihlare tše o bego o di nwa le gore o be o hlokomelwa ke mang.

Dumela Pukutšatši Letšatšikgwedi _____

A re ngwaleng Dira dipalontšu tše.

Ge re ruma lentšu ka gadi, re laetša botshadi. Ka fao morutišigadi, ke morutiši wa mosadi, kgoši ke ya monna, kgoši ya mosadi ke kgošigadi.

morutiši + gadi =	morutišigadi	nala + gadi =	
kgoši + gadi =		hlaba + gadi =	
mohlolo + gadi =		thomo + gadi =	

Ngwala lefoko o šomiša lentšu le le nago le moselana wa gadi.

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 108 2019/10/22 11:20:42

A re ngwaleng

Itšee eke o mogwera wa Ann. Mo ngwalele lengwalo o mmotše gannyane ka tša sekolong.

Ngwala nomoro ya ntlo le mmila.

Ngwala leina la motse goba toropo.

Ngwala khoutu ya poso.

Ngwala letšatšikgwedi.

Dumela Ann

Ke nna

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 109 2019/10/22 11:20:44

Letšatši le le lebose ... letšatši le bošula

A re baleng

Sam le kgaetšedi ya gagwe, Sara, ba ile ba tšwa le balapa. Sam o ipshinne ka go itiwa ke moya, eupša e sego Sara.

E be e le letšatši le le bose kudu! Okare re ka boelela gona.

A letšatši le bošula! Ga ke a ipshina ka selo le ga tee ka ntle le dijo tša letena.

A re direng

O ile go ngwala ka gare ga pukutšatši, o ngwala nke ke wena Sam le Sara. Eupša, pele, sehlopheng sa lena, hlamang mmepe wa monagano woo o tlago go le thuša go ngwala dintlha tša bona. Bolelang mabapi le gore ke ka lebaka la eng bana ba babedi ba, ba ba ilego lefelong le tee ba fapana bjale ka ga leeto la bona.

Mo Sam le Sara ba ilego

Leeto la Sam le Sara

Seo Sam le Sara ba se dirilego

Seo Sam a ipshinnego ka sona

Seo Sara a sego a ipshina ka sona

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 110 2019/10/22 11:20:52

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

hlapi	tsena	tlabega	thaka	tše
hlahuna	tsefa	tladitše	thapelo	tšeo
hlaela	tsetla	tlalea	thabile	tšela

A re ngwaleng

Bjale ngwala ditaba ka pukutšatšing ya Sam le ya Sara ya letšatši leo. Šomiša mmepe wa gago wa monagano go go thuša.

Pukutšatši ya Sam

Dumela Pukutšatši _____ Letšatšikgwedi _____

Lehono ke bile le letšatši le lebosebose; e sa le e eba nna! Re ile

Pukutšatši ya Sara

Dumela Pukutšatši _____ Letšatšikgwedi _____

Lehono ke bile le letšatši le bošulašula kudu, ge e sa le e eba nna! Re ile

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 111 2019/10/22 11:20:55

Mo re ilego ra ya

A re direng

Dira se ekego ke wena Sam goba Sara. Romela mogwera wa gago poskarata o bolele gore o dirile eng mola o be o tšwele le balapa, lebaka le gore ke ka lebaka la eng o ipshinne goba o se wa ipshina. Romela karata go mogwera wa gago.

Dumela mogwera

E tšwa go:

Leina la mogwera wa gago

Nomoro ya ntlo le leina la mmila

Khoutu ya poso

A re ngwaleng

Kopanya mafoko a a mabedi. O dumeletšwe go šomiša lentšu le tee ga tee fela.

gape

ka gore

eupša

Re ile lefelong le lebotse kudu.	Ga se ka ipshina.
Ke ile le batswadi ba ka.	Ke ile le kgaetšedi.
Ke be ke sa nyake go ya.	Ke be ke nyaka go ya moletlong wa mogwera wa ka.

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 112 2019/10/22 11:20:58

A re ngwaleng

Nyalanya mantšu a ka boteeng le mantšu a ona ka bontšing.

Mantšu ao e lego maina a na le dihlogo tša go fapana ka boteeng le ka bontšing. Ge leina le thoma ka se hlogo ya bontši ke di. Mohlala: sešepe – dišepe. Tše dingwe dihlogo ke mo, le, bo bjalobjalo. seipone – diipone; sekhethe – dikhethe.

morogo

merogo

motse

diphiri

phiri

leleme

marotho

metse

maleme

mapokisi

selepe

dilepe

borotho

lepokisi

A re ngwaleng

Laetša gore na mong wa dilo ke o tee goba ba bantši.
Ngwala lekgokamong mo sekgobeng sa maleba.

Lemoga gore lekgokamong le laolwa ke selo goba dilo tšeo motho goba batho ba nago le tšona. Mohlala: sešepe sa Sam; dišepe tša Sam

Matlakala __ mehlare.	Matlakala __ matšoba.
Borokgo _ mošemane.	Leihlo ____ nose.
Dipuku __ basetsana.	Nko ____ rametlae.

Lapologa

Hwetša gomme o dire sediko go yeo e sa sepelelanego le tše dingwe. Bjale ngwala leina la sehlopha se sengwe le se sengwe.

dipapadi dinamelwa mešomo

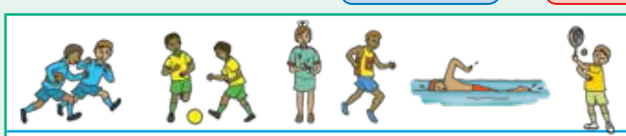

_____

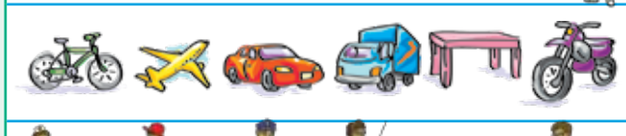

_____

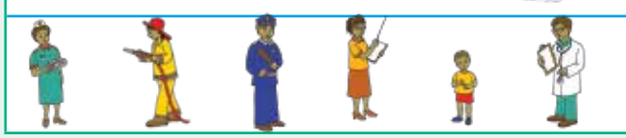

_____

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 113 2019/10/22 11:21:15

Re ya papading

A re boleleng Lebelela diswantšho gomme o bolele le mogwera wa gago ka ga seo se diragalago.

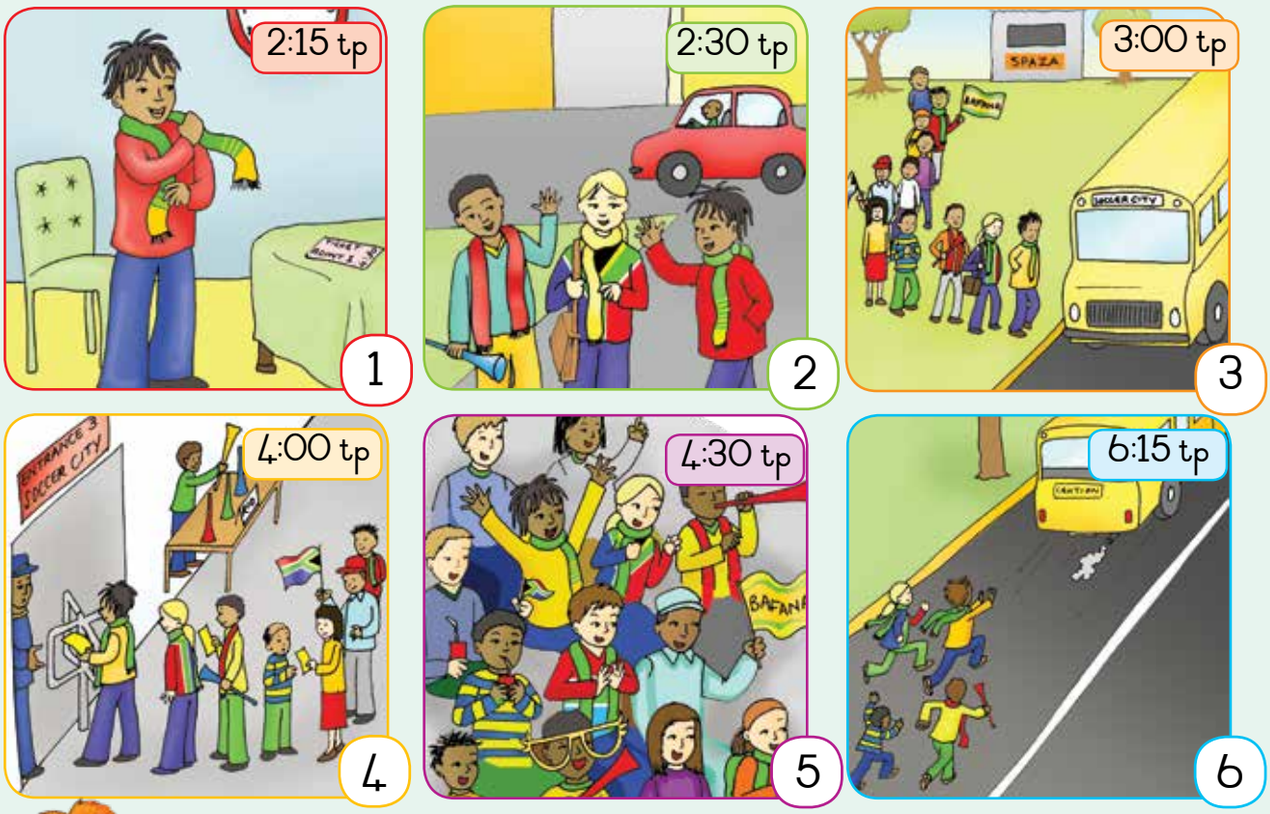

A re ngwaleng Bolela ka fao bana ba ikwelego ka gona seswantšhong se sengwe le se sengwe. O nagana gore ba be ba reng seswantšhong se sengwe le se sengwe? Bjale tsenya dinomoro tša maleba tša diswantšho go laetša gore bana ba boletše dilo tše nako mang.

Aowa, hle! Pese ya rena šele e a sepela! Re šiilwe ke pese ya mafelelo!	
Aowa banna! Lebelelang gore molokoloko wo ke wo mokaakang! Afa re tla ba ra tsena ka lapatlelong la dipapadi?	
Ke swanetše go apara sekhafo ka gore go a tonya.	
Jim Wee! E šetše e le masometharo go tšwa go iri ya bobedi. Re swanetše re phakiše!	
Šatee! Sehlopha sa rena se a fenya!	
A re tseneng mo molokolokong wo wa go ya peseng.	

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 114 2019/10/22 11:21:13

A re ngwaleng

Na bana ba ile ba ya kae?	
Na ba be ba le melokolokong ye mekae?	
Na ba tšere nako ye kae ba le molokolokong wa bobedi?	
Na ba dirile eng ka 4.30?	
Na go diregile eng ka 6:15?	

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo. Gopolang gore ge n e etla pele ga k re e bitša ka modumo wa ng. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

nko	nkama	nketela	nkiša	nku
nkota	nkatla	nkemiša	nkimela	nkukiša
nkotla	nkano	nkekiša	nkinola	nkubula

Mantšu a tlwaelo

lengwalo
lerato
ka gobane
tšhelete

A re direng

Lokela manakana tšhupanakong ye nngwe le ye nngwe,
go laetša nako yeo tiragalo e diragetšego ka yona.

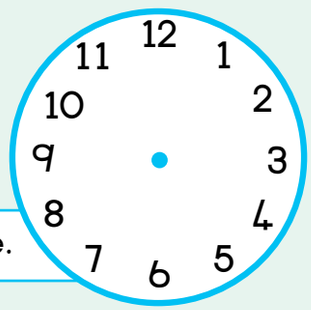

Mošemane o apere sekhafo sa gagwe.

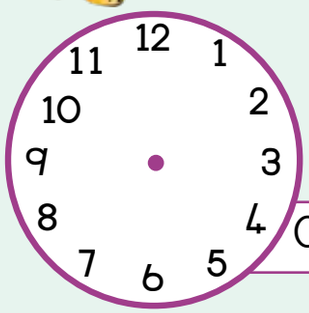

O gahlane le bagwera ba gagwe.

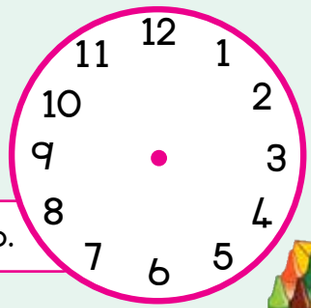

Ba eme molokolokong kua stadiamo.

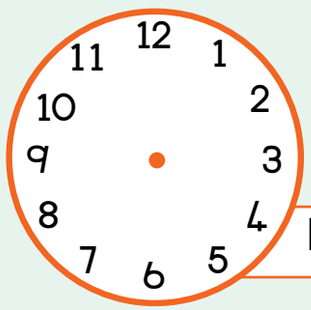

Ba šiilwe ke pese.

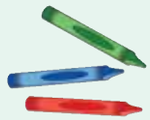

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 115 2019/10/22 11:21:19

Ka ga papadi

A re ngwaleng

Šomiša diswantšho, di go thuše go ngwala kanegelo ka ga leeto la bana la go ya papading ya kgwele ya maoto. Fetša kanegelo ya gago ka go hlaloša seo se diragetšego ka morago ga 6:15 thapama (tp).

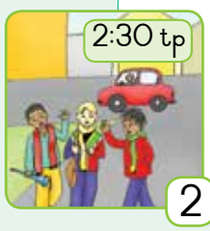

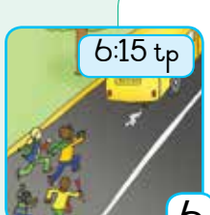

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 116 2019/10/22 11:21:21

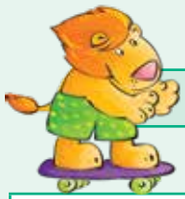

Lapologa

Kgomaretša setlankana seswantšhong se sengwe le se sengwe.
Bjale, kopanya mantšu gore a dire lentšu le tee. Mohuta wo wa lentšu, leo le hlamilwego ka mantšu a mabedi, le bitšwa leinagokwa.

	+		=	molalatladi
	+		=	thabalešoba
	+		=	leebarope
	+		=	pukutšatši
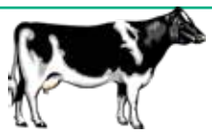	+		=	kgomobolekana
	+		=	thabamollo

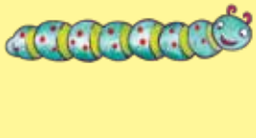

telele

telele kudu

telele go feta

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 117 2019/10/22 11:21:28

Thapo rasetimamollo

A re baleng

Thapo Mahlaba ke rasetimamollo. O šoma Polokwane. Jim le Leago ba theeleditše poledišano ya seyalemoya le Thapo.

Mogoeledi: Ke nako ye kae o le rasetimamollo, Thapo?

Thapo: Nako ye telele. Mengwaga ye mehlano.

Mogoeledi: Ke ka lebaka la eng o tšere sephetho sa go ba rasetimamollo?

Thapo: Ke be ke nyaka go thuša batho.

Mogoeledi: Na o ithutile bjang go dira mošomo wo?

Thapo: Ke ile sekolong sa borasetimamollo. Ke ithutile le mokgwa wa go tima mollo, le mokgwa wa go šomiša selepe le lethopo. Gape, ke ithutile thušo ya pele.

Mogoeledi: Na o swanelwa ke go ba gabotse mmeleng le go tia gore o dire mošomo wo?

Thapo: Ee, o swanetše go ba gabotse kudu. Nna ke dula ke le gabotse ka go tshetshetha iri e tee matšatši ka moka. Gape, ke ya jiming matšatši ka moka.

Mogoeledi: Na o a tšhoga ge o lwantšha mollo?

Thapo: Aowa, le gannyane! Ke dula ke naganne ka ga mollo le gore ke o time bjang.

Mogoeledi: Na o tle o phološe diphoofolo?

Thapo: Ee, beke ya go feta ke phološitše mpša. E be e iphihlile ka fase ga mpete. Diruiwaratwa di a iphihla ka gore di tšhaba mollo. Go bothata go rena gore re di hwetše.

A re direng

Bala poledišano le mogwera wa gago. Yo mongwe wa lena o swanetše go ba Mogoeledi, gomme yo mongwe o swanetše go ba Thapo.

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 118 2019/10/22 11:21:31

A re ngwaleng Araba dipotšišo tše.

Na nepo ye kgolo ya poledišano ye ya seyalemoya, ke eng?	
A	Ke go botša batho mokgwa wa go thibela mollo.
B	Go hlohleletša batho go ba balwantšhi ba mollo.
C	Go fa batheeletši tshedimošo ka ga balwantšhi ba mollo.
D	Go botša batho ka mokgwa wo Thapo a tumilego ka gona.

Na diruiwaratwa di dirang ge go eswa?	
A	Di a iphihla ka gore di tšhogile.
B	Di a tšwa tša tšhaba.
C	Di nyaka tsela ya go tšwa.
D	Di bogola kudu gore di bonwe.

Ke ka lebaka la eng Thapo a sa tšhoge ge a tima mollo?	
A	O na le didirišwa tša maleba.
B	O gabotse mmeleng ebile o kgwahlile.
C	O tseba mokgwa wa go lwantšha mollo.
D	O gare o tima mollo.

Na o dira eng gore a dule a le gabotse le go kgwahla mmeleng?	
A	O ya jiming.
B	O a tshetshetha.
C	O a tshetshetha, gape o ya jiming.
D	O tiile ka tlhago.

A re ngwaleng Ngwala ka ga seo o nyakago go ba sona ge o godile. Laetša gore ke ka lebaka la eng o nyaka go ba seo.

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 119 2019/10/22 11:21:32

Se ke nyakago go ba sona

A re direng Dira se o ka rego o šetše o dira mošomo wo o nyakago go o dira ka le lengwe la matšatši gomme le šielane go botšišana.

Na ke nako ye kae o le _____?

Ke eng se se dirilego gore o tšee sephetho sa go ba _____?

Na o rata eng mabapi le mošomo wo?

A re ngwaleng Dira dipalontšu tše.

Ge re hlomesetša moselana wa ana mo maineng re bopa nyenyefatšo.

tsela + ana =	tselana
thaba + ana =	
taba + ana =	

leeba + ana =	
lapa + ana =	
kgopa + ana =	

Dira mafoko a mabedi o šomiša mantšu a a nago le moselana wa ana.

A re ngwaleng Ngwala mantšu ao a tlogetšwego.

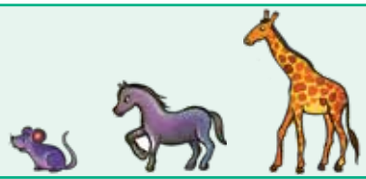

telele		telele go feta
	bogale kudu	
boima		boima go feta

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 120 2019/10/22 11:21:37

Lapologa

Thala mothalo go tloga go tshwantšhanyo go ya go phoofolo.

Ka tlwaelo, re hlaloša selo ka go se bapetša le se sengwe. Mohlala, ge motho a le bogale re ka re, "Motho yo o bogale bjalo ka tau." Se se bitšwa tshwantšhanyo goba papišo. Gantši re šomiša diphoofolo mo go tshwantšhanyo. Tshwantšhanyo gantši re e lemoga ka mantšu a, bjalo ka.

katse

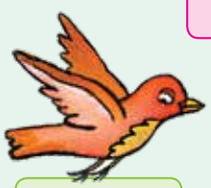

nonyana

mogokolodi

tau

leobu

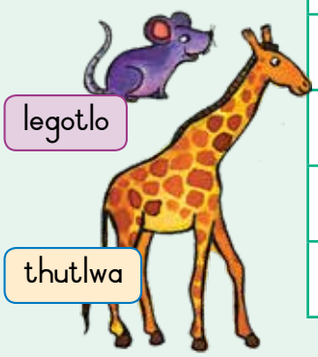

legotlo

thutlwa

1	O boima bjalo ka tlou
2	O bogale bjalo ka
3	O bobola bjalo ka
4	O nanya bjalo ka
5	O kitima bjalo ka
6	O rata maswi bjalo ka
7	O rata dithotse bjalo ka
8	O befile bjalo ka
9	O nkga bjalo ka
10	Ke yo motelele bjalo ka
11	O na le kgang bjalo ka
12	O tomotše mahlo bjalo ka
13	O homotše bjalo ka
14	O opela bjalo ka

tlou

kwana

tšhwene

leribiši

mpšhe

podile

Bjale itirele ditshwantšhanyo tša gago. Di ngwale mo.

1 tlou 2 tau 3 podile 4 leobu 5 mpšhe 6 kwanyana 7 tšhwene 8 nonyana 9 podile 10 thutlwa 11 katse 12 makgohlo 13 mogokolodi 14 legotlo

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 121 2019/10/22 11:21:40

Tšhošwane le tšie, Lekganthwane

A re baleng Tumišo le Mogoroši ba etela bokgobapuku gape. Lehono ba tšea puku ye e bolelago ka dikhunkhwanyane. A re boneng gore puku ye e re swaretše eng.

E be e le letšatši le borutho, letšatši le hlabile, gomme ditšhošwane di be di swere mošomo wa go kgoboketša lehea le dijo tše dingwe, di beela marega.

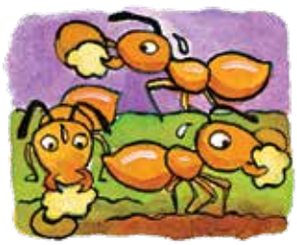

Lekganthwane, e lego tšie, o be a opela a bile a tswirinya a bile a tshelatshela gohle. O be a le boipshinong ge a dutše a letša katara ya gagwe; gomme a opela go fihla letšatši le sobela. O be a lebeletše molokoloko wa ditšhošwane ge di kgoboketša, di boloka mabele, di gopotše marega.

Lekganthwane: O reng o sa tlogele go šoma wa tla wa opela, le go bina le nna?

Tšhošwane: Aowaowa, re a šoma rena. Marega a etla gomme re swanetše go bolokela dijo tša ge go tla be go tonya. Wena, Mna Lekganthwane, le wena o swanetše go dira bjalo.

Lekganthwane: Ohoo! Tlogela kua! Nka se tshwenyege gona bjale. Marega a sa le kgole kudu, gomme dijo di sa le tše dintši.

Ka fao, Lekganthwane, e lego tšie, o tšwetše pele ka go bina le go opela, le go tswirinya, gomme, ditšhošwane di tšwetše pele ka go šoma.

Ka morago marega a tla. Lekganthwane, e lego tšie, o be a se na dijo. O be a swerwe ke tlala kudukudu. O ile a ya lapeng la tšhošwane.

Lekganthwane: Ke a kgopela, hle. Ke kgopela dijo. Ke a hwa ka tlala. Na ga go na se o ka mphago ka ja? Tšhošwane o ile a mo fa marathana a dijo.

Tšhošwane: O be o duletše go bina selemo ka moka. O be o sa boloke dijo, o sa naganele marega. Go na le nako ya go šoma le nako ya go bapala.

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 122 2019/10/22 11:21:41

Selemo se se latelago tšie o šomile ka maatla, a kgoboketša a bile a boloka dijo, a beela marega. O ithutile thuto ye kgolo. O be a sa nyake go tlo bolawa ke tlala gape.

A re ngwaleng

Araba dipotšišo.

Ke ka lebaka la eng go le kaone gore tšie e ikgobokeletše dijo?
Nkabe go diregile eng ka tšie ge nkabe ditšhošwane di se tša mo fa dijo ge a be a swerwe ke tlala?
Na o nagana gore e be e le tshwanelo gore di fe tšie dijo? Lebaka?
Na tšie o fetogile bjang?
Efa kanegelo ye leina le lebotse la maleba.
Hwetša mantšu madiri, a mane, mo kanegelong ye.

Tlotlontšu

Bala mantšu a, gomme o theeletše ka fao n ge e etla pele ga modumo kg e kwalago bjalo ka modumo ng ka gona. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

nkgo	nkgahla	nkgetha	nkgatoga
nkgoga	nkgaka	nkgela	nkgaola
nkgoka	nkgata	nkgetlo	nkganetša

Mantšu a tlwaelo

tšie
boloka
marega
selemo

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 123 2019/10/22 11:21:41

Tšie e a tswinya

A re direng

Bala tlhalošo ya mmele wa tšie, gomme o ngwale maina a maleba a ditho tše di šupilwego mo seswantšhong.

Mpa – mosela; karolo ya tšie. E na le mašoba go hlehla le mesehlwana , a a e kgontšhago go hema

Hlogo – karolo ya pele mmeleng wa yona.

Maoto a go taboga – maoto a morago ke a magolo, a go tia, a e thuša go taboga.

Maoto a go sepela – maoto a pele a mane a makopana ao a šomišetšwago go sepela.

Sefega – karolo ya gare ya mmele wa tšie, moo maoto le mafego a kgomagantšwego.

Manakana – manakana a mabedi hlogong ya yona ao e a šomišetšago go kgwatha le go dupa.

Mafego – ditšie di na le mafego a mabedi a matelele, ao a šomišetšwago go fofa.

Mahlo – mahlo a mabedi ao a bopšago ke mahlwana a mantši.

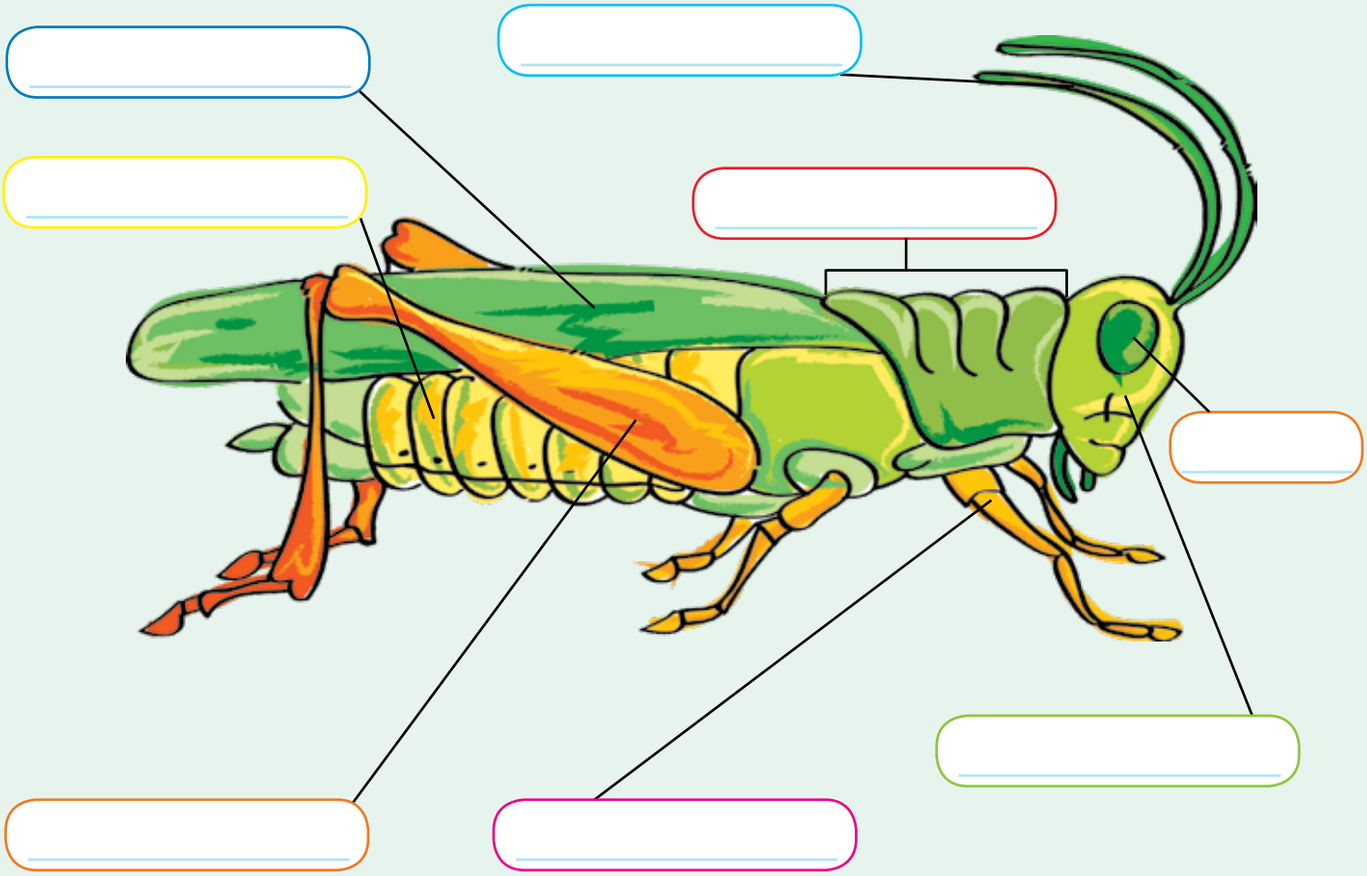

Sepedi Lit G3 B2 THS.indd 124 2019/10/22 11:21:43

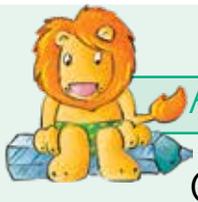

A re ngwaleng

Ngwalolla se ba se bolelago e le polelosebolediši maswaodikga a maleba.

O a tšwafiša, o a tseba. Etla re raloke.

Tšie e rile, "O a _____

O swanetše go nyaka dijo, o kgobokeletša marega.

Tšhošwane ye nnyane ya fetola, " _____

Etla re bine!

Tšie ya re, " _____

Hle, mphe dijo.

Tšie ya kgopela, " _____

Lapologa

Hwetša mantšu a mo go kriti gomme o a direle sediko.

kitima

k	n	t	š	i	e	a	r	e	k	a	z
i	t	š	h	o	š	w	a	n	e	z	x
t	š	m	x	n	q	m	x	q	t	z	x
i	i	g	o	d	i	m	o	r	e	n	a
m	e	y	q	m	a	r	e	y	k	o	w
a	h	e	s	e	l	e	m	o	a	n	z
z	x	n	q	r	h	g	x	n	n	k	o
g	a	a	m	e	r	o	m	a	q	u	e

mare · ntši · tšie · yena · tšhošwane · mero · yona · keteka · nku · rena · reka · godimo

Morutiši: Saena _____ Letšatšikgwedi _____

Sepedi Lit G13 B2 THS.indd 125 2019/10/22 11:21:45

Lefase ka bophara re a keteka

A re baleng Lefase ka moka re na le maikhutšo, gape, re a keteka.

Bjale, re mafelelong a Mphato wa 3. Re lebeletše ka tetelo meketeko ya rena ye e sego ya mehleng.

Ka nako ya Kresemose re hwetša dimpho. Gape, re fa bagwera ba rena dimpho. Re fa le ba meloko. Re na le mohlare wa Kresemose ka gešo. Re bea dimpho ka fase ga wona. Mohlare wo, re a o kgabiša gomme re bee naledi godimo ga wona. Ka nako ya Kresemose re ja dijo tše dintši, tše di bose.

Re lapile go leta, re fela pelo ya Diwali. Ye ke nako ye ka yona re hwetšago malekere a mantši le dimpho tše dintši. Re paka malekere a mantši le dikuku ka mapokising gomme re di fa batho bao ba re etetšego. Re gotetša mabone a mannyane gomme ra a bea go dikologa ntlo. Re kgabiša ntlo ya rena gore e be ye botse.

Gona bjale e tla tloga e eba Hanukkah. Re tlile go ba le dijo tše bose tše ntši. Re rata go ja dipanekuku le didonate. Gape re rata go hwetša dimpho. Bomotswala ba tlile go re etela. Bohle re tlile go thuša go dira dijo gomme ra gotetša dikerese ka ntlong yešo.

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 126 2019/10/22 11:21:46

Gona bjale, e tla tloga e eba Eid. Ke tshepa gore re tlile go hwetša dimpho tše botse. Re fa le bagwera ba rena dimpho. Le mo re tlile go ba le dikuku le malekere. Re a tseba gore ke Eid go ya ka sebopego sa ngwedi. Yona e ba ka letšatšikgwedi le le fapanego ngwaga ka ngwaga.

A re ngwaleng Ke maikhutšo afe a bohlokwa ao o tlilego go a keteka? Na le a keteka bjang? Na ke dimpho dife tše o ka di dirago gore o di fe ba lapa le bagwera?

Na o ilo fa mang dimpho?	Na o ka kgona go dira eng?

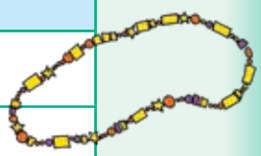

Tlotlontšu A re baleng mantšu le theeletše medumo. Ka morago o šomiše mantšu a 5 go ngwala mafoko a gago ka pukung ya gago ya go ngwalela.

ngwedi	motswadi	mpho	kgabiša
ngwaga	motswala	mpha	kgalema
ngwana	motswalo	mphepa	kgahliša

Mantšu a tlwaelo

keteka
kgabiša
dimpho
dikologa

A re ngwaleng Leka go nyaka tshedimošo ka ga maikhutšo a.

Makhutšo	E tla ka letšatšikgwedi lefe?	Na o na le yo o mo tsebago yo a tlilego go keteka maikhutšo a?
Krisemose		
Diwali		
Eid		
Hanukkah		

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 127 2019/10/22 11:21:48

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 128 2019/10/22 11:21:53

Sepedi Lit Gr3 B2 THS.indd 129 2019/10/22 11:21:55

O yo bohlokwa.
Mmele wa gago o bohlokwa.
Mmele wa gago ke wa gago fela!

GO SE BE MOTHO yo a kgwathago Maponapona a gago.

O swanetše go botša yo mongwe ge motho yo mongwe a kgwatha maponapona a gago.

O swanetše go botša yo mongwe ge motho yo mongwe a dira gore o dire dilo tše o sa nyakego go di dira.

Bao o swanetšego go ba leletša mogala ge o nyaka thušo:

Mogala wa Tšhireletšo ya bana: 0800 05 55 55

Mogala wa Maphodisa wa Thibelo ya Bosenyi: 086 00 10111

Mogala wa Maphodisa wa tšhoganyetšo: 10111

Mogala wa Thušo go Batho: 0861 322 322

Yuniti ya Tšhireletšo ya Bana: 012 393 2359/2362/2363